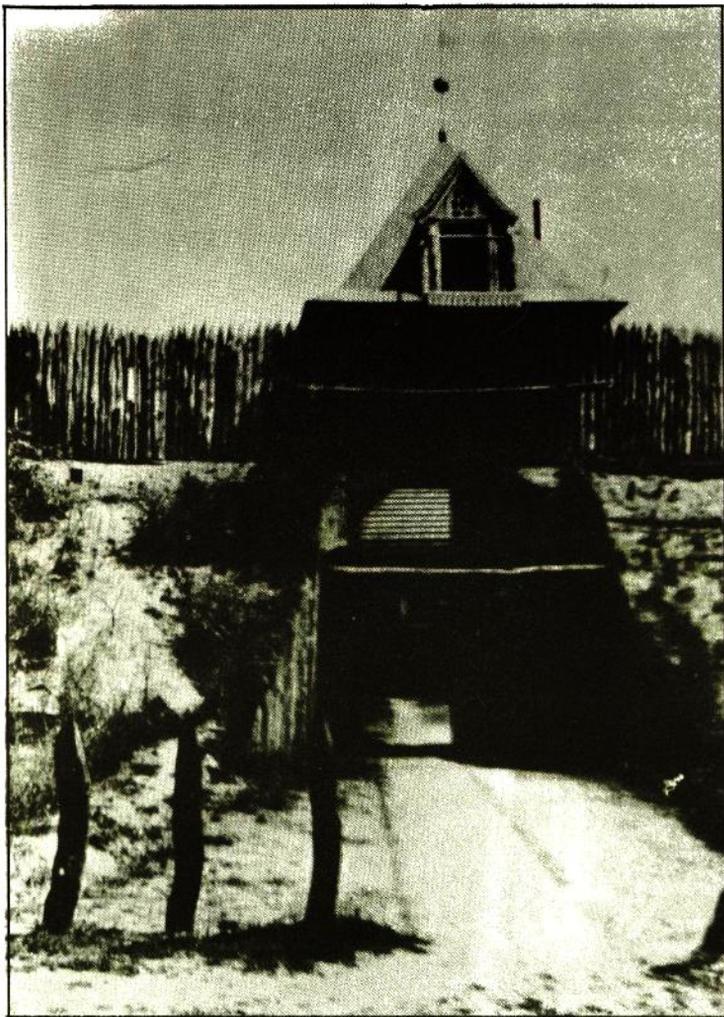

Ч.2 (161) Р. XXXVI

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДИ

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

АВАНГАРД (161) БЕРЕЗЕНЬ – КВІТЕНЬ 1982

ДВОМІСЯЧНИК. ВИДАЄ
ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА С. У. У.

VANGUARD - bi-monthly

Official Press Organ of the Ukrainian
Youth Association in Exile

AVANTGARDE - bimestriel

Revue de jeunes éditée par le
Comité Central de l'Union de la
jeunesse ukrainienne en exil

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ

«AVANGARDE»
72 Blvd Charlemagne
1040 Bruxelles
tel: 734.04.82

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

Вел. Британія

KU SUM
«Tarasivka»
Old Cliff House
Weston-on-Trent,
Derby's

Австралія

Mr. J. Kutny
7 Dale street,
Maribyrnong 3032,
Vic

Аргентина

W. Zaslavny
Solier 5039
Buenos-Aires

Бразилія

John Kuchar
Rua Bara Grande, 146
V. Bela, São Paulo - SP

ЗСА

Mrs. M. Platka
% SUMA
PO BOX 211
New York NY 10276

Канада

KU SUM
83, Christie str.
Toronto, Ont.

Редагує колегія. Головний Редактор – Роман Зварич.

Графічне оформлення: Графік Яків Гніздюкський

Редакційне листування й матеріали

надсилати на адресу Редакції:

«AVANTGARDE» 136 2nd Ave, New York NY, USA 10003

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1982 РІК

КРАЇНИ:	ОДНЕ ЧИСЛО:		РІЧНО:		в післяплаті:
			в передплаті:		
			до 31.3.82		
ЗСА	дол.	3.00	15.00	дол.	16.50
КАНАДА	дол.	3.50	16.00	дол.	17.50
ВЕЛ. БРИТАНІЯ	ф.ст.	1.20	6.00	ф.ст.	6.60
АВСТРАЛІЯ	дол.	2.75	13.50	австр.дол.	15.-
БЕЛЬГІЯ	бфр.	90.00	450.00	бфр.	500.-
ФРАНЦІЯ	ффр.	12.00	60.00	ффр.	66.-
НІМЕЧЧИНА	н.м.	6.00	30.00	н.м.	33.-
АРГЕНТИНА	пезо	10.000	48.000	пезо	55.000
БРАЗІЛІЯ	круз	140.00	700.-	круз.	750.-

ХРЕСТОМ І МЕЧЕМ-ПЕРЕМАГАЙ!

/ОК/ В цьому 1982 році українське суспільне життя знаменують дві важливі річниці, які й стали підставою для щогорічного гасла, що його прийняла Центральна Управа СУМ для всієї нашої Спілки.

Цими річницями є 90-ліття від народження Духовного Велетня наших часів — Його Святости Патріярха України-Руси Йосифа 1-го і 40-ліття від створення збройної сили українського народу в час 2-ї Світової війни — Української Повстанської Армії під проводом легендарного Командира ген.хор. Тараса Чупринки — Шухевича.

Ювілей 90-ліття від народження Патріярха відзначила наша громадськість у всій діаспорі, а головні святкування пройшли у Римі, в присутності Достойного Ювілята в особливо урочистій обстановці. Українська спільнота чимраз більше впевнюється в тому, що в Особі Патріярха Йосифа вона має невгнутаго Борця за права Української Церкви і Народу; Борця, який залишається назавжди символом суверенности українського національного духа, символом твердості і непохитности в питаннях Помісности Української Церкви і Державної Незалежности України. «Бути собою!», «За єдність Церкви і Народу» — це дві головні засади, які проголосив уже давніше Патріярх і які засвідчив власним життєвим прикладом. І не є важливим, як на це дивляться чужі чинники, подобається їм така постава — чи ні, важливим є, що ми так хочемо, що наше хотіння базується на нашій сильній і непохитній Вірі та на Добрі нашої Церкви і нашого Народу. Чужі чинники і власті винні нам респект і пошану, якщо бажують, щоб ми їх шанували. Це і є бути собою! Єдність Церкви і Народу — ця друга засада-постулат Патріярха є не менш важливим для нас, як бути собою. Це вимагає об'єднання всього Божого люду під одним керівництвом, де не було б місця для виступників чужим силам та для кар'єристів егоїстичного типу. Справжні Христові борці не йдуть ніколи на

компроміс з дияволом, не торгують Правдою, не бояться переслідування ні каторжної Голгофи, а йдуть сміло в бій зі Злом, пам'ятаючи, що Хрест остаточно переможе. Єдність Церкви і Народу може постати тільки на міцній основі Віри в Бога і в українську національну Правду. Українська молодь відчуває всіми фібрами своєї душі небуденність Особи Його Святости Патріярха в цей час глибоко визріваних духовно-релігійних і національно-визвольних процесів українського народу і значення Хреста, як духової зброї в боротьбі з безбожництвом насадженим Москвою в Україні.

Другі роковини — 40-ліття від постанови УПА, які на протяжні роки відзначатимем у всіх країнах наших поселень, пригадують нам, що Воля і державна Незалежність України лежить, як давніше говорили, на вістрю меча. «Хто визволиться — як писала Велика Леся Українка — той вільний буде, кого визволять — в неволю піде». Десятилітня збройна боротьба УПА, що проходила в небувало грізних моментах нашої історії проти світових потуг — брутної нацистської Німеччини і червоної московської імперії — показала єдино правильний шлях, яким українська Нація може дійти до своєї державної Незалежності. Є це шлях збройної боротьби і політична орієнтація на власні сили українського Народу.

Відзначування 40-ліття УПА заставить нас зробити перегляд нашої найновішої історичної доби і виявити ті сили, які приготували ґрунт для організації збройних сил українського Народу. Тією організованою силою, яка була формуючим для УПА чинником, була Організація Українських Націоналістів під керівництвом Степана Бандери, що після Акту 30 Червня і гітлерівських намагань знищити ідею української державності, взяла на себе історичну відповідальність покликати під зброю українську молодь, організуючи її в лави Української Повстанської Армії. Цьому сприяла обставина, що вже раніше були проведені підготовчі заходи для фахового формування провідних військових кадрів в Дружинах Українських Націоналістів (ДУН), куди пішли найбільш динамічні і ідейно сформовані члени ОУН. В цьому криється головний успіх організації УПА, її фахового керівництва і головно недопущення до отаманщини, яка від'ємно позначилася своїми діями в часі перших Визвольних Змагань.

УПА, як збройне рам'я українського Народу, без усякого сумніву, була оригінальним твором українського військового генія, що рятував честь української Нації, охороняючи її перед можливими пізнішими засудами коляборанства з німецькими окупантами і строго відмежування від ненависного московсько-комуністичного режиму. УПА дала світові зразки новітньої форми стратегії і тактики партизанської боротьби, яку вивчають військові штаби великих держав. Славні військові рейди відділів УПА в Україні і поза її межі, а також у вільний світ рознесли широко вістки про мету і цілі

ПРИВІТАННЯ ПАТРІАРХОВІ ГОЛОВОЮ ПРАВЛІННЯ Я. СТЕЦЬКОМ

(Скорочений текст 18. лютого 1982)

Ваша Святосте, передаю Вам, Святіший Патріярше, вислови найглибшої пошани й найкращі побажання дожити в дальшій творчій діяльності — відвоювання Української Суверенної Соборної Держави, що є передумовою повної свободи і розвитку Українських Церков, зокрема Церкви сучасних катакомб.

Передаю ці побажання і поклін від Воюючої України, як голова Українського Державного Правління Відновленої 1941 року Української Держави, якої співторцем були Ви, Патріярше, як і Слуга Божий Митрополит кир Андрей і Митрополит нашої Мученичої Української Автокефальної Православної Церкви — Полікарп.

Роблю це не лише від Організації Українських Націоналістів, але від усіх українських політичних угрупувань і течій, які співтворили разом з Вами, Українське Державне Правління і передпарламент України — Раду Сеньорів, в якій Ви, Патріярше, відігравали історичну-творчу роль. Коли Церкви є покровителями Державности, ця Держава є тимбільше всенароднім твором. За цей свій історичний чин Ви, Святіший Патріярше, перетерпіли окремих вироки від безбожницького російського окупанта.

Ідея Українського Патріярхату є складовою частиною нашої духової Держави. Український Патріярх своєю генезою сягає часів перебування святого Андрія на Україні, на Київських горах. Український Патріярх, це наслідник святого Андрія, Христового Апостола. Український Патріярх, це виклик Росії, яка не має права до патріяршого зверхництва над Україною. Бій за Український Патріярхат — це теж бій за первородство Києва над Москвою. Це всеукраїнський бій проти воюючого російського безбожництва, проти безправ'я Загорсьна говорити від імени християнської України і Православних Церков Сходу взагалі. З упадком російської імперії зникне церква імперії й фальшивий екуменічний діалог з нею, як з реакцією вчорашнього дня.

Пророчі слова висловив у своєму недавньому Посланні — Патріярх Йосиф I: «Моліться як дотепер за Патріярха Києво-галицького і всієї»

«боротьби, вносячи перед світом могутнє гасло *«Воля Народам, Воля Людям!»* Таким чином УПА була першою армією в світі, яка чинно боролася за здійснення гасла, яке щойно в 1948 р. було оформлене в *«Деклярацію людських прав»* і прийняте Об'єднаними Націями.

Відзначаючи названі Роковини в 1982 р. наша Спілка у всьому світі заманіфестує важливість прийнятого гасла: *Хрестом і мечем — Перемагай!*

Руси, а в майбутньому — хай і безіменного чи невідомого». «Безіменного чи невідомого» — вагомі своєю пророкою візією слова для Катакомбної Церкви. І далі продовжує Патріярх: «Прийде час, коли Всемогучий Господь пошле його нашій Церкві й ОБ'ЯВИТЬ ЙОГО ІМ'Я... Пророчи передбачення... Мабуть, Патріярха Катакомб з Божого покликання! Не треба бути скептиком і недовірком, учить Патріярх! І далі знову Його слова: «Але наш Патріярхат існує»... І ми додаємо: існує визнаний народом в Україні і поза нею суцям — Патріярх Йосиф І. Пам'ятаймо українську стару правду: ВОЛЯ З ЛАСКИ волю не є! Все треба здобувати нашою силою! І нашою єдністю в боротьбі! Патріярх нам цю єдність приніс, — єдність вищої якості, єдність найважчу, бо єдність у безкопромисовій боротьбі, єдність революційних борців, без скази і страху, борців за правду! Патріярх ішов весь час з відкритим чолом тернистим шляхом за свою Церкву і за свій український народ! Його постава була самовиявленням Божественного у великій людині Страдника на його героїчній дорозі до Мети. Заслугою Патріярха є те, що Патріярх об'єднав у боротьбі патріотичну, національно-визвольну ідею України з християнською в одне, героїку і страждання української нації з героїкою і стражданням за Бога, за Христа-Спасителя!

Як Глава Помісної Української Католицької Церкви, Церкви катакомб. Патріярх вніс в універсальну Церкву елементи перших віків християнства, що відроджується тепер в терпінні і в героїці, в культурі суворих обичаїв проти культу вигід!

Про заслуги Патріярха багато сказано і написано. Нам ідеться про щось особливе, про ту внутрішню силу, яка променює з Його могутньої одуховленої постаті на нас усіх! Його приявність серед нас дає нам почуття спокою, скріплює нашу віру в перемогу Божої, у перемогу української правди, бо маємо скалу, твердиню духа, об яку розбиваються всі удари долі й бурі й трагедії нашого життя. Як Атлас двигав він на своїх плечах українську долю! Як символ непоборности нашої віри й правди!

Великі перешкоди ще дальше на його шляху, на шляху українського народу, але їх переможе українська нація.

Ми переборемо також ситуацію у Великобританії, де затріюмфує остаточно українська патріярша ідея!

Патріярх кинув іскру, яка розгоряється у все могутніше полум'я українських сердець і душ на непереможному шляху нашого народу до українського Патріярхату, на шляху відвоювання Української Самостійної Соборної Держави!

Цього творчого полум'я нікому і нічому вже не зупинити, ані не згасити! Це вже всенародня творча непереможна могутня стихія, що змете все, що стоїть на дорозі до Мети!

Наш поклін і поклін Воюючої України Патріярхові Української Помісної Католицької Церкви Йосифові І., наслідникові сязтого Андрія Первозванного, Апостола Христового, брата Першого Апостола св. Петра!

Ярослав Стецько

Від Редакції: Повний текст Слова Голови УДП і ОУН оприлюднений в «ШП», був переданий на письмі Патріярхові.

М А Н І Ф Е С Т ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ (ОУН)

Шостий Великий Збір Організації Українських Націоналістів (ОУН) — найвищий революційний керівний і політично унапрямлюючий орган національно-визвольної боротьби Української Нації під сучасну пору — звертається до Тебе, Український Народ, у великі вирішальні хвилини світової історії, у визріваючій революційній ситуації у російській тюрмі народів — ССРСР і його сателітних країнах — у період революційних зламів у всьому світі.

Народе наш незламний, Народе Героїв, нескорених Борців.

Сорок років тому, дня 30 червня Року Божого 1941, волею Твоєю з почину Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери Народні Збори під головуванням Ярослава Стецька проголосили у городі Льва відновлення Української Держави з благословенням обох наших історично-традиційних Церков — проти волі, відому й згоди Німеччини. Цим Актом розпочався найновіший період української державности, з двофронтвою війною проти обох найбільших воєнних тоталітарних колоніальних тираній того часу — большевицької Росії й націонал-соціалістичної Німеччини — смертельних ворогів України й інших поневолених ними народів.

Понад десять років тривала двофронтва війна України, організована збройним підпіллям ОУН і Українською Повстанською Армією (УПА), під командуванням ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринки, який був віцеміністром оборони в Українському Державному Правлінні (УДП) під головуванням Ярослава Стецька. Після ув'язнення Степана Бандери і Ярослава Стецька й членів Державного Правління, з яких трьох гестапо замордувало, як теж ув'язнення великої кількості членів ОУН і українських патріотів та запроторення їх на довгі роки в нацистські концтабори, Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) під керівництвом ген. Романа Шухевича продовжувала державницьку діяльність Українського Державного Правління (УДП), яке ніколи не димісіювало, відкинувши ультиматум Гітлера.

Москалі з альянтами, щоб перемогти Німеччину на Сході, потребували 1418 днів, а Україна боролася збройно, зразу проти двох окупантів, понад десять років, і так довго проіснувала, хай лише на частинах української території, українська народна влада! Україна вступила у війну проти Німеччини вже 30 червня 1941 року, а ЗСА були зманевровані в цю війну щойно у грудні 1941.

Російська імперія коляборувала з нацистською Німеччиною в роках 1939—1941, постачаючи їй збіжжя, паливо, техніку. Провокаторами Другої світової війни були нацистська Німеччина й большевицька Росія, НСДАП (Націонал-Соціалістична Німецька Робітничка Партія) і ЦК КПСС.

Українська національно-повстанська (підпільна) Держава УДП-ОУН-УПА-УГВР — вела війну теж проти пакту трьох держав: ССРСР, Польщі та ЧСР, заключеного 1947 року, а героїка наших Лемківщини і Холмщини врятувала мільйони українців Західньо-Українських і Цен-

тральних Земель від депортації, від масового геноциду, бо навіть Сталін злякався розбудженого Фенікса — повсталі України.

Українські Брати і Сестри!

Україна — це революційна проблема світу зі своїм динамічним незнищеним революційним потенціалом, творчістю свого талановитого народу, винахідливістю його генія, системою своїх вартостей й ідей оновлення, кількістю населення, економічним потенціалом, геополітичним положенням. З відвоюванням нашої державности валиться російська імперія і ліквідується комуністична рабська система. А з цим міняється до основ політична мапа світу, бо приходить справедливий лад на національно-державній засаді — проти імперіяльної.

Звертаємося до Тебе, Народу наш, як вірні сини й дочки Твої, які не мають на меті нічого іншого, як Твоє добро, Твою волю і Твою народовладну, себто керовану Тобою, нашу рідну українську державність.

Ми боремося за те, щоб Ти міг користуватися усіми тими правами й привілеями, якими користується кожний вільний суверенний нарід світу, як господар на своїй землі.

Ми не боремося за владу для себе, за привілеї і добробут для нас, бо Ти знаєш, яка наша доля: тюремні каземати, розстріли в застінках КГБ, десятки років кацетних знущань, голод і холод, знущання катів над нами — Твоїми синами й дочками, воїнами ОУН і УПА підпільниками. Не особисте щастя усміхається нам! Нас пече лише сором неволі, ганьба, завдавана нашій великій, героїчній, висококультурній Нації московськими тиранами! Сором і ганьбу неволі хочемо стерти з обличчя Нації великої, яка бореться за найблагодніші ідеали людства. Бо де ж могила Головного Командира УПА? Де могили тисячів і тисячів тих, що впали з-поміж нас на полі слави за волк і долю Твою? Їх не знають матері, ні сестри, ані дружини, ані діти, наші! Наші могили розривають москалі, наших подруг і друзів вішають видовбуючи очі! Не видніють на нашій землі навіть могили Невідомому Воїнові України. Але ми знаємо, ми віримо в одне: нема не відомих воїнів за правду, за волю, за честь, за незалежність Нації за Божу справедливість, бо всі вони відомі Богові! Будуйте і сипте могили в Україні далі й незмінно з написами на них: «Відомим тільки Богові Героям України».

Сьогодні різні племена, без державних чи національних традицій, втішаються вже державною незалежністю, а Ти, Народу-велете, обдурений ворогами-москалями, ще далі в неволі! Але час Твій надходить нестримано й закономірно. Провидіння особливо над Твоїм післанництвом свою руку тримає! Людство розвивається під тиском визвольної боротьби поневолених народів у напрямку розвалу всіх імперій світу, всіх штучних багатонаціональних конструкцій на національній суверенній незалежній державі досі уярмлених народів, Прапор цього розвитку підняла Україна, як пробойова сила національно-державної Ідеї — проти колоніяльно-імперіяльної, нації проти імперії. Україна стала проти Росії! Київ станув проти Москви! Св. Софія і Св. Юр станули проти Кремля і Загорська! Загорськ — це символ цезаропаїстської т.зв. церкви імперії, як Кремль — це символ воюючого безбожництва

Полк. Євген Коновалець

(1891 – 1938)

Голова Проводу ОУН 1929 – 1938

і катівні людей, і народів. Процес розвалу імперій хвилюво затримався на кордонах російської імперії через нерозумну політику західних альянтів, бо замість піти походом одночасно проти диявола і велзевула, вони, західні альянти, одного вбили, а другого врятували й допомогли розбудувати його світову імперію.

Боже Провидіння визначило Тобі, Народе наш, велике післанництво: ідейно-етичне, світоглядно-політичне, духово-релігійне оновлення людства в сенсі героїки життя, визвольного націоналізму, катакомбного християнства, що знаходить призначення людини, як Богоподібної істоти, у службі вищим, благородним цілям, а не виключно життєвому матеріялізмові, гедонізмові, мамоні. Служіння духовим вартостям, служіння власній Нації, шануючи право кожної нації на незалежність і волю, права кожної людини без різниці раси, віровизнання, національної приналежності — це наша благородна мета. Гряде революція духа, моралі, етосу вільної праці, культу героя, пошани до аскета, свободи, яка творить рамки для здійснення вищих вартостей, тобто ідеї справедливості для всіх — без холопа і без пана, без рабів і без тиранів, без експлуататорів і експлуатованих, щоб були люди на землі — твори Всемогутнього Бога; щоб були вільні й незалежні у своїх державах нації, як думки Бога, як основи Божого порядку на землі, героїчної гуманності і людяності — проти царства ненависти і деспотії. Як гине у свідомості Людини абсурдність існування поняття безправного раба, невільника, так гине і колоніялізм, як протилюдська й проти-Божа злочинна система уярмлення народів.

Народе наш!

Тому сорок років, у вирішальних хвилинах світової історії, коли на її терезах важилася доля численних народів — об'єктів нападу двох диявольських систем: большевизму й нацизму, — своїм Маніфестом з грудня 1940 року ОУН проголосила принципи справедли-

ного ладу у світі проти обох тоталітаризмів і колоніальних імперіалізмів, і в ім'я їх станула зі зброєю на бій ідей і концепцій.

Двофронтова війна України, в ім'я ідеї Свободи Народам і Свободи Людині, закликала уярмлені народи Сходу і Заходу стати спільним фронтом проти обох нелюдських систем тираній та імперо-колоніалізмів та одночасно знищити обидві сатанинські, расистські, антилюдські імперії, а на їх руїнах побудувати систему національних незалежних держав у їхніх етнографічних межах, тобто світ без колоній і імперій, світ без рабів і їхніх панів-деспотів. Це був далекоюсянний задум-крок Твоїх синів і дочок з ОУН і УПА, що їх свідомством правди був Акт 30 червня 1941 року і факт створення Антибільшевицького Блоку Народів (АБН) 21-22 листопада 1943 року.

Національно-повстанська, підпільна Держава (УДП-ОУН-УПА-УГВР) проіснувала десять років. Вироблена нами повстанчо-революційна стратегія, яка при її застосуванні могла б принести найменше жертв при знищенні обох деспотій, лишилася дороговказом, наймодернішою стратегією. Модерна стратегія ведення визвольної війни в епоху атому й електроніки не є ще збагнута Заходом, коли свідомі своїх цілей народи, озброєні в повстанчих революційних лавах, ідуть на барикади. Приклад цієї нової стратегії дали ОУН і УПА, які врятували нашу Націю від знищення німецькими й російськими загарбниками.

Пересторога-дороговказ України не був збагнаний альянтами. Ми залишилися самі проти усіх сильних цього світу. Але ідейно й морально ми не програли! А коли впали вперше атомові бомби, коли прийшла загроза атомової війни, то ще чіткіше вирізьбилася наша українська альтернатива.

Наш рідний Народі!

У цій страшній епосі термоядерного зброєння Україна несе порятунок людству своїм глибинним розумінням духу, ідеї, волі, національної незалежності, які є сильнішими від термоядерних бомб. Ахілесовою п'ятою тюрми народів — російської імперії (СССР з сателітами) — є поневолені нації, які творять дві третини населення імперії. Національно-визвольні революції і розвал з середини більшовизму й імперії — ось шлях порятунку світу від атомового знищення! Україна у спілці з поневоленими націями, черговий раз представляє цю альтернативу, як і перед сорока роками, волелюбному світові, як вихід зі страшної кризи людства.

Від імени Українського Народу й усіх уярмлених народів заявляємо всьому волелюбному людству, що, будучи в цьому столітті понад 60 років у стані війни проти Росії й комунізму та чотири роки проти Німеччини й націонал-соціалізму, незмінно будемо вести своїми революційними методами визвольну війну спільно з іншими народами, як нова ідейно-політична й духовна суперпотуга, озброєна також і модерними технологічними засобами. Наші сини мають в руках також і модерну зброю, яку примушений їм дати окупант.

І оце поновно з повною відповідальністю за врятування людства перед атомовою катастрофою стверджуємо, що немає перемоги Заходу над більшевицьким злом без співпраці з Україною й іншими поневоленими народами на базі визнання нашої політичної концепції

Степан Бандера
(1909 – 1959)

Провідник ОУН 1940 – 1959

ведення війни й нашої політичної мети — розвалу російської імперії за національні незалежні держави — України й інших поневолених націй в їхніх етнографічних кордонах та нашого типу ведення війни — все-національної революції народів в середині імперії й большевицької системи проти російських загарбників.

Закликаємо всі народи, зокрема давно й новопоневолені Московією, від афганців і ангольців до в'єтнамців і поляків, всі народи ісламу, — включитися у наш фронт визвольної революції. Для повсталих народів національні революції приносили найменше жертв, а найбільше жертв забирали імперіялістичні війни, до яких їх приневолювали імперо-колоніялісти. Український Народ утратив в імперіялістичній Другій світовій війні мільйони людей за чужі інтереси, а у своїй власній, і то двофронтній війні, всього кількадесят тисяч воїнів, обороняючи свою країну повстанчо-революційними методами проти російських і німецьких загарбників і в обороні своєї Української Держави. Проти національно-визвольних революцій борються лише лицеміри, зрадники і вороги волі даних народів!

Народи вільного світу!

Ми закликаємо знищити зсередини ворога людства — без атомової війни, при допомозі поневолених народів! Пропонуючи нашу альтернативу, ми перестерігаємо усі вільні нації світу: не нехуйте нашу потенційною і дієвою силою і не пробуйте вживати термоядерної зброї на наші країни, уярмлені російськими безбожницькими тиранами, — лише тому, що Захід не вистачає конвенційної зброї через його культ гедоністичного вигідного життя! Тиранія вже не викликає в поневолених страху перед терором. Страх вже зламанний! Приходить епоха революцій і визвольних воєн. Або Захід стане по боці революцій, або ж реакції, тобто зберігання комуно-большевицької системи й російської імперії. Перед визвольними націоналізмами не втримається ніяка термоядерна зброя, бо вона теж є в наших руках. Нації повстали, їх нічим не зламати!

Захід знехтував у Другій світовій війні українську альтернативу. тепер її не знехтують вільні народи в третій світовій війні, якщо не схочуть самі зі своїми жінками й дітьми піти з димом погарів. На терезах історії лежать: советська, тобто російська расистська супер-нація — і мозаїка національних культур, нації як думки Бога, одиниці-люди як Богоподібні істоти, природний органічний порядок світу; нації — проти імперії, воля і національна незалежність — проти рабства й національної неволі, людство із сотнями націй, які несуть свій вклад у Божу скарбницю духової творчости, ідея соціальної справедливости і справедливого розподілу дібр — проти їх акумуляції в руках тоталітарної супер-держави й етатистичної системи чи фінансового капіталізму, з нівеляцією приватної власности як масового явища також на засоби продукції.

Минув час, коли велика, могутня, з багатотисячорічними державними, національними й культурними традиціями Українська Нація була лише предметом історії! Україна не буде новою Гірошімою чи Нагасакі! Вона не буде місцем для термоядерних воєнних експериментів суперпотуг! Жадним лихим силам цього світу не вдасться обезцінити нашу Націю. Націю героїв і борців, яка одночасно боролася проти злочинних народовбивчих колоніальних систем большевизму й нацизму, понісши генатомби жертв. Це злочин супроти Бога і людства — намагатися дискредитувати носіїв великих ідей оновлення в душі героїки і визвольного націоналізму, а тим самим намагатися захитати й їхню єдино спасенну розв'язку рятунку світу від знищення большевизмом.

Визвольна революція є єдиною альтернативою до атомого всезнищення!

Тому одна радіостанція ОУН стократ важливіша у боротьбі проти большевизму як десятки атомових бомб. Одна повстанська частина, яка оперує на території ворога, стократно важливіша, ніж атомові бомби, яких рикошет смерти відчув би не лише Київ, але не менше і Вашингтон! Національні революції визволяють народи, атомові війни винищують їх!

Ми — ОУН-УПА — воювали на два фронти: а українці-червоноармійці також штурмували Берлін, який так, як Москва потоптав ідею Української Самостійної Соборної Держави й поневолював український нарід. Вони теж сподівалися скерувати зброю у відповідній ситуації після перемоги над Німеччиною проти російського окупанта в боротьбі за Українську Державу. Це — мemento для НАТО!

Український Народе!

Ти — автохтон на своїй землі. На від віків замешкалих Тобою просторах, Ти несеш у собі спогад тисячоліть людини, почавши від палеоліту. Коренем своїм сягаєш найрозвинутішої культури Трипілля, найвищої тогочасної хліборобської цивілізації Сходу Європи. Під якою б назвою Ти не почав формувати державне життя на своїй землі, Ти є Той, що створив могутню Антську державу. Ти був творцем потужної держави — Київської Русі-України, яка найвище підняла знамено віри Христової і Руської Правди, що стали місцем Твого життя, яку Ти продовжував у Галицько-Волинській державі після того, як під татарською навалою впав золотоверхий Київ. І коли Тоби та

Степан Ленкавський
(1904 – 1977)

Провідник ЗЧОУН 1969 – 1968

усій Європі великою загрозою стала турецько-татарська потуга, Ти протиставив свої груди на Січі Запорозькій, створивши Гетьмансько-козацьку державу, яка зброєю боронила Тебе перед польськими і московськими наїзниками. У цьому столітті, після довгої неволі, Ти знову збройною рукою відновив свою державність у формі Української Народньої Республіки, чи на короткий час самостійної Гетьманської Держави, щоб, після розчвертування землі Твоєї окупантами, не зважаючи на голодову облогу і масовий терор московського наїзника, знову продовжувати боротьбу за державність (УВО, ОУН, СВУ, СУМ), суверенність і соборність, відновляючи її у кожній ситуації навіть на клаптику української землі, чого свідоцтвом — Українська Карпатська Держава (Карпатська Україна), яку здавив новий займанець.

У двофронтівій війні Ти твориш найновіший період Української Державности. На захист Української Держави Ти вилонив із своїх надр Українську Повстанську Армію (УПА), що спільно зі збройним підпіллям ОУН закріплювала Твою державність на широких просторах Твоєї землі впродовж десяти років. Усі згадані епохи були епохами нашої державности: не лише як адміністративної форми, але як духової якості, про що й навчає Патріярх Йосиф І у своєму Патріяршому Посланні з нагоди 40-річчя відновлення Української Держави.

У 1979 році ми відзначали світлу річницю 50-річчя створення ОУН, нашої всенациональної Організації, яка стоїть понад інтересами окремих соціальних груп, ставить добро всієї Нації понад усе партикулярне, яка культивує ідеал героя, як приклад для молоді, що має жити й прагнути жити вічним, а не лише дочасним, не виключно матеріальним, яка культивує етос вільної праці, щоб у творчій праці вбачати радість життя, а не кару Божу.

У 1981 році ми святкували 40-річчя відновлення нашої Державности з 30 червня 1941 року. 1982 року будемо святкувати сорокріч-

ця нашої героїчної Української Повстанської Армії (УПА). Незабаром будемо відмічати 1000-ліття охрещення України — християнства Києва, а не Москви, якої тоді ще не було, коли Київ був вже центром культури й науки, світочем, Атенами Сходу Європи. Передхристиянська чи християнська Українська Держава на нашій землі, з волі нашого народу — це була наша рідна Держава.

Український Патріархат є складовою частиною духової держави. Він своєю генезою сягає часів перебування св. Андрія в Україні, на Київських горах. Патріарх України — це прямий наступник Апостола св. Андрія. Патріархат України — це виклик Росії, яка не має права до патріяршого зверхництва над Україною. До того ж Московський патріярхат був досягнений симонією (перекупством) і вимушений на Царгороді. Бій за Український Патріярхат — це теж бій за первородство Києва над Москвою. Український Народ прагне до з'єднання українських Церков в одну єдину Патріяршу Церкву з волі Народу і з волі Ієрархії наших Церков, що може статися лише шляхом добровільного зговорення. Сучасний бій, що його підняв Патріярх Української Помісної Католицької Церкви Йосиф І, є всеукраїнським боєм, що поборює насильство і безправ'я Загорська говорити від імені християнської України і православних Церков Сходу взагалі. Ще раніше цей бій розгорнув Великий Митрополит-Мученик Української Автокефальної Православної Церкви Василь Липківський, який порвав з московською патріярхією і повернувся до Церкви перших віків християнства. Обидва наші Владики прагнули того самого, як великі Сини України, Мученики за неї і за її Церкву. Українське патріотичне громадянство бажає з'єднання наших православних Митрополій в єдину Українську Автокефальну Православну Церкву, як протиставлення московській патріярхії. Воно сприяє завершенню нашої Православної Церкви Патріярхатом.

Український Народє!

Твоя незмінна мета — здобути владу на українській землі, на всій нашій етнографічній території. Без влади не будеш мати ні волі, ні землі, ані вільного користування продуктами своєї праці. Щоб добитися своєї рідної влади, мусиш мати силу. А сила — це ідея, організованість і зброя, якою остаточно здобувається владу, бо окупант ніколи добровільно не залишить нашої, медом і молоком текучої, рідної землі. На силу треба відповідати силою, а не риданням. Зброя у Твоїх руках! У лавах советської армії — Твої сини-бійці. Виховані Тобою, вони повернуть зброю проти російського наїзника нашої землі. У їхніх руках зброя! Ти не безсилий!

Народе наш! Прийшла пора перестати бути гарматним м'ясом для будь-якого окупанта! Бери свою долю у власні руки! Не сподівайся, що Тебе визволять чужинці. Свобода з ласки не є свободою! Це тим більше, коли чужинці йшли б проти цілей революції і прагнули б зберігати цілість імперії. Воєнний конфлікт може бути нагодою, але ніколи ставкою у визвольній боротьбі поневолених народів.

Нам нічого шукати в Афганістані — країні борців, які прагнуть волі як і ми, ані в Анголі, В'єтнамі, Камбоджі, Кубі, Польщі чи в Нікарагуа або Східній Німеччині, Етіопії чи Лівані, в Болгарії чи Кореї, Монголії,

Ярослав Стецько (1912 –)
Голова Державного Правління 1941 р.
Голова Проводу ОУН від 1968 р.

Грузії. Туркестані чи іншій країні. Ми прагнемо допомогти народам визволитися з російського ярма, а не допомагати москалям їх ув'язнювати. Наше післанництво — воля і державна незалежність; московська мета — уярмлення і рабство!

Українці для України! Усі ми маємо служити нашій Батьківщині, а не її катам! Український народ є господарем-сувереном своєї прадідної землі, але всі жителі України — наші брати і сестри, при умові, що разом з нами валитимуть російську імперію і большевицьку систему та гнатимуть геть наїзника з нашої землі! Наш друг не тільки той, хто голосно про це заявляє, але передусім той, хто бере зброю і йде плече-в-плече з нами до кривавого бою на смерть і життя проти російського окупанта. Робитиме це уродженець України — росіянин, виправдає себе як громадянин України.

Український Народе!

ОУН несе справедливий державно-політичний і соціально-економічний порядок, в основі якого лежить добро Української Нації, добро родини, добро одиниці. Це не буде лад капіталізму на руїнах комунізму. Це буде лад народовладдя, демократії української, яка виростає з духовости, нашої рідної правовости, соціальних традицій, суспільного ідеалу Українського Народу. Це буде, як того прагнув Шевченко, лад без холопа і без пана: «Врага не буде супостата, а буде син і буде мати, і будуть люди на землі!»

Націонал-соціалізм, фашизм — не були націоналістичними рухами й ніколи самі себе так не окреслювали.

Націоналізм, український визвольний націоналізм — це антирасизм, антиімперіялізм, антиколоніялізм, анти тоталітаризм, антикомунізм, антикапіталізм. Хіба імперіялізм не був питомий також демоліберальному ладові? Великобританія була в метрополії демократичною країною, а одночасно мала найбільшу у світі імперію. Президент де Голь — проти

волі французьких соціалістів та різної барви лібералів — пішов назустріч альжирському народові і зрікся там колоніального панування.

Націоналізм — це ще нездійснена в багатьох відношеннях система життя; він вважає, як учив Шевченко, членів Нації синами й дочками, братами й сестрами однієї Матері-України («Живих, мертвих і ненароджених»).

ОУН, як заповіла в своєму Маніфесті в грудні 1940 року, у протиставленні націонал-соціалізові і большевизмові, несе Українському Народові повне його рідне народовладдя, а дійсного народовладдя нам немає потреби в когось учитися. Наша Запорозька Січ, наша козацька, а також княжо-королівська доба не знали рабства. Нам його принесли загарбники-чужинці! Вільне, пряме, таємне, всенародне виборче право визначить притаманну українській правовості й духовості та суспільному ідеалові владу; ця влада загарантує право приватної власності не лише на продукти, а й на означеного роду засоби праці, зокрема приватну власність хлібороба на землю, бо дійсно вільною людина є тоді, коли й економічно вона є незалежною від накиненого їй наглядча. Наша держава дбатиме про цілісне добро Нації, про добро родини й добро одиниці, гарантуючи їм усі права. Зникне визиск однієї кляси іншою, не буде кляси комуністичних експлуататорів і кляси капіталістів та поміщиків. Держава глекатиме культ героїки життя, культ посвяти для друзів своїх, ради добра іншого, а не власного самолюбства чи клясового, клікового або мафійного інтересу. Сам народ у вільно вибраному законодавчому органі визначатиме бажані йому форми власності на засоби продукції, щоби і форми власності забезпечували свободу і справедливість.

Програма ОУН, схвалена IV Великим Збором ОУН і наступними Зборами, з'ясовує погляд ОУН на усі проблеми життя з точки бачення інтересів цілоти Нації, родини й одиниці.

Український Народе!

Підпалювачами війни, які намагаються завоювати світ, є большевики, є російські імперіялісти-шовіністи-колоніялісти. Вони — провокатори нової світової війни!

Гасло ОУН: «Геть світову війну! Геть імперіялістичні війни! Геть загарбництва чужих земель! Геть з атомовою зброєю! Геть російські війська з Афганістану! Геть з Польщі, Туркестану, Білорусії, Литви, Грузії, Азербайджану, Угорщини, Чехословаччини й інших поневолених країн! Геть, Московіє, з України!» ОУН — за визвольну революцію народів, яка зсередини завалить тюрму народів — СРСР і знищить большевизм, тиранію, рабство, колхозну систему, суцільний етатизм, насильне панування імперо-колоніального російського окупаційного режиму, комунізму над народами й людьми. Визвольна революція знищить русифікацію, тобто російський стиль і зміст життя в Україні й інших уярмлених народів. Владу перебере український нарід, як суверен своєї прадідної землі!

Поневолені народи в російській імперії! Перетворюймо російські колоніальні війни в національно-визвольні революції, в національно-визвольні війни проти російського імперіялізму, за розвал імперії і

знищення комуністичної рабської системи! Визвольна революція народів, а не імперіялістична війна, завалить тюрму народів! Ми маємо зброю в наших руках — повернім її проти окупанта! Окупант не може кидати атомових бомб і подібної зброї на революціонерів, на міських чи гірських, лісових чи сільських повстанців, бо цим одночасно нищив би і сам себе, свої вірні кагебівські чи емведівські вилучницькі частини і своїх колоністів, які десятками мільйонів заселяють наші землі. Пілоти, пам'ятайте, що ви везете нищівні бомби проти своїх народів! Повертайте їх проти своїх гнобителів — проти центру імперії, де сидять наказодавці, міжнародні терористи! Визвольна концепція АБН — ваш дороговказ!

Центр світового тероризму — Москва, Кремль. Там організують мордування тих, які стоять за правду, за волю, за справедливість, за дружнє співжиття між народами, за справедливий мир! Москва вбила Симона Петлюру, Євгена Коновальця, Степана Бандеру; з рук Москви впав у бою геройською смертю Головний Командир УПА ген. Роман Шухевич-Тарас Чупринка...

Не надіймося, що НАТО чи ЗСА розпочнуть нас визволяти! Починаймо самі діло визволення! Світ допомагає лише сильним. Світ не любить прошаків. Не стріляйте на афганських борців за свободу — а на кремлівських імперіялістів, катів народів!

Наше звернення скеровуємо теж до росіян:

Не треба приховувати правди, що не лише провідна верства, але російський народ є носієм російського імперіялізму. Без його активної підтримки російська імперія давно розлетілася б. Большевизм — це твір російської духовости, як стверджують визначні російські мислителі. Ненаситний російський імперіялізм з його месіанізмом під прикриттям панславизму, «оборони православ'я», світової комуністичної революції, чи т.зв. визволення колоніальних народів — має остаточною метою завойовувати світ. Чи вірить російський народ, що волелюбне людство буде незмінно толерувати колоніальні імперіялістичні підбої Москви?! Чи думає російський народ, що він встоїться проти всього свободолюбного світу і зокрема проти уярмлених народів, які вже творять у російській імперії дві третини населення?! Недавно сказав український політичний в'язень Москви: «Нехай не надіється Росія, що буде вічно топтати підність народів». У добі закономірного розвалу імперій закликаємо російський народ порвати зі своїми загарбницькими зневоленнями народів і людей, а задовольнитися своєю національною державою на своїх корінних етнографічних землях, не чекаючи кінця подібного до націонал-соціалістичної німецької імперії. Наш особливий заклик до тих, які безпосередньо зброєю підбивають народи:

Російські вояки, за кого ви воюєте?! За тюрму народів і людей! За поневолювання все нових народів! За світовий концтабір КГБ! За кого віддаєте життя? За кайдани, що їх накладаєте на волелюбні народи і людей! Кидайте зброю, або скеровуйте її проти ваших вождів, бомбардуйте Кремль і кінчайте з тиранією і рабством! Ніхто не прагне нищити вашої держави на вашій корінній етнографічній землі. Живіть собі там не як загарбники, не як грабники чужого, а як спокійні люди, які прагнуть волі й миру для своїх дітей і внуків! Зро-

б'ять чимскоріше порядок зі своїми загарбниками і грабіжниками, щоб не зустріла вашу країну доля, гірша нацизму! Кінчайте самі з тиранією й імперією, заки скінчать із нею в страшній боротьбі уярмлені народи! Щадіть кров і життя своїх дітей, жінок, братів і батьків! Ми не прагнемо помсти, але ми прагнемо волі й незалежності! Будуйте свою російську державу на своїх корінних етнографічних землях, але геть із земель усіх поневолених народів, геть із нашої України!

Українці! Наше спасення — одночасні національно — і соціально-визвольні революції поневолених народів проти імперо-колоніального російського рабства і большевицької системи!

Наша воля в наших руках. ОУН — наш прапор, наш орієнтир. Усі народи світу прагнуть волі й незалежності і всі бажають уникнути атомову війну. ОУН проєктує до неї альтернативу, і за Лесею Українкою твердить: «Хто визволиться сам, той вільний буде: хто визволить кого — в неволю візьме».

Свободолюбні народи і люди всього світу. єднайтеся для спільної боротьби проти російського імперіялізму й комунізму — за незалежність народів і свободу людини під прапорами АБН.

Нескорені Брати і Сестри!

Організація Українських Націоналістів — це заприсяжена когорта борців за ідеї України, за українську правду, яка переможе тоді, коли переможними будуть її носії, готові за неї вмерти. «Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї» — це наша заповідь. Тримайте високо наш національний синьо-жовтий прапор волі і золотий історичний державний символ — Тризуб!

Свобода Народам! — Свобода Людині!

Київ проти Москви!

Слава Україні! Героям Слава!

VI Великий Збір Організації Українських Націоналістів (ОУН).

Місце постою, 1981 Р.Б.

Від Редакції «Авангарду»:

Це число «Авангарду» присвячуємо в більшості матеріалам VI Великого Збору ОУН, а тому деякі рубрики звужені, або повністю відсутні. Вважаємо, що ідеї, висловлені в матеріалах ВЗбору настільки актуальні і важливі, що, сподіємось, наше рішення відповідатиме також бажанням наших Читачів.

ЗВЕРНЕННЯ VI ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОУН ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

Українська Молоде!

До Тебе звертається Організація Українських Націоналістів, що в своїй політичній програмі після програних перших визвольних змагань, вже на початку свого існування від 1929 року, поставила собі за ціль боротьбу за Українську Самостійну Соборну Державу. Вже понад 50 років ОУН веде цю затьяжну боротьбу, створивши в часі Другої світової війни найбільшу повстанську Армію (УПА) до боротьби проти обидвох окупантів України — брунатного гітлерівського і червоного московського, проголошуючи Актом 30-ого червня 1941 р. відновлення Української Держави. В тій боротьбі наша Організація втратила велике число героїських борців на чолі з першим Головою Проводу ОУН полк. Євгеном Коновальцем, якого московський агент розірвав пекельною машиною (1938 р) в Роттердамі, Головним Командиром УПА, ген. хор. Тарасом Чупринкою, що згинув (1950 р.) героїською смертю в Білогоріччі, біля Львова, Великим Провідником ОУН Степаном Бандерою, що згинув від отруйної московської пістолі в Мюнхені (1959 р.) і велике число відомих і безіменних Героїв. Всі вони пішли на поклик своєї Батьківщини України, щоб своєю жертвою життя і крові захищати волю і права свого Народу.

Наше теперішнє звернення до Тебе, Дорога Молоде, має за мету пригадати Тобі ту святую істину, яку московський окупант намагається приховувати від Тебе, а їй на ім'я: УКРАЇНА В МОСКОВСЬКІЙ НЕВОЛІ. Тебе навчають у школах і в комсомолі, що Україна є рівна між республіками советського Союзу, що вона завдячує свою волю і добробут «старшому московському братові», що вона є суверенною республікою, членом-основником Організації Об'єднаних Націй. Все це звичайний обман, яким Москва намагається держати при собі всі поневолені народи. На ділі ССРСР — це остання в світі колоніальна імперія, яка терором і брехнею експлуатує ті народи на користь російської імперії для дальших завоювань вільних ще народів. Пам'ятай, що Москва не завагалася знищити голодом 7 мільйонів українських селян в 1932-33 рр, щоб примусити їх прийняти експлуаторську колгоспну систему, позбавляючи їх при тому власності на прагідну землю та на засоби виробництва. Наслідки тієї системи такі, що ССРСР мусить довозити до себе щорічно мільйони тонн збіжжя з капіталістичних країв, а Україна, що була колись «шпихліром Європи», живе в недостатках. Українську мову і культуру в Україні Москва намагається підмінити російською мовою і насаджує свої московські звичаї, а все, що українське дуже часто трактується як неповноцінне. Історичне минуле

фальшується в користь московського народу, а навіть славному князю епохи Київської Русі, намагаються московські історики і їхні вислужники приписати неіснуючому тоді ще російському народові. Вони промовчують героїську боротьбу України проти найзників в той час, коли суздальсько-московські племена зі своїми князями лизали постолі монгольсько-татарським ханам, а при тому вчилися від них як терором і кнутом закріпачувати народи. Вони прославляють Переяславську угоду з 1654 р., а промовчують московську нахабність з її плянами загарбати Україну. Вони промовчують також те, що Хмельницький, пізнавши наміри Москви стосовно України, шукав ще перед своєю смертю союзників проти Москви, а його наслідник гетьман Іван Виговський розгромив в 1659 р. московські війська під Конотопом, чим уневажнив сумну Переяславську угоду. Гетьмана Івана Мазепу, що намагався визволити Україну, ще й далі московські історики трактують як бунтівника і ворога свого царю, а ката Петра 1-го, як найбільшого світоча світової історії. А Симона Петлюру, Голову Уряду Української Народної Республіки, що його бив московський агент Шварцбарт в Парижі (1926 р.), ці ж історики кваліфікують як бандита й реакціонера, бо він хотів воли для України. Ось яку національну рівність пропонують Тобі, Молоде, наші північні сусіди, загарбники Твоїєї прадідайної землі.

А що стосується суверенності т.зв. УССР з її членством в Об'єднаних Націях, то тим немає чого пишатися, бо делегація УССР в тій міжнародній інституції є сліпим виконавцем наказів з імперіального міністерства зовнішніх справ з Москви й інтересів українського народу не репрезентує. Членство в ОН Україна завдячує передовсім боротьбі УПА, через що Сталін хотів мати перед світом легітимацію, що Україна є суверенною державою і тому немає потреби для її визволення. При тому йшлося також про додаткові голоси в ОН для советської імперії.

Москва в своїй імперіялістичній експансії використовувала и використовує різні теорії, як теорію «триєдиної Русі», слов'янофільство, а з приходом Леніна і комуністичної партії теорію марксизму і боротьби клас в користь московського імперіального центру. Месіанізм Москви як «Третього Риму», проголошений Іваном Грозним, реалізується й під цю пору в релігійній і політичній площині, з тим що релігія тут є тільки політичним інструментом, який буде викинений після досягнення політичних цілей. А тим часом внутрі московської імперії відбувається насильний процес русифікації стосовно поневолених народів, щоб збільшувати національний потенціал росіяництва. Для того в першу чергу паде жертвою молодь поневолених народів, якій через школи і комсомол впоюється чужу їх народам доктрину, витискаючи національні релігії з їх обрядовістю, (ліквідація Української Католицької Церкви в 1946 р. і насильне

включення вірних до російської православної церкви), подаючи сфальшовану історію даних народів, спалюючи часто старовинні архіви, щоб не залишити правдивих слідів минулого, як це сталося з архівами Видубицького монастиря і Державної Бібліотеки в Києві, а предмети з археологічних розкопок спрямовуються в московські центри, де вони мають репрезентувати давність московської культури.

Московська русифікаційна політика пішла так далеко, що українська мова в Україні вже витиснута з адміністративно-державного життя. Московські висулужники в Україні за прикладом першого секретаря КПІ навипередки переставляються з української на російську мову, щоб не попасти під заміт «буржуазного націоналізму». Тільки мільйони московських колонізаторів в Україні та в інших поневоленних країнах не соромляться своєї мови і в своїй імперіалістичній нахабності заставляють автохтонів української землі говорити з ними по-російськи. Українці, що мільйонами перебувають в других частинах ССРСР, змушені рівно ж користуватись російською мовою, не маючи там ні своїх національних шкіл, ні журналів, чи бібліотек. Чи це також називається національною рівністю, коли в Україні москалі користуються місцевими російськими журналами та щоденною пресою? А московські комбінації з висилкою мужеської молоді з України на роботи у віддалені місця ССРСР, де силою обставин доходять до мішаних подруж, в той час, коли в Україну насилається під претекстом студій, чи на роботи московський елемент, щоб тут заключувати мішані подружжя, чи це не є злочинна політика, направлена на послаблення української національної субстанції?! Винищування української молоді йде також по лінії військових операцій, коли висилається її на найбільш небезпечні воєнні становища. Так було в 1940 році на фінляндському фронті, так було в час Другої світової війни, коли мобілізовану молодь без відповідної підготовки кидалося на першу бойову лінію, за якою йшли війська НКВД, що мали за завдання стріляти всіх, хто відступав би. Не інакше є також під цю пору з Афганістаном.

Українська Молоде!

Все тут сказане і багато іншого, що не вдається коротко висловити, мусить Тебе глибоко застановити і постійно тривожити. Невже ж цей природний інстинкт самозбереження, який питомий кожній живій істоті, не підкаже Тобі як треба охороняти своє життя з усіма національними властивостями, щоб не попасти в категорію яничар і ворогів власного народу? Невже ж Тобі байдуже славне минуле Твого Народу, його сучасне трагічне підневільне положення і його краще майбутнє? Ні, ми є переконані, що в Тобі пливе кров славних прадідів-лицарів, що Ти відчуваєш на собі відповідальність за збереження великої культурної спадщини древнього Києва трипільської епохи, епохи антив, епохи княжої Русі, буйної

козацької доби, оспіваної Великим Пророком України Шевченком, а також найновішої нашої героїчної доби Визвольних Змагань, СВУ-СУМ, УВО-ОУН-УПА. Це почуття відповідальності підкаже Тобі місце і спосіб дії, щоб забезпечити світле майбутнє України. Доказом того, що така дія існує під цю пору є постійні репресії окупанта в Україні, є ті спонтанні акти українських патріотів, що маніфестують свій протест проти національного і людського гноблення з боку імперсько-колоніального апарату Москви. Вони не побоюлися ні тортур, ні знущань, ні тюрем, ні заслань, щоб перед світом засвідчити волю українського Народу до власної державної незалежності. Наслідуй їх і поширюй засяг тієї боротьби на весь народ і на інші поневолені Москвою народи!

Пам'ятай, що Україна — це революційна проблема світу! Найбільша загроза для всього волелюбного людства, під сучасну пору, є від російського народобивчого імперіялізму, в його охочому гоні до завоювання всього світу. Поневолені Москвою народи, на чолі яких Україна, в їх революційно-визвольній боротьбі, становлять рішальну силу, що спинить і винищить коріння цього імперіялістичного гону Росії.

В цій боротьбі буде перемога для всього людства.

Ти, Українська Молоде, мусиш усвідомити собі велику роль, яку приділила Тобі історія, бо Ти спадкоємець світової визвольної революції народів. Україна подає всьому людству проєкцію справедливого міжнародно-політичного ладу, ґрунтованого на національному принципі організації світу. Україна — це ідейна, політична й моральна потуга, яка протиставляє аморальному релятивізму та обездуховленій технократії Москви свою героїчну концепцію життя, ідеал героїчного християнства та ідеалізму проти воюючого безбожництва та гедоністичного комунізму, марксизму, соціалізму та всяких інших матеріалістичних доктрин.

Український націоналізм бореться проти московського лєнінізму-комунізму, як суцільної концепції життя. Він має свій питомий українській духовості ідейний, світоглядний, політичний та суспільний комплекс вартостей, діаметрально протилежний московському імперіо-шовіністичному. ОУН здійснює ці ідеї не силою діалектичного, відірваного від життєвих процесів нації, розумового процесу, але у власнопідметній всесторонній боротьбі народу проти російського імперіялістичного насильства.

«Київ проти Москви» — це революційне гасло ОУН, символ колоального бою між двома непримиримими до себе протиставленими вітими ідей і способів життя. Все, що походить з московського подиноненависного, націовбивчого варварського ідеалу знаходить своє абсолютне заперечення в ідейно-творчому, морально-справедливому і національному ідеалі святого Києва. Київ — це зображення світу

на основі християнства в боротьбі зі світом воюючого безбожництва дикої Росії; національно-героїчна концепція життя супроти «анонімного молоха» т.зв. советського народу, культ національних традицій супроти ленінського ідеалу нового Вавилону, супроти безоглядної русифікації, плянованого етно-лінгво-геноциду українського народу, ідеал людини-індивіда, як богородічної істоти, супроти большевицького моделю «гвинтика» у тоталітарній системі. Київ промінює чистим світлом Св. Софії — епіцентру світового героїчного християнства і Церкви в катакомбах, коли Москва — в душегубній темряві закривавлених мільйоновими жертвами мурах Кремля — страшною тюрми Людини і Нації.

*Українська Молоде! Стань лицарем — месником за святий Київ!
Ти мусиш стати авангардом світових сил волі й справедливості!*

Поборюй московсько-ленінську окупацію України на всіх відтинках. Організуй волелюбні акції на фабриках і в колгоспах. Колгоспи — це одна з форм московської окупаційної системи. Відмовляйся воювати проти афганських борців за волю, які підняли завзяту, героїчну визвольну боротьбу, щоби вигнати московського агресора зі своїх рідних земель. Шукай союзників серед молоді інших поневолених народів. Поширюй серед них революційні, національно-визвольні ідеї. Усвідоми їх про те, що грядуща смерть московсько-советської тюрми народів приїде в наслідок одночасних і синхронізованих революційних повстань на територіях поневолених Москвою народів. Вимагай встановлення українського змісту в академічних викладах в університетах в Україні. Плекай власні, українські традиції, бо національні традиції дають могутню силу революціонерам. Плекай українську мову. Стівай українські націоналістичні, зокрема повстанські й революційні пісні, як знак протесту проти русифікації Твого народу.

Стань носієм світової революції народів проти всякого імперіялізму, комунізму, гедонізму та шовінізму. Будь Творцем нової дійсності!

Хай живе Українська Національна Революція!

Хай могутнє і перемагає рушійна сила Революції — Організація Українських Націоналістів (ОУН)!

Хай живе Провідник ОУН — д. Ярослав Стецько!

Воля Народам! Воля Людині!

За Українську Самостійну Соборну Державу!

Київ проти Москви!

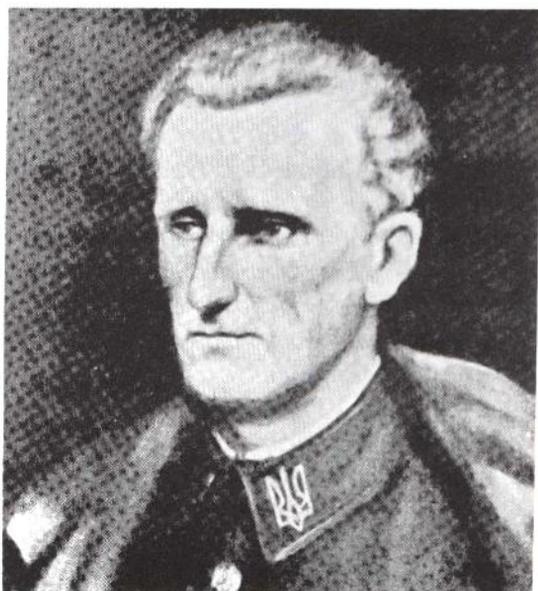
Осінь 1981 р.

*Президиї
Шостого Великого Збору
Організації Українських Націоналістів*

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ!

Ти напевно ознайомена зі змістом Звернення Воюючої України за підписом Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради, Головного Командира УПА, Голови Проводу ОУН на Рідних Землях — Генерала Романа Шухевича-Тараса Чупринки-Лозовського-Тура. Там мовилося про завдання української молоді за кордонами України, тієї, що перебуває в країнах вільного від большевизму світу. Там закликалося українську молодь на еміграції йти в авангарді визвольної боротьби, як у ньому йде молодь на Українських землях; віддати себе інтересам Воюючої України й бути готовою на поклик, щоб стати поруч своїх озброєних, що в зброю в руках борються за визволення Народу, за щастя, за рабство і вільну творчу працю молоді в Українській Державі. В тому Зверненні вказувалося на те, що Ти, Молоде, мусиш бути високоорганізованою й активною, мусиш постійно стати свою ідейність та невпинно підносити свій рівень загального й фахового знання та політичної вироблености. Своє перебування серед інших народів маєш широко використати для того, щоб навчитися всього, що в них обробою й корисного, щоб засвоїти їхній досвід праці в усіх галузях життя й державного будівництва. В Зверненні наголошено було осторогу, щоб Ти щільно зберігала себе перед розкладовими впливами, які розхитували б Твою ідейність та підривали моральну стійкість.

З того часу, коли було писане це Звернення, минуло вже понад тридцять років. Однак Україна ще й далі знаходиться в боротьбі за своє право бути вільною між вільними народами світу. Україна ще й далі кривавиться в боротьбі проти московського окупанта, що заставляє українську молодь гинути в Афганістані й на важких роботах терпіти голод і нужду. За той час в Україні виросло нове покоління, яке не хоче гнути шиї під московським ярмом і чимраз відважніше промовляє до світу про облудну політику московського Кремля, про жорстоке поневолення й русифікацію народів, в тому Україні, про нахабне топтання людських і національних прав усупереч підписуваним міжнароднім конвенціям, про нечувану колоніальну експлуатацію України в користь Москви й її плянів світової революції для підбиття решти вільного світу, про обкрадання України з її багатотисячної культури й насаджуванням варварських норм соціалізму для спотворення духовности народу. Про поставу цього авангарду української молоді з України говорять нам кожночасно документи самвидаву та свідчення тисячів осіб, які вийшли з нашої Батьківщини останніми роками, частіше неукраїнського походження. Це вказує на те, що окреслення Воююча Україна з часів дії УПА за-

Ген. хор. Тарас Чупринна
1907 – 1950
Головний командир УПА
Голова Генерального Секретаріату УГВР
Провідник ОУН на Рідних Землях
(1943 – 1950)

лишилися й надалі дійсним, що боротьба з площини збройно-військової перейшла в широко-політичну, поглиблюючи свій ідейно-політичний зміст і розгортаючи на світовий масштаб свій засяг. Україна стає світовою проблемою й це відповідальні за світову політику починають чимраз краще розуміти й оцінювати. Відповідальні за політику московського Кремля знають про це вже віддавна. Тому з такою звірчачою нахабністю намагаються скрити перед світом правду про дійсний стан поневолення чародів, відкидаючи навіть назву політичних в'язнів, що від них тріщать тюрми й концтабори. Усім їм Москва причіпляє ярлик «кримінальних елементів» і судить за кодексом кримінального права.

Коли ж в Україні процес національного освідомлення й політичного вироблення в умовах ворожого поневолення досягає zenіту, то на еміграції, де діє примана гедонізму, морального розкладу і сваволі, українська молодь наражена на небезпеку духової демобілізації й життєвого матеріялізму, як це було передбачено у Зверненні з 1949 року.

Усе ж таки, Ти, Українська Молоде, в загальному залишилася вірною Україні й виконувала, як могла, вимоги поставлені Україною. Ти в численних маніфестаціях і демонстраціях в обороні України брала активну участь, штурмувала ворожі амбасади в обороні нескорених борців, роз'яснювала серед свого оточення фальш ворожого про-

нагади и говорила про боротьбу України за волю і державну незалежність. У той спосіб Ти сама включалася в ту боротьбу в світовому масштабі і за це Тобі належить признання. Однак тут, у вільному світі, є ще безмежні можливості для дії, яких ще і досі не використано. Нам ще далеко до високої організованості, про яку говорить Звернення. Наші молодечі організації, як Спілка Української Молоді, Пласт і інші ще далеко не охопили всієї української молоді, а українське шкільництво подекуди і занепадає. Не має також ще належного відсотка молоді на високих студіях, у військових академіях, у журналістиці, в масових засобах інформації, на підготовці до дипломатичної і загально-міжнародної оії. Замало також молоді присвячує себе науці богослов'я, щоб потім, як овцями, послужити Україні, де руйнують релігійне життя з оілянки українсько-послужити українській справі, якщо бракує знання з оілянки українсько-познавства на вищому поземі, не можна зобути того знання, якщо бракує знання рідної української мови, для якої існує велика українська література, видаються українські часописи і журнали. Їх потрібно читати і студіювати. Українські школи від народньої, через гімназії, семінарії до університету, таборвання з українськими курсами і вишколами, що їх улаштовують молодечі організації, стоять до Твоїї диспозиції. Вони мусять охоплювати теж військовий вишкіл!

Українська Молоде!

Гряде неухильно час, коли згідно зі Зверненням з 1949 року треба буде стати поруч Твоїх друзів з України до остаточного, вирішального бою проти ворога України і людства. Питання стоїть, чи Ти готова! В політичній міжнародній атмосфері чимраз згущуються хмари світового конфлікту. які одного дня можуть заскочити навіть найкомпетентніших політиків. І що найважливіше, в Україні і у російській імперії взагалі визріває революційна ситуація. Стоїмо перед революційно-визвольними зривами поневоленних народів, в авангарді яких стоїть Україна. 80-ті роки принесуть світові величезні політичні злами, доосновну зміну політичної мапи світу. Тому, Ти, мусиш бути кожночасно готова до завдань, які в той відповідальний час вимагатиме від Тебе Україна. Бо саме вона, Україна, буде в осередку цього конфлікту, навіть, коли театром воєнних дій була б Польща, чи Західня Европа. Пам'ятай про це за всяких обставин і приготуйся до всіх можливих дій, які випадуть на Твою долю. А тому не вільно гаяти часу на сумнівній вартості розваги, а зосереджуватися на справах, що мають фундаментальне значення в пов'язанні з майбутньою долею України. Присвяти свою особливу увагу вивченню військового діла. Місцем Твоїї визвольної дії буде передусім Україна!

Почуття відповідальности, яке тяжить на сучасному молодому

покоління України, повинно бути співзвучне з Твоїми діями тепер і всебічно спрямоване під кутом потреб воюючої України. Ти мусиш усвідомити собі, що дійсно на Тобі «мільйонів стан стоїть і що за долю мільйонів мусиш дати Ти одвіт», як це заповітно висказав Іван Франко. Пам'ятаючи про ці святі заповідні й вимоги ровесників з Твого покоління в Україні, що рішені на все, Ти знайдеш вірний шлях — шлях, яким іде Організація Українських Націоналістів (революціонерів) і єдино, який веде до здобуття й закріплення Української Самостійної Соборної України — Держави Українського Народу на його віковичній, скропленій власною й ворожою кров'ю, Землі.

КНІВ ПРОТИ МОСКВИ!

СЛАВА УКРАЇНІ!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

ПРЕЗИДІЯ

ШОСТОГО ВЕ. ПІКОГО ЗБОРУ

ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Осінь 1981

ДЕРЖАВА В РОЗУМІННІ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

1. Самостійна держава — це найвища форма суспільної організації. Найважливішим елементом держави є суверенна влада народу на своїй території. Через державу стає нація повним членом світової історії, бо лише в державній формі свого життя вона посідає всі внутрішні й зовнішні ознаки власнопідметності.

2. Державна форма життя найвимовніше potwierджує конкретне узмістовлення чинного характеру національної ідеї, а тому першим стремлінням нації є покрити межі своєї державної виконності з територією свого етнічного розпросторення, щоб таким чином охопити цілий свій фізичний організм — цю найважливішу елементарну підставу своєї будучности.

3. В стані її політичного поневолення, для української нації начальним постулатом є створення політично-правної організації — Української Самостійної Соборної Держави. Організація охоплює українську національну територію, терен українського етнічного розпросторення, населення — фізичний організм української нації і владу — виразник політичної волі і прав нації, — отже усі головні прикмети держави.

4. Українська Самостійна Соборна Держава — це найголовніше завдання українського націоналістичного руху.

В 40-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

ЗВЕРНЕННЯ

Цієї осені проминає 40 років з того часу, коли на українських землях, на Поліссі, почала творитися новітня збройна сила українського народу — Українська Повстанська Армія.

Це сталося в тому часі, коли дві ворожі сили — гітлерівська Німеччина і большевицька Москва — зударилися на українській землі за панування над Україною.

І саме тоді — в найважчій ситуації між німецьким молотом і московським ковадлом, що однаково били по Україні. — український народ підняв свій меч проти двох наїзників і окупантів, проти обох загарбників і поневолювачів.

За правду свою, за волю, за честь, за свою самостійну незалежну державу!

Молоде українське покоління підняло одверту збройну боротьбу за ті самі ідеї і за ті самі цілі, за які боролися його батьки в 1917-21 рр., і за які боролися наші прадіди в минулих віках — «зродились ми великої години з пожеж війни і з полум'я вогнів... » На кін історії виступили збройно українські націоналісти — наша генерація.

Актом 30-го червня 1941 року волею українського народу вони відновили українську самостійну державу і пішли в бій за неї. Тепер встав народ.

Організація Українських Націоналістів, що між двома світовими війнами вела підпільну революційно-визвольну боротьбу, перетворює свої організаційні бойові групи на військові відділи і в такий спосіб дає гачок славетній Українській Повстанській Армії. Український народ дав їй свою повну підтримку та післав у ряди УПА своїх найкращих синів і дочок, що силою і зброєю сотень тисяч воїнів 10 років билися за українську державу згідно з своєю девізою: «з д о б у д е ш у к р а ї н с ь к у д е р ж а в у а б о з г и н е ш у б о р о т ь б і з а н е ї!»

На чолі УПА станув її Головний Командир ген. хор. Роман Шухевич — Тарас Чупринка, голова Проводу ОУН і пізніше голова Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради /УГВР/.

«Українська Повстанська Армія постала з бойових груп ОУН, керованої С. Бандерою, в 1942 році в умовах завзятої боротьби українського народу проти гітлерівських загарбників. На протязі 1941-43 рр. в УПА включилися широкі народні маси. УПА стала виразно виявом самостійницької боротьби всього українського народу» /із «Заяви» Головного Командування Української Повстанської Армії, з дня 25-го вересня 1947 року/.

З часом українська визвольна боротьба поширюється і посилюється, перетворюється в народне повстання, переходить у визвольну війну всього українського народу. Разом з цим розгортаються й розбудовуються її форми й засяг, що завершилися в 1944 році створенням революційного уряду — УГВР. Визвольну боротьбу поширено на інші по-

неволені народи, створюючи в 1943 році спільний фронт проти Москви, що пізніше перетворився на Антибольшевицький Блок Народів /АБН/.

Ціль і завдання були ясні і виразні: боротися за українську державу проти кожного ворога, за всяких умов — «УПА бореться за самостійну соборну державу, а в спілці з іншими поневоленими народами — за самостійні національні держави на їх власних землях. УПА б'є і буде бити всіх тих, хто хоче так чи інакше поневолити Україну». «Свобода народам, свобода людині!» «За самостійну соборну українську державу!» — оце головні напрямні і прапорні кличі УПА.

В травні 1945 року закінчилася Друга світова війна. Але боротьба УПА, ОУН і всього українського народу не припинилася. Змінила лише форми і способи. 5-го березня 1950 року впав у бою Головний Командир УПА ген. Тарас Чупринка, 15-го жовтня 1959 року з руки московського агента згинув символ і прапор боротьби Степан Бандера. Але ані ці найбільші втрати, ані великі й важкі втрати, які поніс український визвольний рух на протязі багатьох років боротьби, не заломили фронту Воюючої України.

«Не складемо зброї і не припинимо нашої боротьби доти, доти Україна не буде визволена!»

— поклялися воїни Української Національної Революції.

Ціль і завдання української визвольної боротьби не змінилися. Український народ бореться далі — різними способами і засобами, в різних формах і на різних полях, відтинках і місцях в Україні й поза її межами, також і в московських тюрмах і концтаборах. Прапори, ідеї й цілі боротьби перебирає теперішнє діюче молоде українське покоління, вирощене на боротьбі, жертві і крові своїх батьків і йде далі — вперед!

Боротьба українського народу з московським окупантом триває. В Україні стоїть твердий непереможний визвольний фронт, другий твердий український національний визвольний фронт стоїть у всьому світі — ОУН в авангарді. Цих фронтів не зламає жодна ворожа сила! Микола Міхновський, Симон Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич-Чупринка, Степан Бандера — полум'яні семафори боротьби!

Українська Національна Революція ще не закінчена. Остання дата, дата остаточної й дефінітивної перемоги над Москвою і відвоювання української самостійної держави — ще не поставлена. Але ця дата буде поставлена!

Два рази в цьому столітті український народ вставав, рвав кайдани і встановляв свою самостійну державу. Український народ буде рвати московські кайдани третій раз, буде їх рвати доти, аж їх розірве, аж «на оновленій землі врага не буде супостата», аж знов стане володарем і господарем на своїй власній землі, у своїй власній, ні від кого незалежній, самостійній соборній державі!

Боротьба України з Москвою вимагає сил всього українського народу і всієї української спільноти в усьому світі. Тож постійно розбудувимо і скріплюймо всі наші національні сили і нашу діяльність та гідно виконуймо ті завдання, які припали нам у Західньому світі. Будьмо

ЗВЕРНЕННЯ ШОСТОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ ОУН ДО ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

ЕПОХА РОЗВАЛУ ІМПЕРІЙ

Поневолені большевизмом народи! Борці за спільні ідеали!

Живемо й боремося в періоді розвалу імперій і поставання незалежних держав досі поневолених народів. Проте ж цей процес хвилево затримався на кордонах російської комуністичної імперії, яка свої впливи й панування поширила на численні народи Африки, Азії, Латинської Америки. Вільний світ не хоче пізнати й розкрити суті ССРСР — як багатонаціональної імперії, а не однонаціональної держави. Це намагаються приховати московські імперіялісти, пропагуючи заіснування советського народу, як якоїсь нової історичної спільноти, а на ділі російської супернації. Це вияв типового расизму.

Детерміністична ідеологія марксо-ленізму в симбіозі з російським історичним імперіялізмом і російським месіанізмом унааявнюється в постійній агресії ССРСР — московської імперії, тобто тоталітарного світу проти вільного світу.

Змаг до досконалости людини може у різноманітному вільному світі більше чи менше свобідно проявлятися й може вести людство шляхом спроб і помилок до кращого, як бачимо на прикладі упадку імперіялізму й колоніялізму західніх великодержав.

Москва зі своїми вислужниками свідомо ролі національної ідеї і прагнення соціальної справедливости, єхидно зловживає прагненням народів і одиниць, висувуючи по цей бік залізної заслони ідеї національної незалежности і соборности, ліквідації феодально-капіталістичного ладу у користь умасовлення приватної власности, прикриваючися навіть гаслами націоналізму й демократії. Наївні й безкритичні ➔

➔ твердим. жертовними. чуйними на всякі підступи Москви, що хитрощами і обманом, то насильством і терором, і прямим розбоєм, то своїми закордонними висланниками «з циновими гудзиками», то культобманом намагається втримати Україну в своєму ярмі.

Спільними зусиллями і боротьбою українського народу і всіх українців у всьому світі здобудемо

Перемогу, тоді «встане Україна!»

Рік 1982 присвячуємо Українській Повстанській Армії.

**ВІЧНА СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
РЕВОЛЮЦІЇ!**

ХАЙ ЖИВЕ, БОРЕТЬСЯ І ПЕРЕМАГАЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА!

5-го березня 1982 року.

Президія
Світового Українського Визвольного Фронту

дають себе обманути, коли на ділі комуністичне суспільство — це пекло. ЗСА програли у В'єтнамі війну тому, що не враховували питоменних властивостей в'єтнамської нації й не висунули ідеї соборності В'єтнаму, її не здійснили, а, навпаки, перешкоджали це робити національним в'єтнамцям. Існування т.зв. «санктуарій» у сусідніх з південним В'єтнамом країнах було співвирішальне для перемоги комуністів. А вільний світ замість створити т.зв. санктуарії з в'єтнамців — утікачів у Тайланді, формувати з них повстанські загони, допомагати зброєю, харчами, медикаментами, пропагандою — здав позиції. Зрештою, якщо б хтось чинив це, вільний світ накинувся б на нього, як на паляча війни. Це діється у користь Москви. Хто піднесе голос проти її агресивності — вона зараз клеймить того палячем війни. Зрештою, у вільному світі перехрещується маса суперечних інтересів. І тому Москві дуже легко стосувати засаду «діли й пануй». Вільний світ мусить зрозуміти, що головною загрозою для всіх є російська імперія. Мусить відсунути на другий плян усі локальні непорозуміння, бо інакше большевицька загроза залле решту ще вільного людства.

Тому, щоб опертися агресії тоталітарного світу, репрезентованого російською імперією, вільний світ мусить бути рішений боронитися навіть збройною рукою. Інакше постійно буде у полоні російського терору й це доведе до його капітуляції. Щойно прийнявши таку рішучу поставу, зможе вільний світ протидіяти диявольським замислам Москви. Він зможе підтримати національно-визвольні рухи в російській імперії, які — без атомової війни — є спроможні завалити імперію й большевицьку систему.

ЗА СУЦІЛЬНИЙ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ФРОНТ

Без суцільного фронту вільного світу з поневоленими націями немає його перемоги. Усі дотеперішні концепції політики стосовно ССРСР, з боку Заходу, провалилися. Політика детанту й рівноваги сил привела Захід до катастрофи, бо в тіні детанту ССРСР перевищив озброєнням НАТО, загарбав низку нових країн. Концепція рівноваги сил без існування спільної мети партнерів, коли один змагає завоювати весь світ, а інший — зберегти статус кво — є абсурдом. Єдино політика визволення поневолених народів — є порятунком світу від термоядерної війни. Немає іншої альтернативи до атомової війни, як національно-визвольні революції поневолених народів, які зсередини завалять імперію й большевицьку систему. А втім, коли народи й одиниці борються за шляхетні цілі, за здійснення Божого й людського права, за волю, справедливість, за правду й віру в Бога — проти тиранів, народобивців, загарбників, воюючих безбожників, — вони в пляні Божого Провидіння — знищені бути не можуть. У руки кремлівських злочинців не може бути покладена доля людства, його знищення термоядерною зброєю. Про існування людства рішає Боже Провидіння. Обов'язком поневолених народів і одиниць — боротися, з вірою в Божу справедливість, з ризиком життя за перемогу Божої правди на землі, а перемогу волі народів й волі людини в їхніх національних незалежних демократичних державах в етнографічних межах з рівними правами для усіх людей різниці раси, релігії, багатства.

Антибольшевицький Блок Народів (АБН), який стоїть на порозі свого сорокріччя від заіснування у двофронтовій війні України, організованій ОУН УПА проти большевизму й націонал-соціалізму, 21-22 листопада 1943 року в лісах України, є координаційним осередком національно-визвольних рухів, поневолених в СРСР і в сателітних країнах, народів, є орієнтиром ідейно — і стратегічно-політичним у визвольній боротьбі проти російського імперіялізму й комунізму. Без спільного фронту уярмлених націй у СРСР і в сателітних країнах — немає розвалу імперії й визволення народів!

ОУН підтримує визвольну боротьбу польського народу за його волю й незалежність у етнографічних межах та засуджує його окупацію наємниками Москви. ОУН солідаризується з хороброю збройною боротьбою афганського народу й засуджує російську інвазію його землі, закликаючи афганських борців за волю вести теж доцільну політично-психологічну війну розкладу советської армії, яка є багатонаціональною армією, і трактувати воєнно-полонених, які відмовилися воювати проти афганського народу як приятелів і друзів по зброї, а не ворогів Афганістану! ОУН вважає, що лише спільним фронтом уярмлених націй можна досягти перемоги. Сепаратна, ізольована революційно-визвольна боротьба не досягне мети.

З розвитком воєнної техніки зростає теж значення озброєних народів, повстанчої стратегії, яка рятуватиме людство від атомового знищення.

БАНКРУТСТВО КОМУНІЗМУ У ПОНЕВОЛЕНИХ КРАЇНАХ

Стверджуємо наявне банкрутство комуністичної системи, способу життя за залізною заслоною, чого черговим доказом після Новочеркаська, Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Донбасу, Берліну, Будапешту, Праги, Братіслави, Мінська є Польща, де Москва при допомозі військової польської комуністичної хунти, комуністичної міліції і московських вояків, в лавах польської армії, веде терористичну війну проти десяти мільйонів робітництва, проти цілого польського народу. Це банкрутство комунізму є фактом у всіх поневолених народів. Тому російський імперіялізм вже відкрито діє з ідеєю російської супернації під назвою советського народу. Русифікація — це є явна метода старої вуальованої збанкрутованим комунізмом формули винародовлення народів.

Комунізм-марксизм програв ідейний бій в імперії. Визвольний націоналізм і народовладна, демократична система, притаманна кожній нації, виходять переможними. Релігія також перемагає у боротьбі з воюючим безбожництвом.

Коли російська імперія усіми зусиллями зброїться, щоб завоювати світ, — поневолені народи, які розривають її зсередини, тримають ключ до розв'язки світової політичної кризи. Це нова ідейно-політична суперпотуга, яка розпоряджає теж модерною зброєю, бо сини поневолених націй є в арміях імперії. Наближається час, коли вони скерують нищівну зброю проти окупанта їх батьківщин. Революційні армії поставатимуть, щоб докінчити зброєю діло визволення. А бійці советської армії й армій сателітів переходитимуть на бік повстанців, або валитимуть російську окупацію прямою акцією, скеровуючи свою зброю проти своїх гнобителів-наказодавців.

ЗНЕХТОВАНА ПОТУГА

Треба ствердити, що політика вільного світу, зокрема НАТО і ЗСА, не узгляднює сьгодні чинника — поневолених у російській імперії Націй, — зберігає непорушним статус кво, загарантувавши в гельсінських домовленнях неподільність російської імперії й непорушність сучасного стану загарбництва російського імперіялізму, тобто сучасних кордонів російської сфери панування в Європі й Азії. Наша мета — цей стан змінити, завалити імперію і знищити комуністичну систему. Процеси дестабілізації є сприятливі нашим визвольним рухам. Наше завдання — скріпляти ці процеси стосовно російської тюрми народів. Національно-визвольні процеси у Польщі і визвольна війна в Афганістані постійно вказують на слабкість обох суперпотуг з їхньою термоядерною й ракетною зброєю, яка непридатна в аспекті ситуації, коли повстають уярмлені народи до боротьби за своє визволення.

Щоб не бути розторощеним большевицькою навалою. Захід мусить розбудувати конвенційну зброю, а одночасно зменшити воєнний потенціал ворога та створити ситуацію, щоб фронт був на території ворога. Це означає перехилити на свій бік бійців советської армії, зокрема поневолених народів. Це можливе лише за умов застосування зовсім іншої політичної концепції щодо СРСР — з детанту і рівноваги сил переключитися на політику визволення при визнанні ідеї розвалу російської імперії!

Центральною справою, яка стоїть перед поневоленими народами — це є довести до плянної систематичної координації революційно-визвольних дій, які в остаточному створили б революційну ситуацію в уярмлених країнах, яка вможливила б одночасний революційний зрив. Найширші кола еміграції поневолених народів і їхні політичні представництва мусять проявляти величезну активність у напрямку всебічних акцій від масового типу до наукових конференцій, щоб змобілізувати прилюдну думку, масові середники інформації, науковий світ у напрямку роз'яснення суті СРСР, як російської колоніальної імперії комуністичної системи, як камуфляжу російського імперіялізму й необхідности всебічної підтримки революційно-визвольної боротьби поневолених народів, яка зменшує вирішально воєнний потенціал ворога і внеможливило б термоядерне знищення. Післанництво еміграцій, як нерозривної частини поневолених народів, це бути речником їхніх змагань і захисником цілей їхньої боротьби серед народів вільного світу!

Церкви поневолених народів треба снерувати на оборону каткомбних Церков, проти воюючого безбожництва і цезаропалістських церков, які є речниками комуністичного безбожницького режиму. Зірвати екуменічний діялог з російською православною псевдоцерквою Загорська! Профспілки вільного світу повинні зосереджувати свою увагу на захист робітничої кляси поневолених народів, сколективізованого селянства, що є предметом нечуваного визиску тоталітарною системою російського державного капіталізму.

Інтелектуальний світ вільних народів мусить бути мобілізований для акцій привернення вільної творчости творцям культури поневолених народів через розвал російської імперії, що є тюрмою народів і одиниць.

УКРАЇНА В СПІЛЬНІЙ ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ

Ахіллесовою п'ятою російської імперії й комуністичної системи є Україна з погляду свого незнищеного революційного людського потенціалу, геополітичного положення, економічних багатств, кількості населення, свого світу ідей та визвольно-революційною концепцією. З її незалежненням валиться російська імперія, відновлюються незалежні держави уявлених народів, змінюється політична мапа світу, бо зникає світового розміру колоніальна тюрма народів, яка сягає вже не лише Європи й Азії, але Африки й Латинської Америки. Система ідей і вартостей України — національна проти імперіальної ідеї, культивована нею героїчна мораль та героїчне християнство натакомбних Церков, ідея притаманної для кожної нації демократії, рідного народовладдя, захищувана Україною засада справедливого ладнання прикордонних спорів з виєлімінуванням імперіалізму — на засаді етнографічній — вносять нові елементи у світопорядкування.

У дружній співпраці на фронті боротьби проти російського окупанта єднаються з Україною в єдиному фронті народи ісламу, християнства, буддизму. Зростає протиросійський фронт, зростає протибезбожницький фронт.

Біологічно меншає зріст російського населення, великими розмірами зростає населення ісламського комплексу народів (Туркестан, Азербайджан і інші). Бій русифікації дають усі поневолені народи й вона не здолає їх, бо вже сьогодні москалі є в меншості в ССРСР. Терор, концтабори, тюрми, психіатричні заведення для ламання волі, заслання — не зламають духа народів. Масове народовбивство вже неможливе так, як за сталінських часів. Народи втратили страх. Імперія на вулкані. Їй визов кидають теж відкрито мужні борці! Не тільки підпільні національно-визвольні організації, але поодинокі активісти явно й гідно виявляють свою ідею: Ми прагнемо волі й національної незалежності! Кінець імперії!

Методи визвольної боротьби, які тепер стосують поляки, були стосовані в Україні (страйки, змаг за вільні профспілки).

АБН стоїть незмінно як моральна сила і політичний орієнтир, свідомий того, що воля з ласки — волею не є! Він не чекає визволення чужими багнетами, але здійснює ідею спільного фронту уявлених націй проти большевицької імперії й тиранії!

Великий Збір ОУН закликає усі поневолені в ССРСР і в сателітних країнах народи спільними зусиллями революційним шляхом йти незмінно до завітної мети: розвалу російської імперії — ССРСР, з його сателітними колоніями і відвоювання незалежних національних демократичних держав на етнографічних територіях поневолених народів!

Свободолюбні народи й люди всього світу, єднайтеся в боротьбі за національну незалежність і волю проти російського імперіалізму й комунізму!

СВОБОДА НАРОДАМ!

СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ПРЕЗИДІЯ
ШОСТОГО ВЕЛИКОГО ЗБОРУ
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Степан Говерля

ДИСИДЕНТСТВО

ДЕЯКІ ЗАВВАГИ ДО СУСПІЛЬНОГО ЯВИЩА

(До серії «Політичні уроки для української молоді»)

2

Десятки мільйонів незадоволених і обдурених робітників усіх без винятку націй, народностей, етнічних спільнот, що їм держава нав'язала злиденне животіння, визиск, безправ'я через несправедливо низьку оплату праці, втиснувши їх у гнітючо вузькі рамки комуністичних профспілок, позбавивши права на власні організації та свою пресу;

— мільйони селян, що вже півстоліття животіють у цих тугіших, ніж робітники лещатах економічної експлуатації та політичного безправ'я;

— за незначними винятками, дисидентами можна вважати ці мільйони інтелігентів та службовців, нещадно визискуваних економічно й позбавлених можливостей свobodно самоорганізуватися.

Враховуючи, що майже кожному людину гнітять водночас декілька з окреслених вище комуністичних лещат, а вона відповідно реагує на це, то беззастережне право називатися дисидентом має по суті все населення імперії (не рахуючи, звичайно, тих кількох мільйонів, які належать до привілейованої касты большевицьких функціонерів, політичної жандармерії, адміністративної та господарської еліти і т.п.). Для усіх тих верств і груп людей існує ще один притаманний усім їм засадничий аспект. Комуністичні можновладці та адепти тоталітаризму вимагають самовідданої праці («во ім'я стрóїтельства коммунізма»), а комплексом механізмів примусу змушують до цього людей. Населення ж поспіль ухиляється від такої праці, стремить до якнайменшої віддачі, й таке уникання, а по суті своєрідна симуляція, стали, філософією життя, лінією поведінки мас. Комуністичний режим забороняє розкрадання соціалістичної власності, люто караючи за порушення цієї «заповіді». Проте навряд чи в імперії знайдеться людина, яка систематично не присвоювала б максимально можливої кількості матеріяльних цінностей, державної продукції сировини, інструменту, словом усього, що можна взяти з місця праці й чим можна скористатися самому в родинному житті або продати як товар. Таким чином комуністи мають водночас 200 мільйонів крадіїв і стільки ж бізнесменів. І це стало не лише продиктованою необхідністю з точки зору елементарного виправдання в наслідок злиднів, мізерної зарплатні та визиску, але й звичайною нормою, потребою душі, відповідь населення імперії на усупільнення власності, прояви захисного імунітету на жорстоку експлуатацію. Зайве говорити, що насамперед комуністи, як можновладні функціонери всього бюрократичного апарату, є найбільшими розкрадачами суспільних цінностей і не тільки показують приклад, а й солідно морально розбещують маси; подібна мораль (з усвідомленням можливості в будь-яку хвилину знайтися за ґратами, виразивши політичну форму протесту, чи проявивши свободу думки) — одна з найнадійніших підвалин, з допомогою якої вдається утриму-

вати населення імперії від інших, радикальніших форм протесту, зберігати *status-quo*

Отже, враховуючи, що окреслена психологія й лінія поведінки мас реакція — закономірним результатом цієї політики, водночас неприйняттям, глузом населення над комуністичною доктриною, доказом її життєвої непридатності, як несумісної з природою людини, як вірусом аморальності й насильства — враховуючи сукупність цих чинників можна вважати, що поведінка, психологія, світоглядність мас є безпечно дисидентськими, а більшість населення поневолених народів, мільйони віруючих, цілі суспільні верстви, тобто переважаюча маса людей імперії — дисидентами.

Існує думка, що така поведінка і психологія мас не є дисидентськими і їх слід відносити до процесів, які в науці мають усталену назву «традиційне народне невдоволення». З тією думкою можна погодитись лише при такому уточненні: «наростаюче народне невдоволення», що передує великим суспільним зрушенням. А (нечітко) історія не знає суцільного розкрадання державного майна усім населенням та масового ухиляння від продуктивної праці, як форми протесту в період громадського спокою й стабільності (зовнішньої) політичних систем. Ці чинники не творять, звичайно, революційної ситуації, проте друга форма стала невід'ємною частиною суспільної моралі, яка, без сумніву, стоїть значно ближче до саботажу, стихійних проявів опору й протесту, ніж до аморальності й розкладу. Що в масах іде бродіння, свідчать і загальне, ледь не стовідсоткове зацікавлення імперського населення програмами радіопересилань «Свободи», «Німецької хвилі», «БіБіСі», «Голосу Америки», і широкий інтерес до Самвидаву, і разюче збільшення діяльності віруючих, і часті прояви невдоволення робітництвом та інтелігенцією з поступовим втраченням ними психології страху, і особливо зухвала по відношенні до режиму поведінка молоді. Тому відповідаючи елементам «традиційного народного невдоволення» окреслені поведінка й психологія є в той же час і явно дисидентськими, опозиційними.

Якщо така позиція правильна, тоді виникають питання:

А чи Захід, називаючи дисидентами активних діячів опору тоталітаризмові, мимоволі не зменшує їх загальної кількості, зводячи її до десяти-двадцяти тисяч людей, тим самим не збіднює дисидентські сили, зміст та об'єм опору мас, зокрема національного опору, спрямованого проти окупанта, чужорідного елемента та русифікації, проти привілеїв зайд, виселення людей за межі їх національної території, політики в сфері релігії та віроісповідань?

Чи, перебільшуючи конформність мас, Захід не спрощує суспільної ситуації, сприймаючи її як безнадійно затишну й стійку?

Чи десятиліттями недооцінюючи, а по суті ігноруючи національний фактор, Захід помилково не нехтує ще низкою потужних і дійових важелів впливу на зміну внутрішньої та зовнішньо-політичної ситуації, загального балянсу сил, отже, відчутною поміччю як собі, так і нам (у Львові загинув композитор Івасюк. Його повісили. Ця смерть викликала загальний, буквально масовий зрив людей у самому Львові і по всій Західній Україні. Відбулися стихійні демонстрації з багатьма

десятками тисяч учасників, особливо молоді. Вони продовжувалися тижнями). Народ не спить! В ньому все нуртує! Потрібна хороша іскра!

Та, якщо уся ця вищеокреслена маса людей, не зважаючи на своє специфічне, властиве в тій чи іншій мірі кожному соціальному організмові інакодумство, є інертною і без свідомо заявленого протесту дозволяє себе експлуатувати, то виникають ще й такі питання:

А чи правильно об'єднувати під однією дисидентською «шапкою» українських, вірменських, литовських, грузинських націоналістів — людей, одержимих священною ідеєю, натхнених такою ж метою й почуттям відповідальності за долю власних народів. людей — подвижників, що самовіддано борються, готові покласти й покладають життя за свободу та державність своїх націй — чи правомірно ототожнювати їх із загальною інакодумною, але пасивною масою населення?

Чи об'єктивно ставити в один ряд єврейських ідеалістів, що присвятили свою енергію, інтелект, організаторський хист ідеї демократизації Росії й без жалів та скарг ронами страждають за цю ідею в російських тюрмах і концтаборах — чи об'єктивно ототожнювати цих людей з мільйонами «дисидентів»-росіян, що лише нишком слухають «Свободу»?

Аналогічні питання можна б продовжувати. Для кращої орієнтації і точнішої подачі інформації, а головне глибшого усвідомлення кожного з факторів, на нашу думку, суспільне явище, об'єднане загальною назвою дисидентство ще в період зародження та становлення цього Демократичного Ренесансу, слід би розмежувати за основними його цілями та задачами. Процеси і бродіння, що відбуваються в масах, називати інакодумством, дисидентством. Носіїв національних ідеалів, активних громадських діячів поневолених народів — віднести до Національно-визвольних Рухів і твердо зафіксувати це в пам'яті, зокрема зарубіжного читача (а головне державних і політичних діячів та редакцій засобів масової інформації!), що такі рухи існують, що вони повинні бути сприйняті як важливий фактор при визначенні власної стратегії щодо імперії, Росіян та євреїв, що підняли свій голос на захист прав людини, вважати учасниками Правозахисного Руху. В «чистому» виді не існує жоден з цих опозиційних напрямків, проте кожен із них має власні цілі, прагне паритетних принципів в існуванні взаємовідносин і як західний читач, так і слухачі, кому адресуються радіо-пересилання на російську імперію, повинні це знати.

Рух сьогодні в тій стадії розвитку, коли назріла потреба чіткішої градації його ідейної спрямованості та характеру практичної діяльності. Власне це диктує сам стан суспільного явища і в останні роки загальний ріст активно діючих опозиційних сил народів імперії спричинився до розгалуження діяльності дисидентства. Розширюється не лише основа основ нашої праці — спадкоємна традиційна боротьба за самовизначення, урізноманітнюються форми діяльності в напрямку щораз вузької спеціалізації, зокрема з постановкою питань, що їх об'єднує формула «захист прав людини».

А Москва, абсолютизуючи насильство та почуття страху, звикнувши протягом десятиліть до беззастережної покори та цілковитого пануван-

ня над суспільною думкою, суспільним життям в цілому, у той же час параноїчно боїться й не терпить опозиції. Демократичних рішень і терпимости вона не знає у своїй практиці й не визнає їх навіть теоретично. Тож реакцією режиму на власну моральну поразку знову стали (й ще повторюватимуться!) численні репресії, тисячі невинних жертв, а отже нові злочини проти людяности, нові особисті драми дисидентів-подвижників. Але саме така ціна кожного кроку до свободи в цьому покищо «загратованому вертепі» вседозволености й зла, де шаленому насильству протистоїть (як у перших християн доби Нерона) лиш безмежна віра й жертвність синів України, Литви, Ізраїля, Вірменії, Грузії та інших народів.

Режим, без сумніву, ще повністю контролює становище, проте швидко й неухильно втрачає позиції. В той же час Національно-визвольний і Правозахисний Рухи, маючи вже міцне коріння та власні традиції, неухильно здобувають їх, набирають сил, зростає їх потужність, змінюється, тіснішає їхній зв'язок з масами. І це не спонтанні, не стихійні процеси. Вони — закономірні. Причин, які сприяли активізації й ростові двох напрямків Демократичного Відродження в країнах комуністичного бльоку стільки, що об'єм цих нотаток не дає змоги повно і всебічно їх вияснити. Зупинимось коротко лише на деяких.

Першою і універсальною з них є вічність і незнищенність устремління людського духа до свободи — як національної, так і особистої.

Другий, винятково важливий фактор — це настільки високий рівень розвитку продуктивних сил, що російська комуністична верхівка вже не спроможна повторити практикованих нею в 30-40 роки бандитських, у прямому значенні цього слова, масових злочинів проти людяности, в результаті яких мученицькою смертю загинуло десятки мільйонів невинних людей і що вдвічі (а напевно й більше!) перевищує жертви нацизму. Сьогодні суспільство і його продуктивні сили в тій стадії розвитку, коли російський імперіялізм, що здатен і готовий задля своїх ґлобальних цілей спровокувати й розв'язати третю світову війну, однак у мирний час, до початку війни, не спроможний повторити тотальний терор 30-40 років. Спроба «вилучити» (в концтабори для ізоляції й підневільної праці) навіть відносно невелику частку з тієї духової, інтелектуальної та виробничої сили повністю розладнало б функціонування колосального імперського (по-бюрократичному, правда, відрегульованого) господарського механізму й на десятиліття загальмувала б хоч і спазматичний та все ж прогрес в економіці й науці. А зупинити наступальний рух у науці, технології, господарюванні загалом означало б самознищитись; доба екстенсивного, опертого на бюрократичній організації та почуття страху способі ведення величезної економічної машини давно минула. Імперський режим, хай із запізненням, але зрозумів це (покищо не зрозуміли цього, не усвідомили своєї сили й не перебороли психологічного бар'єру страху продуктивні сили, бо, усвідомивши до кінця свою могутність, були б активнішими та рішучішими). Саме тому російська верхівка інтенсивно шукає в середовищі своєї нації ширшої бази для власної опори. І керуючись такою заданістю, московський бюрократичний апарат досить поміркований до

шовіністичної »фронди«, що в різних формах і виявах фрондує в метрополії. Навіть більше активно здійснюючи свою стратегію масової асиміляції та переселення народів, Москва через високий розвиток продуктивних сил вимушена терпіти зараз уже вихолощений, але ще донедавна крामольний і неприйнятний для неї етнопатріотизм поневолених націй.

Таким є стан суспільного буття в даний час. Проте суспільна ситуація, що її маємо — це результат не трансформації тоталітарного в більш демократичний устрій; це наслідок не добровільної відмови від большевицького насильства й агресивної природи большевизму чи лояльнішого ставлення імперського режиму до процесів, що нуртують в суспільному житті поневолених націй. Національний характер росіян і природа їхнього продукту — тоталітаризму — неспроможні на таке. Суспільна ситуація, що її маємо сьогодні — результат дії науково-технічної революції. Саме вона й бурхливий розвиток продуктивних сил сприяли щораз повнокровнішій пульсації Національно-визвольних рухів. Притому як безпосередньо у межах імперії, так і державах-сателітах. В більшості з них, зокрема в Чехословаччині, Польщі, Румунії, Угорщині, вони значно потужніші від внутрі-імперських. І це — природно. Але показано, що їх устремління до незалежності розвиваються і знизу, і зверху: суспільною працею опозиції та урядовою верхівкою. Така багатопверховість є не лише каталізатором визвольних змагань. Вона — і вищий щабель руху, і водночас удар по лейбористській теорії нації щодо класового характеру її структури: нація — єдиний організм із загальнонаціональними цілями, а не сума конфронтуючих класів. Прояви устремлень до незалежності, що розвинулися як знизу так і зверху в 60-ті роки, мали місце (скромніших, правда, масштабів ніж у Чехословаччині) також в Україні та Грузії. Як і в Чехословаччині вони були пригальмовані погромами та репресивною з боку Москви заміною »націоналістичної« й трохи ліберальної адміністрації (тепер на її місце поставлено відданих Москві коляборантів, типу Щербицького, Федорчука і т.п.). Погроми проведено, верхівку замінено, проте устремління нації до незалежності не вбито. Відцентрові процеси поглиблюватимуться й набиратимуть прискорення. В державах Центральної Європи темпами особливо високими. З кожним наступним кроком у русі до реалізації повного суверенітету цими народами, щораз більше визріватиме й актуальність українського питання як європейської геополітичної проблеми.

По-третє, російський большевицький ленінізм з його державним механізмом — тоталітарною диктатурою, і понад півстолітньою суспільно-політичною практикою самовикриває і розвінчує себе вже до кінця. Тепер він відкрито скинув маску утопічної моделі, втвороеного колись »соціального ідеалу« і трансформувався в оголений і грубий насильницький інструмент імперської політики панівної нації. Маску скинуто. Але через відверто злочинні, репресивні методи втілення власних цілей викликав страх та ненависть народів світу. Тому тоталітаризм уже не відповідає духові доби і з погляду росіян, дискредитує російську націю і, отже, опинившись у глухому куті власних протиріч, неухильно втрачає опору навіть серед тих російських суспільних верств, які ще донедавна підтримували його. Зараз і в цьому середовищі він генерує

прогресуючу протидію. А мав же всебічну й доволі широку опору в десятиліття поширення большевицької демагогії.

Правда, найсвітліша найбільш зріла й далекоглядна частина російського суспільства ніколи не признала ленінізму. Значний її відсоток був знищений або емігрував, але уціліла частка все таки забезпечила російській нації постійне пульсування й спадкоємність опозиційної боротьби, хоч, як правило, неорганізованої, не завжди активно заявленої, однак пронесеної через найчорніші роки сталінської реакції й вираженої в різних формах ідейних течій її бродінь, групових протестів та індивідуальних акцій. Саме ця частина російської еліти, перебуваючи на найпередовіших суспільних позиціях, сприймає прогресуючу ерозію російського комунізму як закономірний процес. Вона усвідомлює неминучий розвал імперії в її нинішній структурі — політичній, територіяльній, національній. А усвідомлюючи водночас чи не стовідсоткову можливість глобальної воєнної катастрофи, до якої веде російський тоталітаризм, і намагаючись не допустити таких наслідків, уберегти насамперед імперію від неминучого й максимального розпаду, ця частина російської еліти наполегливо, не шкодуючи зусиль і жертв, шукає альтернативних комуністичних рішень, а також демократичних, принаймні окремими гранями наближених до вимог часу взаємовідносин між патріцієм і рабами (Москва і Україна, Литва, Вірменія і т.д.), сюзереном і васалами (Москва і Чехословаччина, Польща, Угорщина, Румунія і т.д.), Росією і рештою світу.

Таким чином назріла, продиктована суспільним буттям, потреба демократизації системи: розробка ймовірних моделей суспільного устрою, синтеза яких замінила б у майбутньому тоталітаризм; пошуки й торування доріг до терпиміших взаємовідносин між націями як у середині імперії, так і в зовнішній сфері є основними спонукальними мотивами російського опозиційного руху. Його рушійною силою став тісний союз передової російської еліти й імперського єврейства, що, будучи поставлене перед загрозою знищення, як національна спільнота на території імперії й обурене агресивною і небезпечною політикою Москви на Близькому Сході, активно включилось в боротьбу з комунізмом. Усе це разом узяте не лише спонукує, прискорює, розширює базу для бурхливого росту російського, а й гарантує успіх обом рухам.

До окреслених вище причин слід додати ще один безперечно дуже важливий аспект у тому, що ні українська, ні російська, ані інші національні опозиції, без огляду на систематичні й жорстокі репресії, не тільки не були повністю розгромлені, а динамічно розвиваються, набирають в своєму наступальному русі і кількостної, і якісної потужності, в чому винятково велика заслуга міжнародної громадськості, її дійова солідарність з рухами наших націй. Мотиви цих широких акцій моральної підтримки й захисту дисидентів слід вбачати насамперед у глибинних і сильних демократичних традиціях Заходу, в ролі громадської думки та впливі її рупора — засобів масової інформації на політику урядів західних країн.

далі буде

ПРО ГЕЛІЯ СНЕГІРЬОВА І В. НЕКРАСОВА

2

Поки дійшло до судового процесу, то все вже було підготовано. Як пригадує у своїх спогадах покійна проф. д-р Н. Полонська-Василенко, вона на власні вуха чула від С.О. Єфремова перед його арештом: «Готується піраміда, а на вершку її буду я...»

Сергій О. Єфремов бачив неминучість своєї долі й прийняв її, як свідоме мучеництво за свою невгнутість щодо вимог московського окупанта і його українських запродавців Скрипника, Любченка та інших українських комуністів в Україні.

І тепер, коли Снегірьов вигукує: «Зарубіжний українцю... народ Твій морально скалічено!», запитуємо: «А хто його скалічив?» На це питання дам відповідь вкінці!

Сергій Єфремов і ті, що з ним були на лаві підсудних, жили й боролися не за якусь невиразну «Отчизну», «Родіну», «Отечество», як це вигукує в російському варіанті Снегірьов, а за самостійну Україну, вільну від московського й національного комунізму! І ця віра стоїть сьогодні проти поширюваної Снегірьовим зневіри в українську перемогу!

Виступаючи в обороні провокацій Снегірьова а в його лірично-публіцистичнім «исследовании» справи СВУ й СУМ, Віктор Некрасов, заступник головного редактора (Владіміра Максимова) «Континенту», у своєму відкритому листі «І не стидно?» в одному місці пише, що, мовляв, відновлена на еміграції СВУ хоче «доказати»: «... перехопили прапор з холодних рук борців, що загинули і високо його тримають незаплямованим. Але все горе в тому, що справжнього прапору, за яким мисляться, янась зброя, просто не було». А далі йде демагогічна риторика про «вигадану» СВУ й що сам Некрасов тоді вже «не бил мальчиоком» і що «Все ми в Києве, в Харькове... знали, что все обвиненія висосани с пальца...»

Так, дійсно, такі «обвиненія», що СВУ «плянувала продати Україну Польщі чи Німеччині», що «хотіла повернути український народ в поміщицьке рабство» були суцільною провокацією, але на суді підсудні також виступали, як українські патріоти, але про це ніде не пише Снегірьов!

Ось для прикладу:

Сергій Єфремов заявив: «СВУ боролася за українську демократичну республіку, а не за буржуазію...»

Людмила Старицька-Черняхівська: «СВУ боролася не лише за Самостійну, але і за Соборну Україну».

Григорій Голоскевич заявив: «Я вважаю советську владу за московських окупантів».

Микола Павлушнов прокуророві: «СВУ боролася за звільнення з-під радянської України...», «ми розглядаємо сучасну Україну як колонію Росії!»

Миола Чехівський заявив: «СВУ мала на меті визволити український народ з-під панування російської церкви!»

Всі ці виступи підсудних є занотовані в стенографічному звіті, хоч і сюрегованому ГПУ/КГБ, але все ж таки в ньому є багато матеріялів, яких немає в советській пресі того часу. Цей звіт називається

«Спілка Визволення України» — стенографічний звіт судового процесу. В-во «Пролетар», Харків, 1931 рік

Рекомандую В. Некрасову знайти цей звіт у якійсь бібліотеці в Парижі і з ним ознайомитись...

Але справа в тому, що він, як і подібні до цього «кієвляне» й «харьковчане», були лише глядачами процесу СВУ—СУМ, а до того ще й росіянами, які в Україні, зокрема в той час, були особливо вороже наставлені до українців через українізацію, про яку сам В. Некрасов «вскользь» пише: «В 20-е годы, годы українізації, когда надо всем было сдавать экзамен по украинскому языку і не сдавший увольнялся с работы, острілі:

«Русский язык до Києва доведють,
а українській виведють».

В згаданому відкритому листі «І не стидно», В. Некрасов цитує з листа Снегірьова до Картера, президента уряду ЗСА (і взагалі треба підкреслити, що в останньому часі листи Снегірьова «продістаються» на Захід з блискавичною швидкістю й силляться вони, як з рогу достатку) таке «Соотечественники мої бояться називаться українцями», а В. Некрасов до цього додає: «Что может быть страшнее. В етом может быть самое бесчеловечное, чего добилась советская система!»

Що вона плянує цього «добіться» за допомогою некрасових — це правда, але ж перепис населення СРСР в 1970 р. виявив, що 35 мільйонів українців заявили, що їхньою рідною мовою є українська мова, і хоч з практики попередніх переписів в СРСР знаємо, які вони забріхані, однак в даному випадку запитуємо в Снегірьова й Некрасова, чи часом не про себе вони пишуть? «Боятися» називати себе «українцем» може лише шкурник або кар'єрович. Справа не в національній приналежності, а в тому, якою мовою ця людина користується? В СРСР переслідують за національну приналежність патріотів!

Ось наприклад, сам В. Некрасов під час зустрічі з українцями в Канаді заявив, що це вперше за все своє життя він заговорив українською мовою. Отже, в УРСР, в її столиці Києві В. Некрасов, член Спілки Письменників України, який усе своє життя прожив в українській столиці як росіянин, українську мову ігнорував і коли розмовляв навіть з такими партійними бонзами, як Маланчук, секретар ЦК Компартії України (1974 р.), то цей секретар говорив з ним російською мовою «із уваження», як до «писателя» чи з поваги до його віку (67). Так пише Некрасов в «Континенті» ч. 10. Але насправді, Маланчук розмовляв з Некрасовим російською мовою, бо, з одного боку, боявся, щоб не потрапити в категорію українських «буржуазних націоналістів», а з другого, щодо породи маланчуків і снегірьових (тоже українцев!), якраз і належать такі пристосуванці, які «боятися» називати себе «українцями».

В. Некрасов в «І не стидно», в «Пост Скриптур» вкінці свого листа пояснює «разночтенія» в «Мамо моя, мамо», які є між українським і російським текстом. Головна Управа СВУ в листі на ім'я редактора «Континенту» запитувала: «Хто з російського тексту передмови (слова) повикладав все те, що відносилось до України й до українців, як це є в українській версії «Ненько, моя ненько»?

На це запитання В. Некрасов дає таку відповідь в «І не стидно?»:

»Звертаючись до українського читача, Снегірьов звертається до нього, як до »зарубіжного українця«, а коли звертається до іншого неукраїнського читача, то іменує його читачами за »рубежами моєї Родіни«... Що ж тут не ясно! Так само ясно як те, що поняття »Родина« і »Отчизна« поняття священні й ніякого відношення до Союзу »нерушимих не мають«.

Цією відповіддю В. Некрасов викрив і себе і Снегірьова (і »Континент«), як запених московських шовіністів-колоніалістів, які маніпулюють своїми писаннями згідно з теперішньою політикою ЦК КПСС.

Якщо Снегірьов є »український патріот«, як це всюди твердять редактори »Континенту«, то »звернення« цього »патріота« до українців має бути на всіх мовах, і для всіх неукраїнців ідентичне в перекладах, з українським текстом! І тут жодних »пояснень« В. Некрасова ніхто не потребує.

Але тому що Снегірьов і Некрасов, як і редакторський склад »Континенту«, є советсько-російськими шовіністами, вони зробили те саме, що практикує ЦК КПСС: українцям замилили очі Україною (ще добре, що не »радянською«), а в перекладах на інші мови підсунули Росію! Бо слова »Родина«, »Отчизна« чи »Отечество« так само підходять до СРСР, як і до Росії.

Неясним лишається одне: російсько-шовіністична передмова Снегірьова в советському оформленні до дальших лірично-публіцистичних »ісследований« в справі СВУ й СУМ, немає логічного пов'язання з дальшим російським текстом. Бо мова не про »Союз Освобождения России«, а про Спільку Визволення України!

Якщо так розглядати цю справу, тоді стає цілком ясно з якою метою Снегірьов висміває й принижує СВУ й СУМ, чому він ніде не юристується цитуванням патріотичних виступів підсудних, які є в стенографічному звіті з судового процесу. І найхарактеристичнішим є факт, що ані Снегірьов, ані редакція »Континенту« ніде жодним словом не згадують про будь-які прояви боротьби українського народу за свою державну незалежність.

І тільки цим можна пояснити появу російського тексту цього безхребетного творива в »Континенті«, бо для неукраїнського читача справа СВУ виглядає так, що ось, десь там, в російській провінції Україні, де живе плем'я українців, комуністи винищували їхню інтелігенцію, яка могла бути небезпечною для комуністичної влади, але ще нічого такого не плянувала й тому таємна поліція створила організацію »Спільку Визволення України« й зліквідувала щось з 250 осіб, які під час »слідства« призналися, що були членами організації, якої насправді не було.

Щодо писанини В. Некрасова про »перебрання« прапора СВУ, відновлена СВУ на еміграції заявляє, що перебрали його люди, які в Україні під советами були членами цієї організації і принесли його на еміграцію!

Тож В. Некрасов, замість того, щоб будувати свою відповідь »І не соромно?«, на листах Снегірьова до президента ЗСА Картера, зробив би для себе юрисну справу, коли б замість цього перечитав усю ту літературу про СВУ, яку на редакцію »Континенту« в Парижі вислала ГУ СВУ.

З перечитаного він побачить, що »лирика« Снегірьова про СВУ

й СУМ в Україні в 30-их роках немає нічого спільного з дійсністю й з тією правдою, яку написали ті, що були членами цих організацій під сокетами!

Діяльність СВУ й СУМ не обмежувалася до УССР, але мала контакти на Кубані, на Далєному Сході і в самій Росії — скрізь, де перебували українські патріоти!

Штучно створений Москвою в Україні в 1933 р. голодомор, який коштував українському народові 10 мільйонів жертв, був запланований Сталіном і його ЦК ВКП(б) з метою підірвати фізичні сили українського народу й цим знівечити визвольні пляни СВУ й СУМ. Бо не всі члени цих організацій були тоді викриті в зв'язку з судовим процесом у Харкові в 1930 р.

А тепер дещо про Снегірєва, автора лірично-публицистичного «исследования» про СВУ й СУМ під сокетами. Таку суто суб'єктивну працю, яку ми розглядаємо, не можна зрозуміти не взявши під увагу життєпису автора.

В УССР він 20 років працював на відтинку преси й кінематографії, себто на передових позиціях відповідального деологчно-політичного сектора московського окупанта України. Цілком зрозуміло, що втриматися стільки років на цій посаді він міг лише завдяки сумлінно виконуючи свої обов'язки. В 1974 р. опинився в неласці за його нібито дружні відносини з письменником В. Некрасовим.

Про це пише у своєму відкритому листі «І не соромно?» В. Некрасов. де заявляє, що коли б не його обов'язок оборонити Є. Снегірєва від нападів СВУ, то він би на листи СВУ до «Континенту» не вдоволював взагалі, бо вони написані в «неприличному тоні».

«Неприличний тон» очевидно полягає в тому, що СВУ обвинувачує «Континент» в українофобстві, в заперечуванні русифікації й в «ліричеськом» підкреслюванні, що «український язык поступенно умирает». Отже причиною «опали» Снегірєва були не якісь ідеологічні розходження чи протести русифікаційної політики ЦК КПСС в Україні, а суб'єктивна реакція Снегірєва на якісь нікому невідомі напади режимників на його друга В. Некрасова.

Це, що югось із найвищої олігархії комуністичної партії викидають на смітник, як недавно Ніколая Подгорного, нікого не хвилює, а що вже й говорити про таких як Снегірєв? Констатуємо факт: відігнаний від пропагандивного юрита, вражений не лише матеріально, але й особисто, Є. Снегірєв почав можливо дещо критичніше ставитись до свого минулого, але дуже правдоподібно, що одержав завдання від КГБ «разработать» справу Спілки Визволення України під ютом теперішньої політики ЦК КПСС. Сам Є. Снегірєв пише, що СВУ зацікавила його в зв'язку із загибеллю його матері (Наталії Собю), яка була з цією справою пов'язана, як доносиця на існування СВУ й СУМ в Києві в 1929 р. Можливо, що син захотів спростувати цей закид супроти його матері й тому взявся «довести», що ніякої СВУ не було, то не могло бути й доносу!

Очевидно, що для КГБ виправдання мами Є. Снегірєва немає ніякого значення й тому тему розширено в потрібному КПСС аспекті, а саме — «довести», що СВУ й СУМ були створені московською розвідкою ГПУ/КГБ, а не якимись українськими патріотичними силами,

«В. Чорновола привезли в табір 13 серпня 1980 року з Якувської слідчої тюрми у стані довготривалої голодівки, проголошеної з моменту арешту. Згідно з існуючою інструкцією, Чорновола повинні були ізолювати, видати постіль і встановити медичну контролю. /Тезі інструкції санкціонує і примусове штучне годування, що застосовували до нього в слідчій тюрмі аж до від'їзду в табір/. Однак Чорновола примістили на вахті, в так звану «клітку»-камеру для попереднього тримання порушників, де умови гірші карцерних. На запаскудженій плівками і екскрементами підлозі, в компанії п'яних зеків, він пролежав два дні. Лікар не з'явився. Потім Чорновола перевели на три дні в «культкімнату» одного з загонів, де не було навіть води, а в туалет треба було спускатися на двір з другого поверху. Не маючи сил, Чорновіл повз на чотирьох, тратив притомність, його відливали водою. Лікар не з'являвся. Штучне годування, яке проводили аж до від'їзду з тюрми, припинилося /згідно з інструкцією, раз почавши, його слід продовжувати регулярно/. У Чорновола почалася дизентерія /в таборі шаліла епідемія/. Лише після того його занесли в санчастину, де лікар пред'явив ультиматум: «Якщо не припинеш голодівки, від дизентерії лікувати не будемо. Потягнеш зсього кілька днів». Голодівку довелося припинити.

На початку листопада 1980 року начальник центральної лікарні капітан Похальський дав доручення помістити Чорновола в інсекційний ізолятор лікарні, «згідно з підозрінням у захворюванні гепатитом» /хвороба Боткіна/, без обстеження чи скарги з його сторони /у Чорновола наближався термін особистого побачення з дружиною/. Дружині післали телеграму, що Чорновіл серйозно хворий : тому побачення переноситься. В зв'язку з відмовою Чорновола іти добровільно в лікарню нач. лікарні кричав на нього, погрожував посадити в карцер. Від гепатиту Чорновола лікував зав. терапевтичним відділом лікарні Необутов /телер він завідує санчастиною табору/. Приймати ліки Чорновіл категорично відмовився. Деякі зеки, які знали Шелкова, який тут відбував покарання, переконані, що томерти йому допомогли або навмисно, або із-за звичайної для таборової медицини безвідповідальності: «лікували не від того, що треба і не тим, чим треба...»

19 липня Чорновіл проголосив голодівку, протестуючи проти вилучення у нього матеріалів його «кримінальної справи» і нападу на нього табірною провокатора. На 5-ий день голодівки Чорновола помістили на 10 днів у штрафний ізолятор «за невихід на роботу». До постанови про покарання була доложена справа лікаря про те, що коли ходить про стан здоров'я, то Чорновола можна держати в ШІЗО. Справа була видана заочно, без обстеження. Чорновола роздягнули і кинули на голі нари в карцері. Лікар з'явився аж на 13-ий день голодівки. «Поміч» обмежилася видачею постелі. Протягом 21 дня голодівки Чорновіл не дістав жодної меддопомоги. Необутов навіть не підходив до камери, де тримали Чорновола.

Коли Чорновіл припинив голодівку під загрозою примінення штучного годування, йому дали кусок чорного хліба і штрафну баланду. Те їдження одобрив лікар. Після заяви про припинення голодівки Чорновола далі тримали в карцері, настоювали, щоби він взяв те їдженя. У відповідь Чорновіл голодував ще два дні понад заплановані ним двадцять. Призначити після звільнення з ШІЗО дієлу Необутов відмовився.

Г. Шпилюк

ПРАВО НА БЕЗПРАВ'Я

Коли я народилася в 1950 році, мій батько вже успів закінчити «життєвий інститут». Так він назвав роки, які провів в тюрмах і таборах.

Не успіла я дожити до того щасливого моменту, щоби зрозуміти по справжньому батьківську любов, як його знову кинули в ті «академічні стіни» строком на два роки.

Моя мати настільки зайнялася клопотами в пошуках помочі в радянських установах, щоби повернути дітям батька, а нас було п'ятеро, що не замітила, як моя старша сестра, якій тоді було п'ятнадцять років, важко захворіла простудженим захворюванням — туберкульозом. Недостатки в харчуванні, погані умови різко відбилися на її здоров'я. Мама, спасаючи батька, не змогла спасти ні його від пануючого свавілля 1951 року, ні дочки в розквіті її літ. Ховати нам нашу сестру довелося без батька. Йдучи в тюрму, батько оставляв нас п'ятеро, а повернувшись, поцілував лише чотирьох.

Травми, які довелося переносити, відбилися на здоров'ї цілої нашої родини. Батька я пам'ятаю лише з сивою головою. Він посивів ще в таборах, а йому тоді не було і сорока років.

Мама посивіла від старости, також в сорок років. Найстарший брат, якому довелося перебрати багато клопотів родини на свої плечі, посивів у двадцять з чимось років. Це все те, що я змогла винести спогадами зі свого дитинства.

Людина живе мрією і вірою на краще майбутнє. Це додає сили в щоденних труднощах і обов'язках, горю і невдачах. Мені здавалося, що таких, як я — одиниці, оскільки я ніколи не входила в оточуюче середовище. Дитинство пробігло як сон. Треба було починати уже самостійний шлях, випробувати себе в житті, заробляти на хліб насущий своїми руками. Виявилось — це справа теж не проста. Знайшовши працю, ➔

28.04.81 р. оперпрацівники табору ЯД-40/7 /пос. Табага Якут. АРСР/ Тумаков і кап. Терешкин вилучили з особистих речей В. Чорновола всі матеріали його справи. Майже в той самий час був проведений обшук у дружини Чорновола у Львові. У відповідь на вимогу повернути незаконно вилучене оперпрацівники почали грозити Чорноволові, обіцяли «угасити».

16.06.81 на Чорновола був виконаний напад кримінальним злочинцем. У їдальні, де Чорновол працює помічником, його без жодної причини ударив кілька разів в обличчя якийсь Амінев /«бич», кілька судимостей/. За якийсь час самого Амінева побили інші в'язні. Вкоротці Чорноволові було пред'явлено чергову постанову про позбавлення наступного побачення за те, що він «вчинив драку». Дати йому пояснення Амінева з причини інциденту нач. відділу ст. л-т Мирончук відмовився «з оперативних причин». Відомо, що ст. кухар зміни дав пояснення, яке вповні викрило Амінева»

я була примушена йти на деревообробний завод і працювати у свої неповні двадцять років там, де під силу лише здоровому чоловікові. Я працювала нарівні з чоловіками. Правду кажучи, зразу пізнала справжню рівноправність чоловіка і жінки словом, ділом і своїми мозолями. До чого лише людина не привикає! Час — добрий лікар і учитель. Научить незбагненне і вилікує від усяких ілюзій. Мене — навчило і вилікувало.

В 1977 році я вийшла заміж за людину близьку і добру. Порівнюючи своє життя з його, я зрозуміла, що багато чого не бачила у людей, живучи лише своїм життям. Показується, що таких, як я, чиє дитинство і чиє життя — сумерки ночі — не одиниці. Вони, ті люди, живуть кругом нас і з нами, повні журби і горя, мовчки несуть свій хрест.

Вася — так зветь його чоловіка — ріс круглою сиротою. Батько пішов на фронт захищати землю від загарбників, повний сили і здоров'я, а повернувся калікою, без ноги. Рани, які дістав, завойовуючи «краще майбутнє», не зажили. В 1954 році його відправили у Львівський військовий шпиталь, оскільки стан здоров'я різко погіршився. Відправити — відправили. Забрати назад не довелося ні живого, ні мертвого. Живого — тому, що не вижив, мертвого — тому, що не було засобів оплатити подорожні розходи. У держави також не виявилось засобів, щоби доставити «фронтовика» і поховати його на тій землі, де він виріс. Поховали його там же у Львові, силами шпиталю. Не довго прожила і мати, не перенесла горя. Померла. Сирітське дитинство, сирітські сльози. Хто їх зрозуміє? Кому вони відкриті? Кому вони доступні? Тайно пролити в кутках темних, без свідків. Гіркі, тяжкі дитячі сирітські сльози. Чий руці дозволено їх витерти? У кого чисте, не лукаве серце. Тому може звіритись сирота. Виховувався у дядька, який пообіцяв батькові перед смертю, що візьме до себе як сина. Дядько доказав ділом. Виховував і годував хлібом, як сина. Виріс. Відбув «священний обов'язок» громадянина. На сторожі Батьківщини «охороняв» те, що завойовував батько життям. Після закінчення служби — передав в надійні руки — далі охороняти «завойоване». Сам перейшов на місце споживача, споживача завойованого щастя. Почав працювати на заводі. Засобів, щоби збудувати своє мешкання не має. Звідки засоби у сироти? Черга на комунальну квартиру. Черга від 1971 року, черга до сьогодні, до 1980 року. Десяток років — немалий строк. З них чотири роки — перший в черзі, але з постійною відмовою в одержанні тієї жилої площі. Але ж маємо право на мешкання. Право гарантоване. Право завойоване. Право, яке охороняв. Право, яке охороняють. Право, яке будуть охороняти. Право в безправ'ї.

Чотири роки — скарги в радянські урядові установи. У найнижчі. У найвищі. Листи... Заяви... Скарги... Адресовані у найвищі установи. Переадресовані у найнижчі установи. Найнижчі і найсильніші — місцеві установи. Результат?.. Є. Першою мене виписали. Вимагали мій паспорт для переперевірки. Переперевірили. Виписали звідти, де була прописана. Потім чоловіка зняли з черги на одержання квартири. Позбавили від ілюзій. За той час народився син. Не знаю: громадянин він чи ні, оскільки він також не прописаний. А оскільки він не прописаний — значить не живе формально. Живе реально. Формально — ні. Я також формально — ні.

І знову скарги. Знову заяви. Очікуємо другої дитини. Живемо у сараї. У повному «достатку» і «щастю». Скарги до місцевої влади. Скарги до найвищої влади. Результат?... Обов'язково після першої телеграми до Президії Верховної Ради, переадресованої ними до місцевої влади, найсильнішої, з проською прийняти на особисту розмову в Президії. Дії знеосіблючі. Знеосіbili чоловіка. Виписали. Викликали військовою повісткою у военкомат і, відібравши військовий квиток і паспорт, виписали з міста... Що таке виписка — прописка? Прописка — «право на мешкання в СРСР. Виписка — «право» на кримінальну справу із-за відсутності в паспорті прописки. На все своє «право». Ну, а оскільки мешкання у нас нема, прописувати нас нікуди — вихід один — в місця «отдаленные».

Іронія долі? Ні. Ще раз ні. Ми — християни. Християни-п'ятидесятники. Християни, які борються за свої ідеали. Поєдинок не з легких. Ми не витримали поєдинку. Сил не вистачило даліше для боротьби. Вистачило лише написати заяву до радянського уряду, щоби випустили нас звідси. На це також маємо право, гарантоване міжнародними і радянськими законами. Результат?... «Формально» — нас випустили, оскільки ані я, ані чоловік, ані син ніде тепер не приписані до якогось місця. «Реально» — ні, не випустили, оскільки живемо ще на території Радянського Союзу. Жити — то живемо, а жити — то ніде. Сарай — не мешкання. За сарай батько життя не клав. Він віддав життя за «краще майбутнє» для своїх дітей, живучи в минулому в «поганій» хатинці.

Трагедія? Ні. Прямо факти. Факти нашого права. Гарантованого права. ПРАВА РАДЯНСЬКОЇ ЛЮДИНИ.

Січень 1980 року.

Ліна Костенко

ДИВЕРСІЯ

*Отак, як зроду, потаємно, з тилу,
усіх міщан ошцурені лаї
ненавидять в мені мою скажену силу,
ненавиджу я слабкості свої.*

*І скільки їх! Я зіткана з печалі.
Для ближніх знято тисячу свитин.
Коліна преклонивши, як Почаїв,
стоїть оуша перео усім святым.*

*Дзижчать і жалять мір'яди версій.
Ну, що ж, нехай. Я сильна, навіть зла.
Я знаю: слабкість — це одна з диверсій.
А я ще в диверсантах не була.*

Зірки «Неповторність»

Поезія · Проза

ЛІНА КОСТЕНКО ПОЕТКА НЕПОВТОРНОСТИ

Ліна Костенко, відома сучасна поетка в Україні, народилася 1930 р. в містечку Ржищеві на Київщині у вчительській родині. Від 1936 р живе в Києві. Вчилася в Київському педагогічному інституті, а потім у Московському літературному інституті ім. М. Горького (1952-56), який закінчила з відзначенням. З початку 1950-их років друкувала свої поезії в газетах і журналах. Відомі її три збірки поезій: «Промінь землі» (1957), «Вітрила» (1958), «Мандрівки серця» (1961). Була запланована в Державному Видавництві художньої літератури на 1963

рік збірка «Зоряний інтеграл», але вона світа таки не побачила. Л. Костенко спільно з Аркадієм Добровольським написала також кіносценарій «Перевірте годинники» («Дніпро», 1963, ч.3). З другої половини 1960-их років по 1979 р. не появилася ніяка збірка Л. Костенко. Аж оце в 1979 р. появляється історичний роман у віршах «Маруся Чурай», а в 1980 р. збірка поезій «Неповторність», з якої тут подаємо декілька зразків.

* * *

*Коли поетів буде, як машин,
вони вже не ходитимуть ногами.
Тоді старі критерії вершин
покриються навіки вже снігами.*

*І буде форма, буде навіть зміст,
шасі, таксі, готелі і мотелі...
Благословен останній альпініст,
що буде вгору дертися по скелі!*

* * *

*Котився перстень літерою «О»,
його згубив мизинний палець змісту.
Тоді взяла я знову те перо.
Як і належить доброму стилісту, —
так-сяк стулила букви у строфу,
з тих, що були, по кілька варіацій.
І вийшло: м-м-м... н-н-н... брр...фрр.
Це швидше так, набір алітерацій.*

*Та ще ж не все. А що було за тим?
Поки таку звела я огорожу,
а буква «Я» чкурнула через тин,
і досі ще знайти її не можу.*

КНЯЖА ГОРА

Пам'яті Т.Г. Шевченка

По довгій неволі хотів тут віку дожити,
на Княжій горі, над коханим своїм Дніпром.
Вже так натомився за краєм своїм тужити,
що вірші, здавалось, ридать уже під пером.

Ходив по горі і дихав на повні груди.
Оце вже я дома?! — аж віри очам не йму.
І княжого міста прадавні дивні споруди
уламками фресок в землі усміхались йому.

Як батьків гостинець, як хліб солодкий від зайця,
як радісне диво найперших дитячих снів, —
хитались у відрах лозові свіжі кружальця,
шуміли дуби, і стременами вітер дзвенів.

Гора моя Княжа, далеко із тебе видно.
Смарагдовий айсберг по самі груди в Дніпрі!
Заходило сонце, і паслося панське бидло,
і паслося бидло на тій, на Княжій горі.

Сльоза закипає. Душа посварилася з Богом.
А небо, а простір, а це під горою село!
І так же тут любо! Дніпро під самим порогом.
І тільки порога... порога чомусь не було...

А вже за плечами хтось приставу пише цидулку.
Крізь решето сіють піщаний берег стрижі.
Земля ж моя рідна! Нема на тобі притулку.
Поети твої — і ті вже тобі чужі!

Отут, на руйнах княжого міста Родні,
над берегом чистим моєї святої ріки,
на славі минулій стою у безславнім сьогодні,
з минулої слави дивлюсь у прийдешні віки.

А завтра поїду. І, може, усе це — востаннє.
Цей берег... цей вітер... ці люди привітні в селі...
І вже з Петербурга буду пити листами
тої спогад, ту мрію — жити на рідній землі!

І друзі там є. І «Слепую» писав я, і «Гризну».
А вірші ридать... Отак і життя промине.
Будь прокляті всі, хто відняв у мене вітчизну!
Але у вітчизни ніхто не одніме мене.

*ЩОСЬ НА ЗРАЗОК БАЛАДИ, —
ЯК ВИЙШЛИ БУКВИ
З—ПІД МОЄЇ ВЛАДИ*

*Було таке. Я мусила збрехать.
Не те щоб як, — всього на півсторінки.
А букви раптом почали зітхать,
то та, то та тікать навперемінки.*

*Приміром, так. Беру я те перо.
І той папір. Писати хочу слово.
А буква «П», печальна, як П'єро,
— пробачте, — каже, я тут випадково.*

*Примхливе »Р«, перлина парижан,
зробило враз акробатичний номер.
Кружляко »Ж«, жахливе, мов кажан,
а »Ц« і »Ч« присіли, наче гноми.*

*Сичало »С«, мов кобра на хвості.
Шкварчало »Ш« і »Ф« взялося в боки.
І вірне »К« уперше у житті
зробило вбік категоричні кроки.*

*Стогнало »Н«, пручалась буква »Ю«,
кусалось »Є« і »Т« кричало: — Тату! —
Сказало »Л«: «На цьому я стою!» —
ну, тобто прямо з Лютера цитату.*

*Слухняне »А« було вже на мазі,
приготувалось заспівати соло,
перекрутилось на одній нозі,
неначе циркуль, — і замкнулось в коло.*

* * *

*Страшні слова, коли вони мовчать,
коли вони зненацька причаїлись,
коли не знаєш, з чого їх почать,
бо всі слова були уже чиймись.*

*Хтось ними плакав, мучився, болів,
із них почав і ними ж і завершив.
Людей мільярди, і мільярди слів,
а ти їх маєш вимовити вперше!*

*Все повторялось; і краса, й потворність.
Усе було: асфальти й спориші.*

* * *

Дзьобата хмара добиває день,
втуливши сонце під крило, мов кречет...
Мовчи, мовчи, мій смутку, нітелень!
Я граю з Вічністю у чіт і нечіт.

Фатальна гра. А програють не всі.
Не всі ідуть віками безборонно
від до, ре, мі, фа, соль, ля, сі —
до партитури маршу похоронного.

Кромішня Вічність, страшно граєш ти.
Лежать віки, як потокулі дзвони.
Безсмертями сміються з темноти
Коперніки, Бетховени й Платони.

І хай розтане профіль восковий,
минуше все — і Цезарі, і Брути,
Шекспіру що? —
він Гамлетом живий.
І це єдина відповідь нам: бути!

Чи людство їздить в космос, чи волами,
чи має в пальцях гусяче перо, —
безсмертних строк потужні криголами
перепливають Вічність, як Дніпро.

* * *

Гриши,
ламай,
трощи стереотипи!
Вони кричать, пручаються, — ламай!
Хоч давня звичка з профілем Ксантиппи
благає, плаче, просить: «Не займай!»

Відкинь її в м'яку дрімоту спалень.
Вона тобі нелюба. Ти болиш.
Гори. Щезай в пожежах самоспалень,
в гірких руїнах власних попелищ!

Обвуглуйся. З дияволом грай в теніс.
Згори на попіл в думах і літах.
Хай вилітає не той самий фенікс,
а зовсім інший, неймовірний птах!

* * *

Вітри гули віолончеллю, писали пальми акварель.
 Я вчора бачила ту скелью, де був прикутий Прометей.
 В країні древньої Колхиди, де п'ється радісне вино.
 А я ж вважала, що це - міфи. А я ж вважала,
 це — давно!

В країні гордій і гористій ця скеля сива, як
 Софокл.

Її показують туристам, туристи дивляться в
 бінокль.

Тут берегів амфітеатри, і море міниться од барв.
 О Прометею! Варто?!

— Варто! —

так він сказав мені з-за хмар.

* * *

Пливли ми ввечері лиманом.
 Моторчик чакхав спроквола.
 Десь там за морем, за туманом
 уже Туреччина була.

Співали пісню ми про Байду
 і про турецького царя,
 як Байда стрілами глобально
 царя у голову ціля.

А хтось виводив тонко-тонко,
 гули замріяні баси.
 В туман, лиман, у річку Конку
 впадали наші голоси.

І так нам вільно, так повільно,
 таке роздолля степове! —
 що так ніхто і не помітив,
 що човен далі не пливе.

Чи, мо', наскочили на камінь?
 Чи, мо', бензину вже не є?
 Підводне царство з павуками
 нам зрушить з місця не дає.

А ми ж про це не мали й гадки.
 Сміється Байда з далини:
 — Що, достівалися, нащадки?
 Зіпхніться перше з мілини.

ЗА ҐРАТАМИ

(З переживань українського націоналіста-революціонера,
в'язня польської тюрми)

«За ґратами» вперше появилось в «Українському Слові» в 1938 р. і автором цього спогаду під псевдом «Аскольд» є теперішній Голова Проводу ОУН Ярослав Стецько. Читачам «Авангарду» буде цікавіше в цей спосіб слідкувати за переживанням політв'язня, котрий відтак очолив Державне Правління у Львові в 1941 р., а відтак Провід всієї ОУН.

Редакція

2

— Отвожиць! Поліція!

Зриваюся. Іду до дверей, бо за хвилину вони можуть вилетіти під ударами прикладів рушниць. А тим часом проковтую записки, зроблені вчора увечорі на папірцях.

— Одаць добровольне бронь і вшистке нелеґальне жечи!

— Не маю.

Докладна ревізія, навіть дошки зривають у підлозі, але без жодного успіху.

До речі, в Академічному Домі бували ще й не такі обшуки — «ревізії»! Вночі впадає сотня-дві поліцаїв, прикладами рушниць «відчиняють» у продиноких кімнатах двері, їх мешканців б'ють гумовими «палками» і в самій білизні виганяють на коридор. В кімнатах нищать усе — книжки, скрипти, особисті речі. Убрання, сінники, коци — потоптані, все на підлозі. У лбокалях студентських товариств усі шафи порозбивані, урядові книги подерті, книжки з бібліотеки валяються по підлогах, студентська крамниця виглядає так, як у 1930 році під час пацифікації виглядало багато наших кооператив. Одна руйна. Так було майже під час кожного загального обшуку в Академічному Домі, що називався «оґульною ревізією», зокрема в 1932-33 роках після атентату Лемика. Але я не пам'ятаю ні одного випадку, щоб будь-коли поліції пощастило знайти якісь підпільні речі в кімнаті котрогось із мешканців Академічного Дому, тому й якась індивідуальна ревізія тут була безцільна.

По ревізії поліція забрала мене з собою. Запровадила до поліційної кімнати, де списували «генералії», приймали заарештованих. Відповідаю тільки по-українськи.

— Тутай єст польська земля, мувіць по-польську!

— По-польськи говорити вмю, але не буду.

Привели двох моїх товаришів. Це саме. Я сиджу на одній із лавок, вони сіли недалеко мене. Починаємо порозуміватися: якщо вже «засипані» — відмовляємось від зізнань. Поліцаї завважили мої руки і поставили мене лицем до стіни. Врешті якась «риба» гукає: «До цель вшисткіх!»

«Обстановка» нелії — голі стіни. Сумерк. Ходжу. Вирішую заперечувати навіть незначні факти, які — на перший погляд — не мають значення у моїй справі. А коли ж зорієнтуюся, що поліція має конкретні дані про мою діяльність, то перестану заперечувати і відмовлюся давати будь-які вивяснення.

Нараз чую на коридорі брязкіт і мені відразу пригадалося перше арештування (я мав тоді 18 років), коли я вперше почув холод залізних кайданів на своїх руках... Ох, як тоді пекла шкіра на руках, як вїдалися в кості залізні кайдани...

Недуга також не давала мені спокою. Мене забрали з ліжка хворого. Втомившись ходженням по келії, я приліг на долівку відпочити... Раптом чую крик: «Вставаць!» Я здригнувся. Пронизливий фізичний біль перешкодив мені встати і мене вхопили під руки поліцаї й просто понесли кудись бігом. Заковують, кидають в авто. Ідемо.

Я в кімнаті слідчого судді. Всі обвинувачування, як також знайомства з людьми, яких підозріває поліція, — заперечую. Говорю по-українськи. «Сендзя не розумє! — «Інакше говорити не буду». — «А може пан умє по-росийську?» — іронізує комісар поліції, — «то нех пан муві по-росийську, а я шпетлумаче пану сендзє».

Мене відводять. Впроваджують мого друга. Він заявляє це саме. Розлючений суддя не списує навіть «генералій» і викидає його за двері, зазначивши в протоколі, що «сендзя по руску не розумє, а подейжани освядча, же тилько по українску бендзє зезнавал».

В нас знову (котрий уже раз?) роблять докладний обшук, розбирають до білизни і відставляють до судової тюрми. Там ще один обшук. Забирають наш одяг і дають тюремний, подертий. Наш спротив безуспішний.

Я опинився в келії осоружних злочинців (грабіжники, торгівці живим товаром, гвалтівники). Їхнє відношення до мене вороже. «Ідеови вензень...» «Цо то значи?»... — підсміхаються.

— Що сталося, — питає дехто, — що поліція так швидко пустила нас із своїх рук? Відповідь зовсім проста. Польська судова тюрма це те саме, що й поліцейні тюрми. Польський слідчий суддя насправді — експонент польської поліції. Він усе робить так, як вона хоче. Це не означає, що суддя, напр., з тим не згідний, бо він сам є співтворцем усіх тих метод, що їх звать поліцейними. Він уміє їх краще й доцільніше стосувати, ніж поліцаї. Критерієм якости польського судді є вміти витиснути із в'язня уявні й дійсні факти його діяльности на «світі». Суд, прокуратура, поліція й в'язнична сторожа — всі ревно й однозгідно співпрацюють у моральному ломанні й фізичному знищуванні українських політичних в'язнів. Їхні методи тотожні, різниця хіба в тому, що загально одні з них безпосередні виконавці, другі моральні, наказодавці. Але й вони деколи самі безпосередньо хапаються за «різкіші» методи. Своєї співпраці не відпекуються перед в'язнями. В одній кімнаті в тюрмі урядує суддя, в другій поліція. Виснаженого тортурами в'язня, що вже заломаний і «сипле», зараз після списання протоколу агентами ведуть до кімнати судді, який дослівно перепишує (справляючи хіба стилістично й «правничо») зізнання з поліцейного акту й каже напівпритомному в'язневі підписати. Що більше таких «зізнань» в'язнів, то швидший аванс.

Тому факт, що в'язень уже опинився із слідчої у судовій тюрмі, зовсім його не заспокоює. Він знає, що репресії супроти нього будуть тривати так довго, як довго він буде на слідстві. Навіть рік або й

більше. Змінена польська карна процедура формально «легалізує» такий стан. Так звані прокурорські «поліційні доходження» можуть тривати, на основі цієї процедури, два місяці, але у випадку потреби окружний суд може продовжити їх, що він звичайно і робить. Судове слідство «законно» може тривати до шість місяців, але у випадку потреби може бути продовжене «ад інфінітум» (без кінця-краю). Суддя під час слідства може завжди, як хоче, «викрутитися» сторонніми чинниками, себто поліційними. Коли ж в'язень заявляє, що він у судовому слідстві й поліція не може мати до нього доступу, то йому ставлять перед очі «уповноваження», що вони виступають від імені суду. А кодекс карної процедури цього не відкидає.

Всі доручення судді й поліції ревно виконують в'язничні сторожі, які додають ще й дещо із свого «досвіду». Так в'язень мусить бути готовим на все. Його чекають «одиночки», ізоляційні келії, «пости», «тверді лежа», карцери, льохи, побої, як і взагалі «спеціальні» келії, у яких сидять рафіновані бандити, що за «добре панське слово» дозорців і подвійну страву по-бестіяльськи знущаються над нашими в'язнями. Не один з українських політичних в'язнів сидів у келії з венерично хворими бандитами, а наших арештованих дівчат завжди дають між проституток.

Моя келія — мала, на три-чотири особи, а нас — тринадцять. Три ліжка і три сінники на підлозі. Чотирьох «найзатніших» сплять на ліжках, решта — на підлозі. Блощиці «тнуть» аж до крові. По тюремну «баланду» виходимо гусаком на коридор, перші — очевидно — злодії-злочинці. Брудний «баняк», «обмитий» водою під водотягом у кльозеті, брудні послугачі, що чистять ті кльозети, тепер розносять страву й наливають в'язням. Все огидне, обридливе.

У келії також сморід, тільки два маленькі віконця, двері постійно замкнені. Тут же і «кібель» для природних потреб (звичайне бляшане відро з накриткою).

Короткий прохід на в'язничному подвір'ї. Мої товариші розпорошені по інших келіях, далеко від моєї. Всі вони у в'язничних мундирах, навіть важко їх пізнати.

В мене є кусок графіту, який мені вдалося під час «перемундировування» відломити з олівця і заховати в черевнику, щоб не знайшли під час обшуку. Папірці маю. Можна буде щось написати.

Листів на «світ» не пускають. Часописів і книжок нема. Час від часу нас випроводжують на коридор, розбирають до нага і роблять обшук.

Одного дня, перед полуднем, мене привели до комісара поліції. Він почав обвинувачувати мене за такі «злочини», яких я ніколи не вчинив, а це було доказом, що він на фальшивому сліді. Заперечую все.

За кілька днів мене викликали на конфронтацію. Не розпізнають, тому поліція каже мені передягнутися у мій власний одяг. Наказують «проходжуватися». Намагаються змінити рухи. Успішно, двері замикають і я залишився з вартовим на коридорі. Чую: «То не тен!»

За кілька днів мене перевели до келії-одиночки. Мабуть, щось погіршилося. Пізно увечорі мене знову викликав той самий комісар. Подас мені прізвище мого товариша, що заломився на допитах, і декіль-

на характеристичних дрібниць із його зізнань. Кажу, що не знаю цього прізвища і вперше його від комісара чую.

— Нех пан над тем дзісяй помисьлі!

Комісар мав правдиві інформації. Невже товариш сипле? Я свідомий, що цю вістку він подав мені тому, щоб захитати мою рівновагу.

Хто попав у тюрму, той відразу мусів рішатися на те, що з неї не вернеться. В такому випадку всі тактичні методи поліції провалювалися. А я був рішений на все.

За два дні повторився виклик до комісара. Тепер він уже мав докладніші інформації про мене.

— Чи пан сен уж намисьліл? — питає.

— Я нічого не знаю про ці справи.

Глуха ніч. Сплю. Раптом відчинилися двері келії. Пробуджуюся. Наді мною стоїть трьох: старшина в'язничної сторожі (аспірант), підстаршина («пшодовнік») і один дозорець.

— Встаць! Ідзєми!

Я вийшов на коридор тільки у білизні.

— Убраць сен!

Мій одяг був на коридорі. Одягаю на себе в'язничний мундир. Ідемо по сходах і виходимо на в'язничне подвір'я. Розглядаюсь довкола. У тюрмі темно. В'язні сплять, годинник на вежі б'є дванадцятку. Попід мурами ходять вартові з наладованими рушницями. Чорні щелепи торемних вікон...

— Пшєспацерує сен пан трохен, бо так засєдзял сен на целі! — дразнить мій слух іронічний голос комісара.

— Вночі люди сплять, а не «спацерують»! — і мене огортає злість.

— На вольностьці, алє не тутай!

Іду за ним. Кімната «переслухвань», у ній згашене світло. Наближаємось. Агенти цілий час мене «заговорюють». Бачу якусь постать у вікні, що відбивається плямою на тлі темноти. Невже хтось, хто не знає мене по прізвищу, хоче розпізнати з автопсії? Провокатор чи конфідент? Мені стало соромно. Силою волі відвертаю голову... Мене з усіх боків оточили агенти і навпереміну питають про різні речі, хочуть, щоб я звернувся обличчям до вікна (там вільний простір).

Комісар вернувся з кімнати «переслухвань», до якої був непомітно зайшов, невдоволеним. Відчуваю це по тоні його голосу. «Прохід» триває далі. Комісар подає мені нові факти, намагається мене розхвилювати. Довкола нас темно, мене перснем стиснули агенти.

— Цо пан на то? — питає комісар.

— Все це брєхня!

— К... є... м...! — чую лайку і удар... — Даць му! Он втеди бендзє мувіл!

— Гайдамака, єму тутай за добже! — відзивається другий.

— Тобє бліжей, дай му там! — заохочує перший.

— Дайце спокуй, хлопци, он сен єще намисьлі. Одпровадзіць го до целі! — глузує комісар.

Знову розраховують на наслідки нервового напруження і застрашування побоями. Пригадую собі одну сцену з мого перебування у

поліційній тюрмі. Я сидів закутий на лаві в одній кімнаті, а в сусідній, крізь навмисне відхилені двері, бачив, як гумовими палицями били закутого нашого в'язня. Я чув його несамопитий крик. А ось друга картина: під дверима моєї келії поліцаї били одного нашого селянського хлопця і я бачив як із голови йому стікала кров по лиці й очах... Я бачив це крізь «візитирку» (віконце в дверях келії), яку навмисне відкрив поліцаї. Найважче те, що в такій ситуації людина безсила. Один тільки вихід: видержати.

Я знову в келії. Хвилює мене атмосфера непевності, вижидання. Нараз крик: «Ой-ой-ой!» — знову тихо. А потім із котрогось вікна торемних келій до мене долітає тихий свист: «Коли ви вмирили, вам дзвони не грали, ніхто не заплакав за вами...» Кидаюсь до вікна. Високо. Важко вилізти. Стаю на стіл і дістаюся у віконне заглиблення. Наслухую. Блимає світло — це дозорець підглядає, чи не пилюю ґрат. Питає, що я робив на вікні.

— Голова болить, — відповідаю. — Хочу свіжим повітрям подихати, чомусь не спиться.

— Ютро помувіми!

А пісня замовкла. Це друг давав знати, що він також тут.

Дозорець пішов. Жду. Вартові, що пильнують келій, мають т. зв. «тихолази», щоб в'язень не чув, як вони підкрадаються під «візитирку». Тиша. Раптом блисне світло й в'язня зловили «на гарячому». Тоді його у льох, закутого в кайдани, кидають на бетон.

Пробую ще раз. Треба ж дати другові знак, що я тут. Я знову на вікні й тихенько свищу: «Гей, там на горі Січ іде». Він відсвистує «Гриця». З карцерів чути крик: «Ой-ой-ой!»

Скільки нас сидить? Що знають про нас? Кого б'ють? Хто ще залишився на «волі»? Як іде праця? І знову оте «може?»... Н., М., З. впали також. Може, я був замало обережний, може, непотрібно брав інших? «Може?» і «може?»... Вічно хвилююче «може»?!

Мене знову запровадили до кімнати «переслухувань». Вхожу мовчки. В кімнаті надкомісар, комісар і плеяда агентів. Комісар питає мене, чому я не привітався? Відповідаю, що добровільно сюди не прийшов, тому засади «гостинности» й доброго тону мене тут не зобов'язують. Він вимагає, щоб я подав «алібі», де був у той і той час. Рішуче заперечую мою приявність на інкримінованому мені місці, але відмовляюся подати свідків, які підтвердили б мою приявність деінде. За причину подаю аргумент, що поліція заарештує і тих, що мене бачили, скаже що вони мої спільники.

далі буде

Наука · Культура · Мистецтво

ДО 400-РІЧЧЯ ОСТРОЗЬКОЇ БІБЛІЇ Й КНИГИ НОВОГО ЗАВІТУ 1580-81.

Чотириста років тому, в 1580-81 роках, почалися в Острозі, культурно-науковому осередку князя Константина Острозького, два важливі й великі видання — «Книга нового завіту» й «Острозька Біблія». Ця друга книга вийшла формально в 1581 р., але вона запланована була й надрукована ще в 1580 р., тільки ж справлення помилок, з приводу яких треба було навіть передруковувати деякі сторінки, протягнуло появу книги до наступного року, тому й Біблія датована 1581 роком. Обидві книги надрукував відомий першодрукар Іван Федорович, якого князь Острозький викликав зі Львова, задумавши певну науково-педагогічно-видавничу працю. Він зібрав біля себе гурт науково-літературних діячів, як Герасим Смотрицький, Стефан Смотрицький, Тимофій Михайлович, Василь Суразький та інші, а між ними й Іван Федорович, якому князь доручив організувати друкарню, що стала кінцевою частиною острозького культурного осередку із завданням видавати навчальні підручники для острозької школи, що постала там приблизно в тому ж часі, в 1578 р., коли появився острозький Буквар. На титульній сторінці цього Букваря написано, що він вийшов «... умишленієм и промишленієм благочестиваго князя Константина Константиновича, княжати Острозскаго... Повелівшу ему устроити дом на діло книг печатних, к тому же еще дом и дітем к наученію, в своем отчизном и славном градѣ Острозѣ, еже есть лежащій в земли Волинскѣй. И избравши мужей в божественном писаніи искусных, в греческом язѣци и в латинском, паче же и в руском. И приставі их дітишному училищу. И сея ради вини напечатана сія книжка, по греческіи алфавита, а по рускіи аз-буки перваго ради наученія дітскаго многогрішным Іоанном Феодоровичем».

Щодо самого Федоровича, то про нього й дотепер немає певних відомостей, хто він з походження, бо деякі дослідники приймають апіорі — тому що він видав у Москві першу свою книгу, Апостола, 1564 р. — що він з походження росіянин, бо так, мовляв, ствердила радянська наука, але «радянська наука» все таки не знайшла незбитих доказів, що він був родовитий москаль, а деякі інші дослідники, як російський геральдик Лукомський доказував, що Федорович походив з білоруських земель і з шляхетської родини Рогоз. Та це твердження теж не доказане. Сучасний дослідник друкарства на Україні Ярослав Ісаєвич називає його «видатним сином російського народу», але він і сам не певний, чи Федорович походив з московських земель, дарма, що й сам Федорович називав себе москвитянином, що можна розуміти неконечно так, що він родом з Москви, але й так, що він

жив у Москві, де видав одним-одну книгу, Апостола, а на Україні, у Львові й Острозі — сім, дві у Львові і п'ять в Острозі. На українських землях він підписувався Федорович, Федоров син, з чого москалі зробили Федоров, як прізвище, хоч Федоров не було родовим прізвищем.

Федорович, отже, належав до острозького літературно-наукового гурта, і йому доручив князь Острозький організувати друкарню. Крім Букваря, він там видав і дві великі книги, одну на 496 сторінок, розміром вісімки і дрібним шрифтом, що називалася «Книга нового завіта в неї же напереді псалми блаженнаго Давида пророка и царя», що містила Псалтир і Новий завіт (Четвероєвангеліє, Апостоли й Апокаліпса) і появилася в 1580 р. та була, як кажуть дослідники, «унікальним явищем у слов'янському кириличному друкарстві» (Ісаєвич), бо єдиний кириличний Новий завіт, що вийшов перед острозьким, був любінгєнський, із 1563 р., і був відмінний від острозького, більший форматом і без Псалтиря, а цей, острозький був призначений радше для домашнього читання, ніж до церковного вжитку, тому й був популярний і в інших країнах, перш за все в Москві. На відворотній сторінці титульного листка надрукований герб князя Костянтина, а після нього передмова, написана в формі звернення князя до тих, що працювали над книгою. Вони просять князя прийняти книгу «яко пръвый овощ от дому печатного своего острозького» (див. Ісаєвич, ст. 86), що означає, що Книга нового завіту була першим виданням цієї друкарні, на князеві кошти, а на Буквар кошти дав хтось інший, може й сам Федорович. На 490-м листку зазначено, що «книга начата и совершена», на замовлення князя Острозького, Іоанном Федоровичем Федоровым сином з Москви. На зворотній сторінці напис — Іоанн Феодорович печатник з Москви. Книга складена трьома різними шрифтами, з яких два зовсім нові. Новістю у Книзі є титульна сторінка більшим шрифтом, в оздобних рамках, яких не було в попередніх виданнях. Цей тип титульної сторінки став загальноновживаний аж до кінця 18 ст. Книгу нового завіта багато разів передруковували, також у Москві, де нею залюбки користувалися, аж поки там не вийшла власна книга Нового завіту, яка й так була наслідуванням острозької через київські передруки.

Варто ще згадати, що для цієї Книги нового завіту острозький культурно-науковий діяч Тимофій Михайлович зладив альфаветно-предметний покажчик (індекс) п.з. «Книжка, собраніе вещей нужнійших. Вкратце скорога ради обрiтенія в книзі новаго завѣта по словесем азбуки...» Цей покажчик має окрему пагінацію та окремий титульний листок. Наші сучасні бібліотекарі й бібліографи називають це «Собраніе вещей» предметним покажчиком і заохочують робити такі покажчики, предметні й іменні, до наших газет і журналів.

Другою книгою острозької друкарні була саме Острозька Біблія, яка була першою на Україні повною Біблією церковно-слов'янською мовою і кириличним друком. Її складання почалося ще перед Книгою нового завіту, згідно з первісним пляном, що передбачив у передмові випуск її до 12 липня 1580 р., але тому що ред. колегія знайшла в друку багато помилок, яких справлення вимагало багато часу, «Біблія сиріч книги ветхаго и новаго завіта по языку словенску от еврей-

ска е еллінскій язык седми десят и двіма богомудрими переводники предже воплощенія Господа Бога нашего Исуca Христа...», появилася аж через рік. На звороті титульного листка знаходиться передмова від імени Острозького, якої перша частина надрукована також по-грецьки, далі йде Предисловіє і вірш Гарасима Смотрицького, голови ред. колегії і провідника гурта острозьких учених, які наглядали над друком Біблії. Після вірша на герб Острозького йде зміст, а далі старозавітні і новозавітні книги, ті самі, що в Книзі, але більшим шрифтом, та й сама Біблія була більшого формату, т.зв. фоліо, як Апостоли, з багатьма прикрасами й оздобами — заставками, кінцівками та ініціалами.

Острозька Біблія появилася очевидно заходами й коштами князя Острозького, благодітеля і ктитора православної Церкви, якої занепад він бачив і рішив протидіяти. Він мав багато клопотів, поки рішився на друк Біблії, бо йому треба було десь дістати слов'янський переклад, якого чи не єдина копія зберігалася у московського царя Івана IV Жорстокого. Але він ту копію дістав з допомогою «боговибраного мужа» писаря Литовського князівства Михайла Гарабурду, який їздив у литовському посольстві до Москви, але то не був відпис київського перекладу Біблії з грецької мови, зробленого за князя Володимира, як острозькі мужи науки думали, тільки один із списків Біблії новгородського митрополита Геннадія з 1448 р. Але крім цієї копії, кн. Острозький дістав багато інших перекладів, за якими розшукував по різних монастирях — сербських, болгарських, грецьких і навіть дійшов до голови усієї східної вселенської Церкви патріярха Єремії.

Зібравши досить перекладів та вчених мужів, князь, порадившись, з ними, вирішив триматися т.зв. Септуагінти — грецького перекладу з гебрійської мови, що його виконали 72 перекладачі за Птоломея Філадельфа в Єгипті. Таким чином, за порадою своїх учених мужів князь вирішив ґрунтуватися на Геннадієвій Біблії, але ті книги св. Письма, які там були перекладені з латинської Вульгати, він велів виправити на основі грецької Септуагінти, бо до неї його дорадники мали більше довіря. Деякі книги були перекладені з грецької мови безпосередньо, а інші острозькі редактори звірили з грецькими перекладами і використали тексти кирило-методіївської редакції. Завдяки цьому Острозька Біблія стала найбільш авторитетним і зразковим виданням не тільки з уваги на вірогідність тексту св. Письма, але й з уваги на церковно-слов'янську мову для тих слов'ян, що вживали цієї богослужбової мови. На думку дослідників, Острозька Біблія була певним кроком вперед у порівнянні з тими текстами, які були раніше в українських книжників (Я. Ісаєвич).

Ціллю видання цієї Біблії було бажання Острозького: допомогти православної Церкві в боротьбі з латинством, щоб дати їй опору, але Я. Ісаєвич думає що причиною були радше протестантські видання, які масово ширилися на Україні.

Попри своє церковне значення, Острозька Біблія була також визначною науковою працею, бо острозькі редактори старанно переглянули, перевірили й виправили копію Геннадієвої Біблії, порівняли й перевірили різні копії тієї самої книги й вибрали найкращий текст, відкинули різні вставки, завели новий лад у поділі на розділи тощо.

Петер Гомес, професор християнської моралі в Гарвардському університеті пише в «інтродукції» до брошури, виданої з нагоди виставки Острозької Біблії в університетській бібліотеці в Гарварді при кінці травня м. року, напередодні 5-ї зустрічі ПКУС, що Острозька Біблія привертає й сьогодні увагу з кількох причин, а перш за все тим, що вона є дальшим свідомством широкого впливу європейського ренесансу, зокрема відновленого зацікавлення мовою і критичним переглядом тексту, а то були засоби, які зробили можливою теологічну трансформацію Європи. Крім того ОБ має своє коріння в часто перериванім, але постійнім діалозі між православним та католицьким відгалуженням християнства. А потретьє, ОБ була, на думку цього вченого, не лише технологічним досягненням острозької друкарні, але також продуктом академічного експерименту князя Острозького в теологічному вихованні в Острозі.

Б.Р.

Література:

Я. Ісаєвич. Першодрукар Іван Федоров, виникнення друкарства на Україні. Вид. «Вища школа» при Львів. університеті, Львів, 1975, 149 ст.

Я. Запаско. Мистецтво книги на Україні в XVI-XVIII ст. Вид-во Львів. ун-ту, Львів, 1971, 307 ст.

The Ostrih Bible, 1580/81 – 1980/81, A Quadricentennial Exhibition. Houghton Library, Harvard University, Cambridge, Mass., May, 1980.

«Українська Книга» ч.4/1980

Є. Рен

«РЕЙД БЕЗ ЗБРОЇ» СПОГАДИ 1982 р.

РЕЦЕНЗІЯ

Автор Юрій Борець-Чумак, старшина Української Повстанської Армії, перейшов найважчі бої в УПА на Лемківщині і рейд до Німеччини, знаний із своєї громадської дії, видає цю книжку в 40-ліття творення УПА. Присвячує її бійцям і командирам УПА, які віддали своє життя за ВОЛЮ УКРАЇНИ.

Книжка має 300 сторінок друку і 14 ілюстрацій, в твердій і з золотими витисками оправі та з мистецькою сорочинкою, оформленою Ростиславом Глукмом.

Видання Української Видавничої Спільноти (УВС) в Лондоні.

Золотою ниткою простягається весь час спогадів також про боротьбу УПА за визволення України від окупантів, хоч це в дійсності РЕЙД без зброї по чотирьох континентах і 31-ій державі ЗАХОДУ. Ці спогади — це цінні джерела для студій кожному історикові про боротьбу УПА і про боротьбу за існування та кращу долю України і нашої еміграції у вільному світі. Автор зумів зібрати надзвичайно багато різних розмов з визначними людьми, нашими та чужинцями, дуже описав дії наших організацій та товариств і різних людей, а особливо відшукав чимало друзів з УПА, що розсіяні по всьому Заході. Вони вміли колись воювати зброєю, а тепер далі пірнули в громадську працю. Ця книжка дуже цікава також для ВИХОВНИКІВ молоді.

Вона дає картину того, як автор і його друзі боролися в незвичайно трудних умовах буття зараз по війні, коли їх американці позбулися, і свої бояться, щоб через прийняття їх до табору «не втратити посади». Змальовує автор також незвичайно гарні характери різних людей, але й не жаліє чорних красок для негативних типів. Сама боротьба автора за своє існування також незвичайно цікава і примірна. Автор переконливо відбиває закиди проти УПА. Спершу були такі «спеціалісти», що взагалі не вірили чи не могли зрозуміти, щоб була УПА; навіть, як прибули вже рейди з УПА із зброєю пробившись через кілька країн і появилися в Німеччині, то ще й тоді говорили ці «приятелі» війська, що це їх перебрала партія, щоб так показати чужинцям... На це відповідає автор, що навіть у ворогів УПА появилoся вже багато книжок, де признають силу УПА (напр. «Дорога до ніконд» польського Міністерства війни». Згадує також бої, які були ще й по 5 літах існування і боротьби проти двох сильних окупантів. Подає, що падали і ворожі генерали, як Сверчевські (міністер війни) та інші; подає, що чисельно сила УПА доходила до 250 тисяч.

Яким військом була УПА видно вже хочби з того, що з наказу Командира УПА кілька сотень перейшло на Захід для пропаганди. Мали голосити про боротьбу УПА, яку так старанно за всяку ціну приховував ворог. Майже чотири місяці рейду вони сотнями, а то й меншими групами враз із раненими, так що зі стану 220 вояків осталося тільки четвертина. По дорозі здобували зброю й амуніцію, переходили через країни, де дослівно роїлося від сотень тисяч ворожих військ — московських, польських і чеських.

Вже в Баварії американці оточили ліс, де вже доходила частини автора до Німеччини, і вона вийшла ніччю так, що ніхто цього не запримітив. Це був вишкіл УПА. Це був досвід воювання УПА!

Автор цікаво описує як американці боялися щось вирішити про ті частини, що прибули до Німеччини. Навіть не дали їм ніяких документів і ніччю залишили без всякої помочі на вулиці під містом Ляндсугом в Баварії. Подібно «бояться» вояків з УПА деякі коменданти таборів емігрантів ІРО. Сумний опис того, як таборяни ділилися тарілкою зупи з вояками, а Управа табору відмовляла.

Незвичайно цікаві і зворушливі вияви дисципліни в УПА. Вже тут, по переході на Захід, просить автор у свого зверхника з УПА за дозволом одружитися, — бо може буде треба його до якогось завдання, яне легше виконати безженному. (Дозвіл одержав, і сам командир перебуває на весілля, стор. 93.)

З великим боєм згадує автор про творення майже щодня нових або відроджування старих політичних партій! В згадці про дискусії проти УПА, пише: ми не питали хто творить, хто провадить цю боротьбу, а були горді, що маємо таких провідників, що вмiли зорганізувати УПА і керувати нею — (стор. 66).

Автор глибоко релігійна людина. Про свій шлюб у церкві пише: (стор. 95) «Ми раненько з Танею (нареченою) пішли до церкви, а після сповіді довго молилися до Всевишнього й дякували Йому, що зберіг наше життя під час воєнної хуртовини і опікувався нами».

Розділ: ПРИГОДИ МУРИНА псевдо-вояка УПА читається якби «Робінзон Крузо» Дефое. Але це не фантазія автора, а таких пригод мали багато вояків з УПА. Декого з вояків посилають виконати те чи інше завдання. В міжчасі (як часто буває на війні, а ще частіше в УПА) мусіла дана частина змінити своє місце бою чи перебування. Тепер блукає такий вояк без жодного зв'язку зі своїми, серед лісів і ворогів, без харчів, без постачання новою амуніцією і без змоги зайти до якогось села, бо там вороги-москалі чи поляки на квартирі. Приходилося часом перезимувати тоді в лісі, щоб аж весною даліше шукати зв'язку. Це не казка — це правдиві пригоди в такій війні. Автор описав це по-мистецькому. Видержували це лиш такі вояки УПА, що були загартовані, мали неймовірну завзятість до боротьби, мали невагимую любов до БАТЬКІВЩИНИ.

Автор часто згадує про правдиву дружбу вояків з УПА, яка залишається на все життя, хоч ті друзі розкинені по широкому світі на тисячі миль від себе.

«Рейд без зброї» дійсно незвичайно цікавий описами країн, комунікації, пам'яток культури, воєн, мистецтва і т.п., але такі найцікавіші стрічі з різними людьми та управами товариств, організацій і т.п. Найбільш докладно описані: Єрусалим, Канада, ЗСА, Італія, Еспанія, Німеччина, Англія та інші. Найцікавіше описана природа Аляски.

Цікава характеристика Риму: «Ціле місто — це величезний, багатий старий римський музей без римлян, до якого хтось напустив масу галасливих італійців». (Стор. 233/4)

Цікава згадка і про Бельгію: «Моїм бажанням у цьому часі (відвідини редакції «Крилаті» і «Авангард», та інших) було, щоб кожний сумівець і їхні батьки побачили цю велику працю, тоді напевно допомога нашим виданням для молоді мала б більшу піддержку». (Стор. 218).

Також незвичайно цікава розмова із бувшим професором, що так захопився пропагандою ворогів, що відвідав поневолену Україну. Скоро однак звідтіля повернувся. «Пане професоре, яка на вашу думку, наша майбутність? Еволюція, чи революція? — Страшна різня! — відповів професор. Москалі і їхні прислужники так допекли народові, що гострої революції не минути... (Стор. 228).

Автор бачить дуже часто незвичайне багатство по різних країнах і радість життя. Тоді насуваються й рефлексії про поневолену і грабовану Україну. (Стор. 231) «А наш край переносить страшне насильство, морди напівдикими варварами-наїзниками, попалені церкви разом з вірними і геройська боротьба нашого народу» проти всіх сподівань». І далі так: «Скільки там неописаної героїки, незареєстрованих учасників боротьби».

Незвичайно захоплений великою працею на громадському полі нашою еміграцією у Великій Британії. Згадує також про негативи, які зустрічаються серед еміграції. Ось напр. (стор. 295) — «Москалі висилають на Захід своїх найкращих націоналістів, як Некрасов і Солженіцин, і вони будують нову московську імперію, а ми з захопленням слухаємо, разом зі своїми священиками і єпископами, наших модерних неоконуністів, атеїстів і заслужених советських генералів

Виховники

ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ВІЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ (УВУ)

(в.я.) УВУ присвячував у всіх періодах своєї діяльності багато уваги педагогічним студіям, як це обширно і вірно з'ясувала д-р Олександра Кисілевська-Тнач у своїй студії, приготіваній на Ювілейну Конференцію Делегатури УВУ (4 і 5 грудня 1981 р. у Нью-Йорку) і друкованій згодом у щоденнику «Свобода» (в ч. 30 за 17 лютого 1982 р. і наст.). Філософічний Деканат під проводом довголітніх останніх 3-ох Деканів — св. п. проф. д-р Н. Полонської-Василенко, св.п. проф. д-ра О. Кульчицького та проф. д-ра Г. Васьковича — розуміли, що без власних учителів, сформованих у відповідній атмосфері, будуть занепадати наші доповнюючі школи та курси, а це загрожує повільною, але неминучою денаціоналізацією.

Потреба українського учителя зросла з хвилиною впровадження «політики багатокультурності» у Канаді чи послаблення засади «сплавлявального горнила» всіх етнічних імміграційних груп у одну американську націю в ЗСА. В тому часі опит, проведений Українським Соціологічним Інститутом у Нью-Йорку, виявив, що нам потрібно б було у сучасному бл. 700 учителів. Завдання не легке, але настільки важливе, що Ректорат УВУ негайно поробив перші кроки в напрямі відповідної розбудови УВУ з прицілом створити при філософічному факультеті окремих педагогіюм із 4-семестровим навчанням, — але перед можливим відкриттям такого педагогіюму — порядком експерименту — заініціював з 1976 р. окремі педагогічні курси, які втішались

з московськими пагонами, і аплодуємо їх». Цікаві його описи величі культури, техніки великих держав. Напр. у Вашингтоні бібліотека має 74 мільйони позицій, денно одержує 7000 нових книжок, а має їх 18 мільйонів... і 333 мільйони рукописів. (Стор. 286).

З ілюстрацій найцікавіша ПІДЗЕМНА БУДОВА — ШПИТАЛЬ НА ГОРІ ХРЕЦАТІЙ, ЗБУДОВАНИИ ЧОТОЮ Юрія Борця-Чумака в 1946 р. Бункри були лише для шпиталів і магазинів постачання. Книжка цікава не лише для вояків, але корисна для всіх, а особливо для виховників молоді, і для всіх хто шанує УПА. Таку книжку читається з почуттям гордості, що наша справа визволення Батьківщини не є лиш мрією, якщо маємо таких вояків, які були за визвольних змагань в боротьбі з крісом, а тепер пером. Авторіві належить велика вдяка за так написану книжку.

Книжку замовляти по Осередках СУМ, або в українських книгарнях. Ціна книжки: Велика Британія — фунт. 6.00, ЗСА і Канада — дол. 15, Австралія — дол. 12.00, Німеччина — н.мар. 30.00, Франція — ф.фр. 70.00, Бельгія — б.фр. 500.00, Швеція і Норвегія — ш.кр. 70.00, країни півд. Америки — фунт. 5.00.

успіхом в тому змислі, що в загальному учасники багато з них користали, виїздили, збагачені фактичним дидактично-педагогічним знанням, цілою атмосферою, з повним вдовolenням із приїзду до Мюнхену. Це стало гаслом до розбудови курсів: (фактично до опанування певної цілості треба двох 4-тижневих курсів, які дають у 240 викладових годинах двічі по 120 год. за курс, тобто по 30 годин тижнево) поважну, хоч ще не цілком повну, суму знання, — і такі два курси — із складеними колоквиями та після написання семінарійних праць дають знання, що відповідає прибл. одному семестрові, а кандидат отримує відповідне свідоцтво. Звичайно, для повного закінчення педагогіюму треба б було 4 таких циклів.

Незадовільними виявилися курси з погляду числа учасників. Причина в цьому незаперечно у недостатній інформації про курси у пресі, — з тим що треба пам'ятати, що наша молодь — на превеликий жаль — мало читає наші періодичні органи, — отже для неї не вистачає тільки повідомлень у формі обіжників чи комунікатів, але треба ширшого роз'яснення, а навіть поставлення певних проблем, над якими у пресі могла б розвинути ширша дискусія, що спричинилася б до зацікавлення. На перешкоді стояла також загальна фінансова ситуація, зокрема високий вимінний курс німецької марки й вслід за тим велике здороження коштів прожитку у Німеччині. Але виною також брак відповідного зацікавлення з боку цілої нашої спільноти, виключно із проводами наших шкіл. Таким чином, ситуація стається щораз більше загрозлива: старше покоління учителів відходить; молодше, сформоване в чужих школах, недостатньо ознайомлене із українознавчими предметами й методикою їх подавання, нерідко із слабим знанням мови... Деякі спроби у зацікавленні педагогічними курсами маємо з боку фундації УВУ у ЗСА, але фонди фундації покищо ограничені, бо вона має заповнити стипендії не тільки для педагогічних курсів, але й для фахових студій на семестрах, як теж для Високошкільних Літніх курсів українознавства. Фундація поробила певні заходи (і далше не перестас працювати в тому напрямі), щоб заохочувати багатших наших громадян-патріотів, щоб вони заповнювали однорічні стипендії на поїздку до Мюнхену, але тут насамперед ініціатива повинна бути за батьківськими кружками, що могли б заповнити для учителів кошти поїздки до Мюнхену.

В часі останньої «ювілейної» поїздки Ректора УВУ до Канади й ЗСА, яка мала на меті дати обширну інформацію про діяльність і досягнення УВУ в теперішньому на тлі 60-ти років активності, була змога численних зустрічей із громадянством, в тому числі також із учителями та їхніми льокальними чи крайовими проводами, і — на жаль — доводилося стрічати — поруч із дуже відрадними явищами — також певне збайдужіння як цілої громадськості до питання виховання молоді в українському дусі, так і учительства до свого фаху. І так напр.: у західніх провінціях Канади із поважним відсотком української «меншостевої» групи, де є змога мати двомовні (англо-українські) школи, далеко не використовується можливостей. До постановня двомовної класи потрібно зголошення щонайменше 18 учнів і їх — за незрозумілою байдужістю батьків — не можна зібрати, часто із такої причини, як надто далека дорога до школи із двомовним навчанням». Коли на рідних землях насильно переводиться «русифікацію» наших шкіл, ми самі дупо-

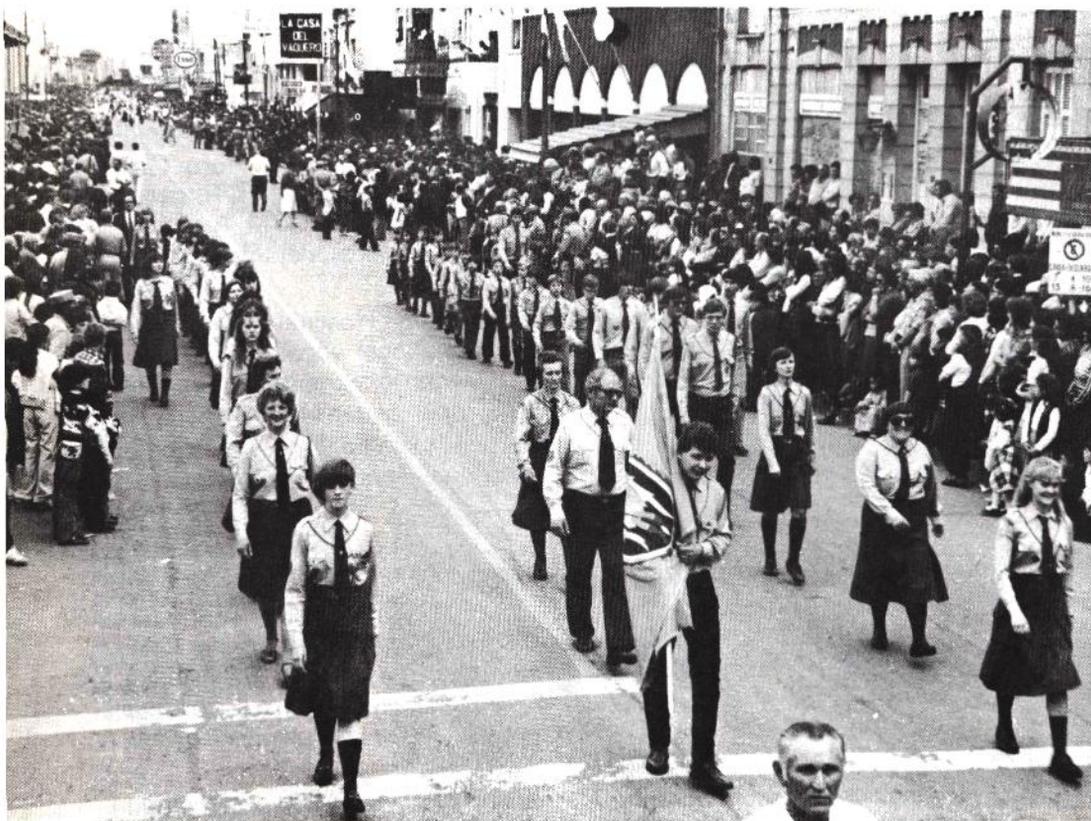
наємо до непотрібної «англіканізації» нашого шкільництва через особисту вигоду. Тут треба таки вдарити на сполох. Без рідної мови і без знання українознавчих предметів будемо поволі зменшуватися, як окрема група із певним питомим тягарем і не зможемо сповнити своїх обов'язків супроти країни походження. До цього ж із занепадом мови батьків автоматично буде слабнути Церква, бо щораз то буде меншати зв'язок із нею, — просто знову із дивної байдужости, що краще піти до церкви «ближчої», до якої дібратися легше. Рідний обряд тісно зв'язаний із рідною мовою, і без неї втрачає на тій притягаючій силі, яку він сьогодні має навіть для численних чужинців, яких полонює цілий «дух», виплеканий століттями.

Питання вишколу чи дошколювання учителів-україністів обговорив Ректор УВУ із відповідальними міністерствами у Едмонтоні (для Альберти), Ріджайні (для Саскачевану) і у Вінніпезі (для Манітоби), при чому міністерства виявили дуже багато розуміння й уваги. Ішлося про організовану висилку учителів (групами по 20-30 осіб) до Мюнхену на педагогічні курси. Але ж від одної візиту справи ще не можна вирішно розв'язати питання. В тому напрямі повинні співдіяти ті наші громадські чинники, які з українського боку конференції (до речі зразково!) підготували. В співдії із ними повинно б стояти і наше Духовенство.

У педагогічних курсах зацікавлені є також Проводи наших суспільно-громадських молодечих організацій (Пласт, СУМ, ОДУМ, МУН чи ОУМ Франції), бо в них щораз дошкульніший брак інструкторів для щорічних таборів. І тут не можна виправдувати себе, що кандидати на інструкторів вже є потрібні до ведення таборів чи курсів на місцях, які часто відбуваються у часі, коли є й педагогічні курси. Річ у тому, що без належного вишколу інструктори вичерпуються у своїх помислах. При відповідній кількості зголошень кандидатів із молодечого виховного сектора буде можна для них улаштувати спеціальні виклади самодіяльної й самовиховної праці.

Педагогічні курси триватимуть в б.р. від 26 липня до 20 серпня — рівнобіжно до семестральних викладів на обидвох факультетах (філософічному й правничо-суспільно-економічному — від 1 липня до 31 серпня), як теж до Високошкільних Літніх Курсів Українознавства (від 26 липня до 13 серпня). Закінчення Педагогічних курсів (із іспитами й приписаними працями) запевнює здобуття 6 кредитів. Вправді курсова програма є доволі навантажена (6 годин денно викладів), але всетаки для охочих є змога користати також із інших викладів (семестральних чи українознавчих курсів). Зокрема Високошкільний Літній Курс в біжучому році — у зв'язку із 60-літтям Центрального Союзу Українського Студентства — матиме спеціальний характер, і матиме — крім педагогічно-навчальної програми — також низку паралельних сесій-нарад, екскурсій, чи розвагових вечорів, що незаперечно спричиниться до активізації студентського життя, але й не менше матиме характер певного обміну думками із місцевим громадянством, що буде також інтересне для учителів. Знову ж учителі матимуть змогу між собою обмінятися думками, але теж прийняти участь у щорічних нарадах учителів із усіх країн Європи, які влаштовує Шкільна референтура Координаційного Осередку Українських Громадських Центральних і Крайових Установ в Європі. Це очевидно спричиниться до збагачення їхнього досвіду.

СУМ в дії

Маніфестація СУМ Аргентини на святі емігранта в Буенос-Айресі 1982 р.

Врахувати ще при тому треба спеціальну атмосферу, яка впливає із зустрічі учителів із різних країн, що автоматично спричинюється до того, що між собою вони порозуміваються українською мовою. В курсах, як викладачі, приймає участь 10-15 професорів (залежно від року і і поданих предметів), а керує ними від 1981 р. д-р Олександра Кислевська-Тнач, яка вже минулими роками присвятила багато уваги й любові організації курсів, що є тим більше зрозумілим, що сама походить із родини видатного Педагога, довголітнього професора Костя Кислевського, який передав Доні справжню любов до предмету й до різьблення молодих душ.

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД СУМ В АРГЕНТИНІ!

В суботу 3-го, й неділю 4-го квітня 1982 р., в Централі Т-ва «Просвіта» в Буенос Айрес, відбувся з надзвичайним успіхом XI Крайовий З'їзд Спільки Української Молоді в Аргентині, в якому взяли участь 45 Членів СУМ, в тому 14 — Сеньйорів і 28 — Дружинників.

З'їзд проходив під цьогорічним гаслом: «Хрестом і Мечем — Перемагай!». З'їзд відкрив Голова КУСУМ д. Е. Маркович, привітав гостей: заст. Голови Централі Т-ва «Просвіта» д. Б. Вітошинського, Голову УЦР п. О. Кузьмича, Голову «ОЖП», П-ю Галю Шафовал, заст. Голову Кооперативи «фортуна» п. О. Галатя, Редактора п. Ю. Середяка, і Голову Крайової Пластової Старшини в Аргентині д. В. Агреса.

Нарадами З'їзду керував предсідник д. О. Стрига, а секретарювала подр. Г. Крайник-Михура. З'їзд привітали листовно: Його Святість Кардинал і Патріарх Йосиф І, Голова Проводу ОУН Ярослав Стецько, Центральна Управа СУМ, і Крайові Управи СУМ Америки, Канади, Австралії, Німеччини, Велико-Британії, Франції, і братньої Організації Пласт-у.

Під час З'їзду працювали Комісії: Виховна, Номінаційна, Фінансово-Господарча і Резолюційна. Голова уступаючої управи д. Е. Маркович, подав свій звіт за 1980—82 рр., в якому підкреслено старання КУ в напрямі виховання Юнацтва СУМ, тому вже два роки під ряд КУ СУМ запрошує представників Центральної Управи СУМ, щоб в той спосіб надати таборуванню більшого значення і кращих позитивних вислідів.

Минулого року загостив до нас зі ЗСА Д-р П. Мірчук, Виховник 4-го ступеня, а в цьому році приїхав Генеральний Секретар ЦУ СУМ д. О. Рожка.

Після доповнюючих звітів членів уступаючої Управи і Контрольної Комісії, відбулась дискусія над звітами. Було лиш одне слушне зауваження, щоб КУ на чергову каденцію більш інтензивно допильнувала виховання Старшого Юнацтва СУМ. Абсолюторію присутні прийняли рясними оплесками.

Номінаційна Комісія представила склад нової КУ СУМ в Аргентині. в такому складі: О. Стрига — Голова, Е. Маркович — заступник Голови і Реф. Дружинників, Р. Савчук — заступник Голови і Реф. Організаційний, М. Савчук — Секретар, М. Бугайчук — заст. Секретаря, М. Гошовська-Федишин — Скарбник, Н. Лучен-Мороз — заст. Скарбника, Г. Крайник-Михура і О. Кузьо-Дмитрів — Виховна Реф. Л. Маркович — Реф. Юнацтва на південну зону, С. Дзямара — Реф. Юнацтва на північну зону, Д. Брунольдї — Реф. Спорту, В. Данилишин — Координатор Батьківських Комітетів, Д. Дзямара — Господар, І. Жибак і Ю. Галатю — Контрольна Комісія, С. Мороз і М. Клюба — Члени Управи, Р. Мороз і С. Никон — заст. Членів Управи, В. Заставний — Кольпортер Сумівських видань. Крайовий З'їзд прийняв новообрану Управу гучними оплесками, відтак звітували Комісії: Виховна і Фінансово-Господарча. Згадані Комісії простудіювали і проаналізували цілий ряд проблем з даних ділянок, подаючи свої пропозиції, котрі З'їзд прийняв оплесками у формі постанов.

Закінчення на стор. 157

Дня 27 березня 1982 р. — за день перед днем народження Нескореного Юрія Шухевича — сына легендарного Головного Командира героїчної УПА, — члени СУСМ-СУМ а також СУСТА в Нью-Йорку, організували демонстрацію біля будинку Об'єднаних Націй. Тут бачимо (у профіль) учасника демонстрації сумівського діяча м-р. Осипа Рожку. На великому плякаті напис англійською мовою: «Геть Московський імперіалізм!»

ФОТО - РЕПОРТАЖ З НЬЮ - ЙОРКУ

Потім понад 150 юнаків і юначок перейшли вулицями міста до совєтської місії, де продовжували демонструвати в обороні прав України та за звільнення Юрія Шухевича й інших політв'язнів Москви. Чоло студентського походу. Нескорений Юрій Шухевич понад 30 років нарається у московсько-большевицьких в'язницях і концтаборах — за Україну.

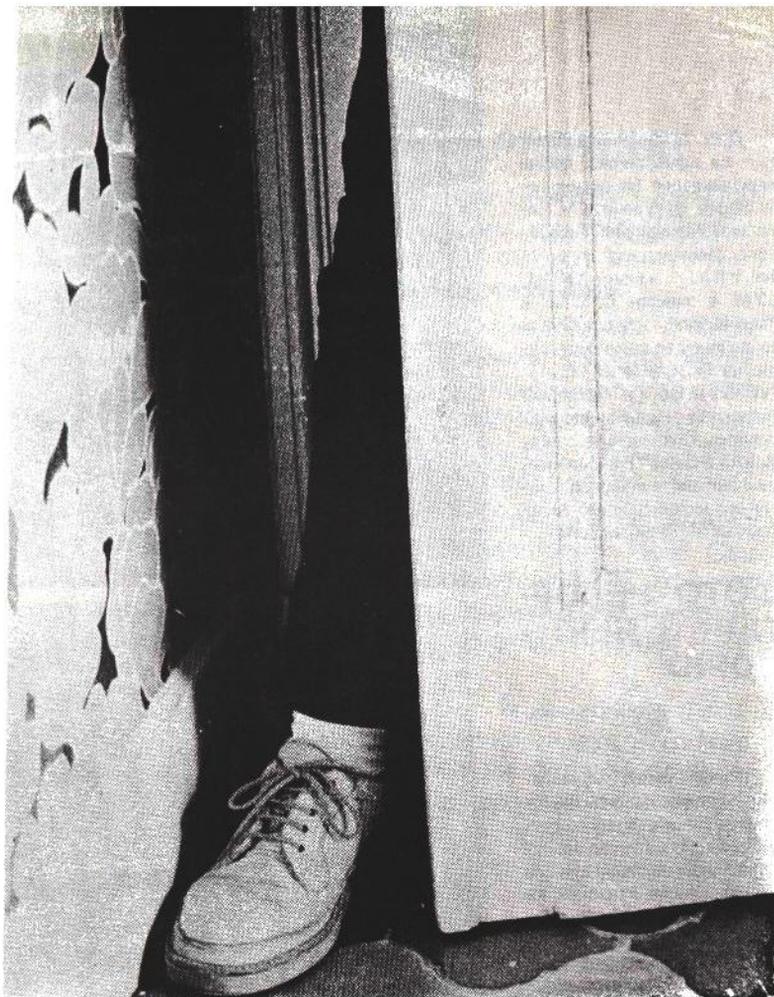

«Московські звірі, геть з України!» — так написано на плякаті. Біля дому совєтської місії при 67-й вулиці в Нью-Йорку студенти-українці палять опудало Брежнєва — московського червоного царя - імперіаліста - шовініста і людоменазника.

Світлив В. Гальченко

в
с
т
у
п
н
а
е
с
т
р
а
д
у..

ПРО ОРКЕСТРУ «ОПРИШКИ – АМОР2» В БЕЛЬГІЇ

(інтерв'ю)

Редакція «Авангарду» відкриває нову рубрику в журналі, щоб дати змогу нашій музичній молоді дати вислів своїх почуттів і думок, а загаломі нашої молоді познайомитись з молодим музичним авангардом, що пробує розвивати свої таланти та давати свій вклад у культурні та побутові надбання української еміграції. Існування більшого числа естрадних оркестр, які потрапили себе заманіфестувати перед ширшим громадським загалом випуском платівок і деякими публікаціями, ще вповні не вичерпує того вахляру гуртків і груп нашої музичної молоді, що має надавати певного стилю і українського характеру розваговим та культурним імпрезам наших Громад. Обмін інформаціями і поглядами на сторінках «Авангарду» в цих питаннях допоможе цій нашій молоді віднайти себе серед зливи чужого музичного світу і утвердити свою власну музичну ідентичність на базі українських музич-

них традицій та національної самобутності. Започатковуємо цю рубрику нашим інтерв'ю з оркестрою «Опришки» — Амор2« з Бельгії та чекаємо чергових відгуків з усіх країн і міст наших поселень.

Редакція

Питання: Ваша оркестра починає бути доволі відома зі своїх виступів в різних місцевостях західно-європейських країн і тому багато читачів «Авангарду» схочуть напевно ближче познайомитись з вашою активністю і вашими плянами. Тому скажіть, будь ласка, коли «Опришки» заіснували, хто був їхнім промотором і чому саме ця назва?

Відповідь: Основником нашої оркестри є Анатолій Заскалета, котрий в 1977 році залишив бельгійську оркестру, в якій грав професійно понад 10 років спершу як гітарист, а відтак як органіст. Він постійно носився з думкою створити українську оркестру, але в той час не знаходив українських музикантів. Щойно на початку 1978 р. в розмові з Ігорем Хохоляком і Петром Хомою, членами СУМ в Льежі, які виявили охоту організувати спільну оркестру, прийшло до остаточного рішення. А. Заскалета підготував Ігора до гри на гітарі, а Петра познайомив з принципами ритміки на перкусійних інструментах. Так дійшло до першого імпровізованого виступу в жовтні 1978 р. в місті Льежі. Цей дебют був вирішальний щодо заіснування оркестри, бо публіка прийняла наш виступ з ентузіазмом і захопучим признанням. Це дало також поштовх до праці над собою і тому, що наш тодішній репертуар був з перевагою коломийок, ми й прийняли назву «Опришки». Вправді наші інструменти і голосові спроможності було тоді ще обмежені, але ми вже були присвоїли дух гуцульського фолкльору. Коли ж нами зацікавились також позамісцеві наші організації і люди, запрошуючи грати на забавах, то ми відчули потребу поширити склад нашої оркестри. Через сумівські контакти нам було відомо, що в Брюсселі, в бельгійських оркестрах вже довгий час виступає Зенко Коваль, то ми й запропонували йому долучитись до «Опришків», що він радо зробив і наша оркестра збагатилася добрим гітаристом і співаком. Вправді на початку він виступав як «гість соліст», але відтак став дійсним «опришком». Як сумівці, ми виступали безплатно з оркестрою на Європейських Зимових Таборах, на Франкополі, чим здобули собі популярність серед сумівської молоді і цілої Західної Європи. Це нам уможливило контакти та виступи за кордоном: в Німеччині, Великобританії та Франції. Наша оркестра заімпувала також одному молодому бельгійцеві, що виступав раніше з Зенком у бельгійській оркестрі і він виявив охоту стати «опришком». Це збагатило нашу оркестру басовим спеціалістом, який прибрав собі українське псевдо «Тарас Сохарчук», що як сам твердить «закохався в українській музиці».

Питання: Яку музичну формацію мають члени оркестри «Опришки» та її керівник?

Відповідь: Що до музичної формації членів оркестри, то вона є достатня, щоб не тільки засвоювати те, що створили інші, але дозволяє також на власні аранжовки та творчість. Керівник оркестри А. Заскалета має закінчену Королівську Музичну Академію, а в Консерваторії вивчав зокрема гру на саксофоні. Він грає на багатьох ін-

струментах, а особливо на орґанах, акордеоні, гітарі, басі і ін. Ігор Хохоляк має за собою також успішно закінчену Музичну Академію, а крім того відбув приватні інструментальні курси. Грає на акордеоні, гітарі, басі і дрибмі. Петро Хома грає на всякого роду перкусійних інструментах, як клясичних так і електронічних. Зенон Коваль має за собою п'ять років приватних курсів гри на скрипці, а також опанував добре у на гітарі та басі. Всі члени оркестри співають.

Питання: Який стиль музики практикує ваша оркестра і чи передбачаються також інші напрямки?

Відповідь: Досі, як правило, ми виступали виключно на забавах, де нам приходиться грати від дев'ятої години вечора до четвертої ранку, або часом і до світанку. Під час забави ми робимо тільки декілька коротких перерв, а щоб не нудити ні публіку, ні себе, ми придбали доволі великий репертуар — від українського вальчика до запеклого «рок-ен-роля» та «нової хвилі» — переходячи через всі інші стили танців.

На початку цього інтерв'ю була мова про назву «Опришки — Амор 2». Тут коротко пояснимо в чому полягає ця назва. Все почалося жартом. Слухаючи платівки з 50-тих років, прийшла нам думка виступати в костюмах повосенних часів, а при тому додати до нашого репертуару декілька танців з молоді епохи наших батьків. Вивчаючи музично танцювальний спадок того часу, нас здивувала кількість і якість творів Веселовського, що й спонукало нас піти глибше до джерел його творчості — надаючи першість голосовим якостям при дискретнішому акомпаніаментові музичних інструментів. Наш виступ на цьогорічній

«Опришки» в дорозі в Англії. Зліва: М. Чорний, А. Заскалета, З. Коваль, П. Хома, Ігор Хохоляк.

«Опришки» перед виступом. Перший зправа «Тарас Сохарчук».

Маланці в Льєжі з цим репертуаром, що його ми підготовляли з певним острахом щодо можливої реакції, був надсподівано заключний. Наша поява в автентичних костюмах після — «ді-півських» часів і після першої пісні, ми відчули захоплення публіки, між якою були «молоді» з 50-их років і молоді сучасні. Чар музики і слів Веселовського полонив серця всіх і весь вечір був насичений захопленням, радісно піднесеною атмосферою обидвох генерацій, про що свідчили буйні оплески і опромінені радістю обличчя. Наш музичний український інстинкт був тим разом нагороджений значним успіхом.

Питання: Скільки і яких виступів мали «Опришки» і з яким успіхом?

Відповідь: Треба сказати, що успіх зростав з кожним виступом, бо ми постійно вдосконалювались як технічно-інструментально, так і вокально та репертуарно. Але, чим краще граємо, тим більші вимоги ставимо самі до себе. Досі мали ми понад 30 виступів від заіснування «Опришків». Треба, однак, відмітити, що з різних (технічних і ін.) причин ми не мали змоги виступати всюди, де нас запрошували. При цій нагоді ми не можемо поминути, не згадавши добрим словом двох почесних «опришків», що забезпечували організаційно-технічну сторінку нашої праці, а саме д. Євгена Матвієва з Льєжу і Миколу Чорного з Голляндії, що організували виступи і служили транспортом, не жаліючи при цьому труду і зусиль.

Питання: Чи думаєте також випустити власну платівку і які маєте пляни на майбутнє?

Відповідь: Це, очевидно, мрія кожної музичної групи і ми не є винятком. Нам дуже хотілось би хоч частину нашого репертуару зареєструвати на платівці для поширення між нашими музиколобами, але тут не бракує реальних перешкод. По-перше, нам потрібно було б зробити інвестицію, на яку ми покищо не спроможні. По-друге, тут в Європі є трудніше технічно перевести в дію такий задум, як напр. в Канаді, чи у ЗСА, де для цього існують також свої бізнесові інституції. По-третє, в Європі є замалий ринок для збуту платівок. До того, якість наших виступів не можна віддати тільки технічними записами на плиті, бо тут відіграє певну роль також рухово-зоровий ефект. Для цього краще підходила б техніка відео, якою мабуть прийдеться користуватись.

Що до нашої майбутньої активності, то трудно тепер щось конкретне сказати, бо в нас потенціал великий, музичного полету не бракує, «опришкам — море по коліна», як кажуть, однак поле попису обмежене. Остаточною нашою метою є повне інструментальне і вокальне вдосконалення та ще більша сценічно-естрадна різноманітність.

Питання: Редакція «Авангарду» складає щиру подяку «Опришкам» за цікаве інтерв'ю і просить висловити ваші побажання і сугестії для «Авангарду» і його Читачів.

Відповідь: Дуже радо це робимо. Бо вже давніше хотілось через «Авангард» нав'язати контакт з нашою музичною молоддю в діаспорі. Тепер, коли така нагода заіснувала, то ми хотіли б звернутися з закликом до всіх молодечих оркестр, щоб вони подали про себе подібні інформації та представились в цей спосіб широким колам читачів. Це дозволить на наше взаємопізнання і на витворення спільного духа шукань, зглиблення української музичної спадщини та кристалізації нових напрямів в світлі наших традицій і модерних течій. Ця рубрика в «Авангарді» повинна бути ілюстрована також відповідними знімками. З цієї нагоди «Опришки» одногослосно рішили жертвувати на пресфонд «Авангарду» рівновартість 100 ам. долярів і закликають кожну оркестру, що солідаризується з нашими думками, до цього «мінімального» жесту. Мусимо признатися, що цей жест, при девальюації бельгійського франка нас дорого коштував..., але тому, що ми й так граємо на дефіцитній базі, то це не робить для нас жодної різниці... Кличемо «Соняшників», «Іскру», «Нічну Мельодію», «Рушничок», «Водограй», «Вечірній Дзвін», «Чорноморських Козаків» та всіх інших дати про себе знати і відгукнутися на наш заклик своїми «мінімальними» засобами та повною дискографією.

Гартуйсь!
Ваші «Опришки» з великим «Амором»:
А. ЗАСКАЛЕТА, І. ХОХОЛЯК, П. ХОМА,
З. КОВАЛЬ, Т. СОХАРЧУК.

НАШІ ВТРАТИ

В дні 23.3.1982 в Філядельфії, ЗСА, відійшла у вічність бл. п.

ІВАННА КЛИМОВСЬКА — ЯЗИЧИНСЬКА
з дому КАЧМАР

кол. членка таємного Пласту, ОУН, політ-в'язень, громадська діячка і відома акторка-сатирик, велика приятелька української молоді, читачка «Авангарду». Похорони відбулися 26.3. 82 з Церкви св. Михаїла на цвинтар на Факс Чейсі.

наші щирі співчуття мужові Покійної ВШ. п. Ярославові Климовському з Родиною.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

26-го березня 1982 року, в місті Саскатуні, Канада, відійшов у Вічність на 69-ому році життя

Бл.Пам. Сеньйор СУМ ІВАН ТИМЧУК
(Володимир ШАРКО)

Уроджений 17 травня 1912 року в селі Ордова, Радехівського району в Західній Україні, член УВО від 16 років життя, згодом член ОУН, де виконував різні обов'язки. Був кількакратно арештований польською окупаційною владою і ввінці засуджений на 4 роки ув'язнення за приналежність до ОУН.

В часі першої окупації Галичини більшевниками, відраджений у Грубешівщину, звідки знову повертається в рідні сторони і працює для спеціальних доручень у Львові. В 1942 році переживає арештування і важкі тортури Гестапом, а відтак концентраційні табори Бірженав і Авшвіц. По закінченні війни продовжує працю в Американській зоні Німеччини, а від 1948 року в передових лавах активістів ОУВФронту в Канаді.

Покійний щедро жертвував на організаційні та загальноукраїнські цілі та був учасником, а не рідко офіційним делегатом на Конгреси, Конференції, З'їзди, Маніфестації та інші імпрези українців у Вільному Світі.

Смерть Івана Тимчука забрала з цього світа активного сеньйора СУМ, члена твердого ядра Українського Визвольного Руху, беззастережно відданого Ідеї Національної Революції, безкомпромісного націоналіста і вірного сина Українського Народу. Перед смертю Покійний зробив запис свого майна в тому 250 дол. на пресфонд «Авангарду» й «Крилатих», яких був передплатником від часу їх появи.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

»ВІДРОДЖЕННЯ« КЛИЧЕ

ДОРОГІ ПОДРУГИ І ДРУЗИ!

Як безпосередній член Світового Конгресу Вільних Українців, Українське Товариство «Відродження» глибоко вірить та розраховує на піддержку від власного суспільства — головно членством і фінансовою допомогою.

Від часу свого заснування на еміграції, Українське Товариство «Відродження» постійно зростає числом високоякісних членів, серед яких знаходимо чільні постаті українського громадського, церковного, культурного і наукового світу. Кожна одиниця, яка керується відродженецькими принципами повної тверезости та високих християнсько-національних ідеалів, своїм особистим прикладом впливає uzдоровлюючо на широке коло власного довкілля. Краще не допускати до недуги, чим з нею боротись! Критичний моральний стан сучасного світу вимагає особливо сильного опору та глибокої свідомости самозбереження. Тому потрібно, щоб лави Відродженців все далі зростали, бо чим більше їх буде в нашому суспільстві, тим свідомішим, сильнішим духово, здоровішим тілесно буде український Нарід..., тим кращий приклад виховання зможемо дати своїм молодшим поколінням, та моральну піддержку і заохоту своїм поневоленим Братам на рідних Землях, де лютий ворог не допускає до ширення Руху Відродження.

Українське Товариство «Відродження» на чужині, є історичним спадкоємцем і послідовником боротьби українського Народу проти найбільшого експлуататора та ворога здоров'я — убивчих, задурманюючих наркотиків: алкоголю і нікотини. Ця боротьба, яка так завзято велася на землях Галичини, Наддніпрянщини і Лемківщини, творить одну з найбільш героїчних сторінок історії нашого Народу, та викликає подив серед чужинців. До всенародньої боротьби проти алкоголю палко закликали у своїх архипастирських посланнях кращі ієрархи української католицької та православної Церкви. Митроп. Йосиф Сембратович, Митроп. Андрій Шептицький і Митроп. Іларіон-Огієнко. Сьогодні, коли потреба боротьби й обнови стала більш конечною, чим колинебудь в минулому, до неї кличе їхніми устами Українське Товариство «Відродження» на чужині.

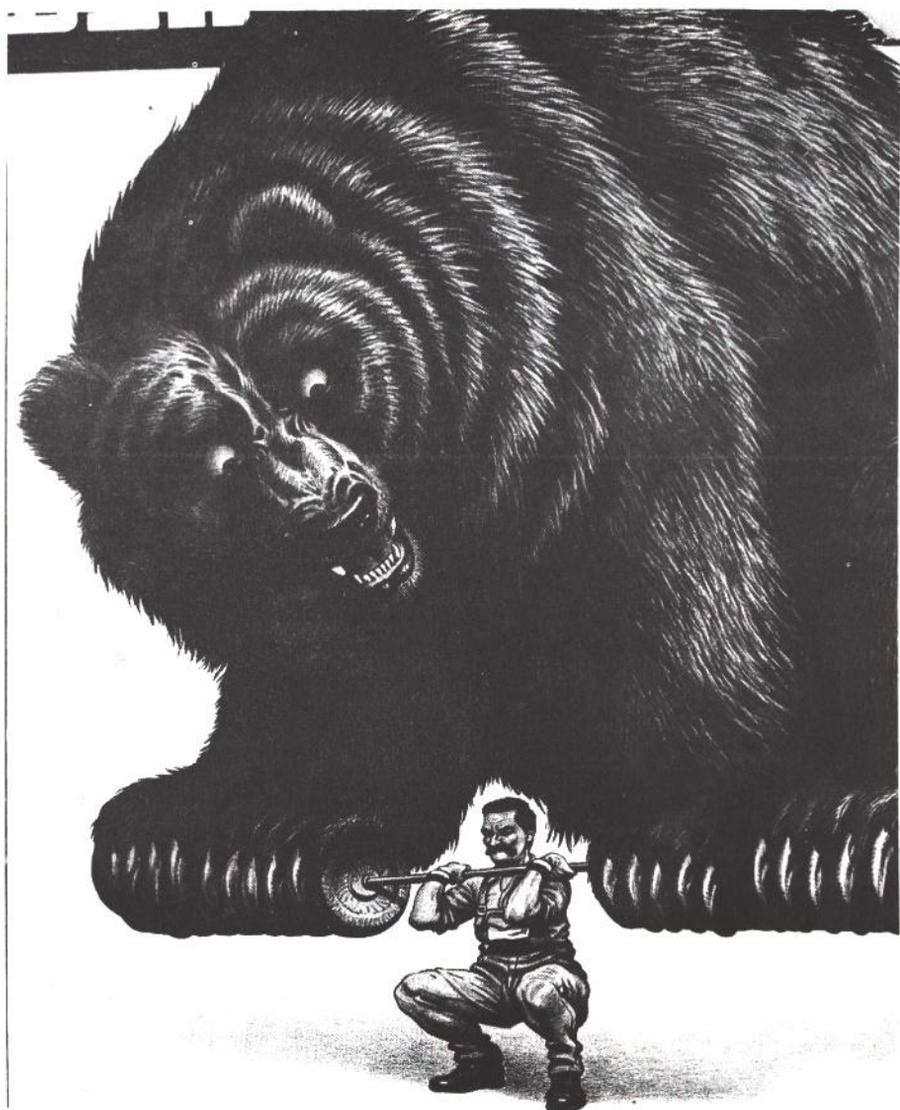
Кожна українська людина, без різниці віку, віровизнання, місця народження, чи національно-політичних переконань, яка своїм членством або фінансами посилює діяльність «Відродження», — гідно служить Богу і Україні в її моральній, духовій та тілесній обнови. Кожного дня світова епідемія алкоголю і нікотини все глибше проникає наше суспільство, наносить нові жертви, послаблює сили, витискає свіжі сльози невинних дітей і дружин. Тож не зволікайте! Ще сьогодні зробіть собі совісну, сильну постанову: ніколи не пити алкоголю і не курити, та включитися в лави Українського Товариства «Відродження», чим принесете велику користь собі та своєму українському Народові.

Про членські заяви, статут та інформації зголошуйтеся на адресу Центральної Управи Укр. Т-ва Відродження:

THE SECRETARY

UKRAINIAN REBIRTH SOCIETY

KERRS RD. LIDCOMBE 2141 AUSTRALIA

Хто кого — сила польської «Солідарности» чи тягар московського ведмедя?
(За «Шпіглем»)

Закінчення зі стор. 148

Резолюційна Комісія представила З'їздові свої дуже добре випрацьовані резолюції, які напевно будуть унапрямувати дільність СУМ в Аргентині на наступні роки.

Новообраний Голова в своєму слові подякував присутнім за висловлене до нього довіря, і закликав Членів Управи до праці та завдань для добра нашої Спілки Української Молоді на терені Аргентини.

Крайовий З'їзд закрито відспіванням Українського Національного Гимну.

Пресова Реф. КУ СУМ в Аргентині.

Щастя Дажаємо

21.XI. 1981 р. в Українській Ка-
толицькій Катедрі Покрову Пресвятої
Богородиці в Буенос Аїресі відбулося
вінчання сумівки Марти ГОШОВСЬ-
КОЇ зі ст. пластуном Юрієм ФЕДИ-
ШИНИМ.

Акту вінчання довершив о. парох
Михайло Гримач, при участі церков-
ного хору з Саранді під диригуванням
п. Василя Максимова в якому Молода
бере участь з дитячих літ.

Марта виконувала функції скарб-
ника КУ СУМ і є членом дівочого
квінтету «Троянди», а Юрій — заст.
голови КПС в Аргентині.

Молоду Пару вітав голова КПС
пл.сен. Ростислав Ільницький в Плас-
товім Домі, де відбулася гостиня з
пластовою родиною.

З нагоди вінчання Молода Пара
пожертвувала на прес-фонд «Авангар-
ду» 100 ам. дол.

Марті і Юрієві на дорозі нового
життя складаємо сердечні вітання
та побажання успіхів в родинному
житті та в громадській праці. На
Многі Літа!

31 жовтня 1981 р., в Церкві Хрис-
та Царя в Філядельфії, станула під
вінець Молода Пара Анна ГЕ. ЛІТКА-
НИЧ і Іван ЯВОРСЬКІЙ. Тайну
вінчання довершив парох церкви о. др.
Іван Білянич.

Іван Яворський — активний член
СУМ і Булавний Осередку СУМ ім.
УПА в Філядельфії.

Під час весільного прийняття, від
О-СУМ вітав Молоду Пару і вручив
дарунок Богдан Лужецький. З цієї
нагоди Молода Пара пожертвувала
50 дол., з призначенням по 25 дол.
на пресфонд журналів «Авангард» і
«Крилаті».

Щиро дякуємо за щедру пожертву
і бажаємо Молодій Парі Многих Літ
і багато родинного щастя.

19.12.1981 р. в церкві св. Покрови в Судбурах, Канада, відбулося вінчання сумівки Любомири ХОМІЦЬКОЇ з Карлом Джоргенсоном. Тайну подружжя уділив о. крил. Теодор Прийма. На весільній гостині, що відбулася за українським звичаєм, на заклик старости п. Володимира Давидяка весільні гості склали 99 дол., з яких 66 дол. призначено на пресфонд «Авангарду» і «Крилатих», а 33 дол. на «Гомін України».

Широ дякуємо Жертводавцям за пожертви, а Молодій Парі бажаємо Многих і Щасливих Літ!

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

Великобританія

Бері: Е. Борщ, зб.л.ч. 0689 — 22 ф.ст. Склали: Т. Борщ — 2 ф.ст.; По 1 ф.ст.: Е. Борщ, І. Сухар, Г. Ярош, М.С., Я. Стецюк, М. Фундела, В. Лемко, Кім, І. Даниляк, В. Микитин, Крупницький, Я. Дем'янюк, І. Гайдук, П. Гарбуз, М. Жуківський, В. Гаргай, І. Бурдак, П. Міськів, В. Горкуляк.

Лондон (Фелікстон): С. Стрільбицький — 10 ф.ст.

Каннок: М. Зубач, зб.л.ч. 0687 — 16 ф.ст. Склали — П. Чайківський — 5 ф.ст., по 2 ф.ст.: М. Зубач, Ф. Мосюрняк; по 1 ф.ст.: О. Динда, М. Вук, Г. Скартовський, М. Граб, В. Петрик, М. Іванів, С. Бабій.

Канада:

Едмонтон: В. Паїк — 22.50 дол.

Саскатун: Я. Сиваник: запис сл.п. Івана Тимчука (В. Шарка) — 125 дол.
(також на «Крилаті» — 125 дол.)

Ошава: П. Хруців — 7 дол. (також на «Крилаті» — 6 дол.)

Велланд: Управа О-ку СУМ — 16 дол. (також на «Крилаті» — 16 дол.)

Ванкувер: М. Чуйко, зб.л.ч. 0731 — 5 дол. Склали по 2 дол.: Л. Ковальчук, і М. Чуйко; С. Лупиніс — 1 дол.

Торонто: mgr В. Кардаш — 8.50 дол. К. Юрійчук — 10 дол.

І. Суха, зб.л.ч. 730 — 15 дол. Склали по 5 дол.: І. Тупісь, І. Процик, В. Ткачук.

Судбури: 3 весілля Любомири Хоміцької з К. Джоргенсоном — 66 дол.

Німеччина:

ГанOVER: інж. Ю. Ковальчук — 10 нм; Zenon Терешкун — 5 нм (також на «Крилаті» — 5 нм)

Байльштайн: М. Кукляк — 15 нм

Нюрнберг: по 13 нм склали: М. Панчук, М. Ковальчук, В. Ткаченко, М. Процайло.

Мюнхен: І. Холявка — 10 нм.

Австралія

Ньюкастель: С. Кубик, зб.л.ч. 0839 — 24 австр. дол.: склали по 5 дол.: О. Тарнавський, С. Кубик; по 2 дол.: П. І. Байко, В. Карпа, М. Андрушак, О. Ткачук, М. Брилинський, Р. Гробелько, В. Янківський.

ЗСА

Лос Анджелес: Ліда Василин — 5 дол.

Парма-Клівленд: Ю. Лішнянський, зб.л.ч. 0781 — 24 дол. Склали по 5 дол.: Ю. Лішнянський, В. Шудало, О. Теркало, М. Гентиш, І. Стандик; по 2 дол.: А. Кокодиняк, С. Коваль.

Нью-Йорк: Соня Шерег — 10 дол. (також на «Крилаті» — 5 дол.)
Г. Полтава — 10 дол.

Філядельфія: М. Бачара, надплата від передплатників — 115 дол. По 5 дол.: М. Бачара, І. Ребенський, Ю. Наконечний, Б. Луژهцький, В. Ганкевич, М. Рушак, І. Яворський, В. Риндич, П. Кулинич, М. Пришляк, Л. Іваськів, М. Солтис, М. Стасюк, Б. Максим'юк, Орися Станько, Ю. Голіней, І. Шперналь, С. Юрчак, Я. Федорійчук, М. Кононенко, Н. Дякун, о. Роман і д-р Ігор Мірчук, Т. Ковальчин.

Пассайн: Д-р Филипчак — 50 дол. (також на «Крилаті» — 50 дол.)
О. Строцький — 6.50 дол.

Чікаго — «Крути»: Заг. Збори О-ку СУМ — 25 дол. (також на «Крилаті» — 25 дол.)

Дітройт — «Ніїв»: Заг. Збори О-ку СУМ — 100 дол. (також на «Крилаті» — 100 дол.)

Бельгія

Вам: П. Пославський — 150 бфр.

Аскіі: М. Попадюк — 50 бфр. (також на «Крилаті» — 50 бфр.)

Гавтгален: М. Бублевич — 150 бфр.

Помероль: К. Мацьків — 150 бфр.

Борінаж: П. Поперечний — 5.000 бфр.

Льєж: 3 подружого Ювілейного прийняття п-тва Сохацьких — 700 бфр.
(також на «Крилаті» — 700 бфр.)

З М І С Т

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

<i>/ОК!/: Хрестом і мечем — Перемагай.....</i>	<i>81</i>
<i>Я. Стецько: Привітання Патріярхові.....</i>	<i>83</i>
Матеріали УІ Великого Збору ОУН:	
.... <i>Маніфест ОУН.....</i>	<i>86</i>
.... <i>Звернення до Української Молоді на Рідних Землях.....</i>	<i>97</i>
.... <i>Звернення до Української Молоді поза межами України.....</i>	<i>102</i>
СУВФ: В 40-річчя Української Повстанської Армії.....	<i>106</i>
.... <i>Звернення до Поневоленних Народів.....</i>	<i>108</i>
Степан Говерля: Дисиденство /2/.....	<i>113</i>
Наталя Павлушкова: Про Гелія Снегір'ова /2/.....	<i>119</i>
В. Чорновіл: Голгофа в концлагері в Якутії.....	<i>123</i>
Г. Шпилюк: Право на безправ'я.....	<i>125</i>
Ліна Костенко: Диверсія.....	<i>127</i>

ПОЕЗІЯ — ПРОЗА

.... <i>Ліна Костенко Поетка Неповторности.....</i>	<i>128</i>
<i>Ліна Костенко: Княжа Гора, Щось на зразок балади.....</i>	<i>129</i>
<i>Аскольд: За ґратами.....</i>	<i>133</i>

НАУКА — КУЛЬТУРА — МИСТЕЦТВО

<i>Б. Р.: До 400-ліття Острозької Біблії.....</i>	<i>138</i>
<i>Є. Рен: Рецензія на книжку Ю. Борця — «Рейд без зброї».....</i>	<i>141</i>

ВИХОВНИКИ

<i>(в. я.): Педагогічні студії в УВУ.....</i>	<i>144</i>
---	------------

СУМ В ДІЇ

<i>Маніфестація СУМ в Аргентині (знімка) Беріссо.....</i>	<i>147</i>
<i>Прес. Реф.: Крайовий З'їзд СУМ в Аргентині.....</i>	<i>148</i>
<i>В. Гальченко: Фоторепортаж з Нью-Йорку.....</i>	<i>149</i>

ВСТУП НА ЕСТРАДУ

<i>Інтерв'ю: Про оркестру «Опришки» в Бельгії.....</i>	<i>150</i>
--	------------

НАШІ ВТРАТИ

<i>сл. п. Іванна Климовська-Язичинська, Філядельфія.....</i>	<i>155</i>
<i>сл. п. Іван Тимчук /Володимир Шарко/, Саскатун.....</i>	<i>155</i>

РІЗНЕ

<i>«Відродження» кличе. /протиалькогольний заклик/.....</i>	<i>156</i>
<i>«Хто — кого?» політична карикатура.....</i>	<i>157</i>

ЩАСТЯ БАЖАЄМО

<i>Марта Гошовська — Юрій Федішин, Буенос Аїрес.....</i>	<i>158</i>
<i>Анна Гелетканич — Іван Яворський, Філядельфія.....</i>	<i>158</i>
<i>Любомира Хоміцька — Карло Джорґенсон, С'юбури.....</i>	<i>159</i>

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНґАРДУ».....	<i>160</i>
--	-------------------

✦ **Франція** Труавіль: М. Ющипин — 20 ффр.

Сошо: М. Корба — 20 ффр.

Круа: І. Свідерський — 30 ффр (також на «Крилаті» — 30 ффр).

Всім Жертводавцям і Збирачам наше щире Спасибі, а Молодим: Парам і Ювілятам — Многих і Щасливих Літ!

На обкладинці: *Козацька фортеця — Музей під вільним небом, місто Переяслав, Україна /знімка/.....І*
Олена Кульчицька: Гамалія, дереворит.....ІУ